

BUDAPESTI NAPLÓ

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
József-körút 18.

Főszerkesztő:
VÉSZI JÓZSEF.

Felolós szerkesztő:
BRAUN SÁNDOR. A SZERKESZTŐSÉG.

Égész évre 28 k., (14), 1/2 évre 14 k., (7), 1/4 évre
7 k., (3.50), egy hónapra 2 k. 40 fillér, (1.20 frt).
Egyes szám Budapesten 8, vidéken 10 fillér.

Az első.

Budapest, március 20.

(K.) Tisztelt közönség! Téged az összehírdetelenségi zsüri első szereplésében alighanem legjobban a pikáns külsőségek érdekelnék. Kiváncsi voltál az első polgári házasságra, az első esküdtzéki verdikre, az első kuriai ítéletre s kíváncsi vagy az összehírdetelenségi zsüri első szereplésére is. Vajjon akad-e az elnöki szelekciónal kijelölt nyolcvan képviselő között, aki negyedévi illetményének elvesztésével fogja pikánsabbá tenni az első szereplést? Vajjon vét-e valaki a szabályok drákói intézkedése ellen, hogy az ítélet meghozataláig senkivel sem szabad érintkeznie? Vajjon a zsüri első szereplése belenyul-e az éjszakába? Kérnek-e a zsüri tagjai legalább annyi pihenőt, hogy a számukra kijelölt s a külső világtól teljességgel elzárt elnöki helyiségekben kialhassák magukat? És így tovább. Az e fajta pikáns külsőségek, tisztelt közönség, alighanem legjobban izgatnak a premier előtt. Pedig hát ebben a tekintetben a drákói intézkedések már eleve enyhítettek valamikézt. A zsüri tagjai, akiket a tértivevényen feladott meghívón kívül a kockán forgó negyedéves illetmény és még az első szereplésre való kíváncsiság is föltétlenül be fog szólítani a holnapi ülésebe, már egy emberségesebben magyarázott házszabály szerint fognak itélkezni. A külső világak ugyan, az eljárás megkezdésének percétől kezdve, nem fognak érintkezhetni, legalább közvetlenül nem, de az elnök útján minden kívánságukkal előállhatnak és koplalniok, egészségüket kockáztatniok, testileg kimerülniök már nem muszáj. Még alhatnak is, ha úgy hozza magával a kényszerűség. Ebből a szempontból tehát, ha esetleg lesznek is pikantériák, országos érdek-

lődsre számot már nem tarthatnak. S te, mélyen tisztelt közönség, valami érthető premier-lázal mégis inkább a külsőségeket várod.

Hát abban föltétlenül igazad van, ha magára az első zsüri-ítélettel eldöntendő esetre nem vagy tulságosan kíváncsi. Hogy összehírdetelenségi csakugyan Benke Gyula, aki ellen az első följelentés érkezett, vagy sem: nem a legfontosabb ebben az esetben. De már az igenis fontos, hogy bárminő legyen a zsüri döntése, abban a közvélemény föltétlenül megnyugodhatik. A parlament a mult országgyűlés alkonyán a maga purifikációja szempontjából több komoly intézkedésre szánta el magát. Hogy ezek az intézkedések már az új parlamentet kötelezzék, a sietség némi-képpen ajánlatosnak mutatkozott. A sietség pedig hevenyészett intézkedésekkel jár. Ez többek között a házszabályokon történt módosításokról s a kuriai bíráskodásról is már sokszorosán kiderült. Egy azonban bizonyosnak látszik. A hevenyészett purifikáló intézkedések között legjobban sikerült az összehírdetelenségi kérdésnek minden irányban megnyugtató megoldása. Ez be fog válni. Ennek be kell válnia. Mert föltétlenül sikerültnek mondható már az elnöki szelekción, mely az összehírdetelenségi bizottság nyolcvan tagját az ülészek elején kiszemelte. Ez nem pártbizottság, s a szelekciónhoz a párt-gyanunak árnyéka sem férközhetik. Az elnök gondja még arra is kiterjedt, hogy a nyolcvan bizottsági tag közé ne keveredhessék senki, akinek bármi okból preokkupálva kellene a zsüriben helyet foglalnia. Ezért nincs a nyolcvan bizottsági tag között egyetlen hírlapíró-képviselő sem. Sikerült az organizmus is, mert a zsüri összeállítása, egész szereplése az esküdtzéki intézményhez hasonlít, megvan benne a kontradiktórium el-

járás, a szóbeliség, a közvetlenség s a legteljesebb nyilvánosság. Bármiként döntsön tehát ez a zsüri, kétségtelen, hogy döntése ment lesz a pártszempontok bejelzésésán minden gyanujától s verdiktjében bizvást megnyugodhatik mindenki. Ez pedig fontosabb a premier minden bekövetkező pikáns külsőségénél, mert ez maradandó bizalmat és maradandó megnyugvást jelent az összehírdetelenségi kérdések elbírálásában.

Homály a zsüri szereplésének és munkájának egyetlen részletéhez sem férközhetik. Ami a tanácskozás formaságaiban a rideg szabály szerint esetleg homályos lehetett volna, azt eloszlatta a pariament mai magyarázata, mely nem változtatta meg a szabályt, de olyan szellemben értelmezte, mely az esküdtzéki gyakorlatnak megfelel. Ez a magyarázat az ítélet föltétlen tárgyilagosságát nem teszi kockára, csak a zsüri tagjainak munkáját teszi emberségesen elveliseltőbbé. Nem ad rá módot, hogy bárki is megkerülhesse a törvény intencióját, csak gondoskodik olyan esetheggekkel szemben is, ha a zsüri tagjai a tárgyilagosság kedvéért egészségüket volnának kénytelenek kockáztatni. Ez a magyarázat tehát eloszlatta már azt a homályt, mely bizonyos formaságok megtarthatásának lehetelenségéből fakadhatott volna. S ennek a magyarázatnak nem is volt a parlamentben ellenzéke. Mindenki természetesen és szükségesnek találta. Az egyetlen kontroverzia abban az irányban merülhet fel, hogy mi történjék akkor, ha a zsüri úgy találna, hogy a hozzá utasított összehírdetelenségi eset nincs a tárgyalásra kellően előkészítve. Visszaküldheti-e az ügyet az összehírdetelenségi bizottsághoz? Vagy a szabályokhoz kell-e magát tartania, melyek kimondják, hogy a zsüri az ítélet meghozataláig egyáltalán nem szakíthatja meg

TÁRCA.

Erősek és gyengék. *)

— A Budapesti Napló eredeti tárcája. —

Írta: Goda Géza.

Ha Magyarországon könyvek forradalmakat tudnának előidézni a szellemi életben, úgy a Pollák Illés könyve ezt a forradalmat meg tudná legalább indítani. A könyvek azonban nem idezének elő nálunk szellemi forradalmakat, amit abból is tudunk, hogy például Pikler Gyula nagy munkája is csak politikai torzskodást tudott kiváltani, de csak egy kis tömegnek alakította át a jogról, az államról és az emberi társaságok más alakjairól alkotott fölfogását. Pedig a Pikler könyve is forradalmat jelent a tudományban; forradalom alatt a fejlődést érte. Nálunk mindent a politikai pártok szempontjai szerint bírálnak el: művészetet, erkölcsöt, tudományt egyaránt, vagyis az Erősek és gyengék szerzőjének fölfogásával élve, a gyengék munkái ellen még oly erős az erősek akciója, hogy a szellemi termelést is saját hatalmuk konzerválására használják föl. Nehogy félreértés legyen ebből az állításból, már itt rá kell mutatnom arra, hogy az erősek alatt a hatalmasokat, a gyengék alatt pedig azokat kell érteni, akik a munkát képviselik s akik a világ fejlődésének harsosai, a természet törvényeinek rendeléséből. Másik oldalról világítva meg ezt az állítást, úgy kell kifejezmem magamat, hogy a gyengék társulása még nem olyan nagy, hogy azt, amit szellemi vezetőik produkálnak, meg tudnák halgattatni az

erősökkel. Pollák Illés, aki élénken tiltakozik pompás könyve több helyén az ellen, mintha bármely politikai párt szolgálatába akarná beszedtetni a könyvét, bizonyára ebben az állításban sem keresi a politikai pártember panaszát, csak azt, hogy az ő törvényével próbáltam rávilágítani arra, hogy értékes könyve miért nem idez elő nagyobb, komoly emóciókat s hogy miért kell elkészülvé lennie arra, hogy amint Pikler tanításaira rászállottak nem a gyengék, de a már elyengülték, úgy az ő könyve sincs biztosítva az ellen, hogy ne a politikai pártok tegyék bírálat tárgyává. Magában a törvényben, melyet talált, megtalálja vigaszt Pollák Illés, ha ez a bírálat el találja következni s ő, aki olyan világot látja, olyan briliáns technikával ki is tudja fejteni a hadak útját s olyan ritka írói készséggel tudja megfesteni a világ fejlődésének pompás csatáit, bizonyára érezni fogja, hogy igazságainak diadala lesz abban, ha egyelőre egyebet nem is tud elérni, mint azt, hogy az erősek táborában kényelmetlenül érzik magukat az emberek.

Ez a könyv a világfejlődés nagy háborúinak nagyon szép története. Csak azt kell hozzátennem még, hogy a lepragmatikusabb, melyet eddig nálunk írtak. Több, mint amit a szerző ígér, mert nemcsak a jogrend fizikája s nemcsak a jogfejlődés körül lefolyt csaták története, hanem mivel Pollák Illés poéta is a javából, megsejtése azoknak az utaknak, melyeken a kozmosz halad rendeltetése és végcélja felé. Es ez a sejtés, mely a poéta lelkéből fakadt, meg van szilárdítva az erős logikus érvelésével, mely a természet törvényeiből merített mindent s amely a természet törvényeit nem dobálja el, melyet nem akarnak harmoniába olvadni az ő logikájával. A természet humánus állva, nem vet meg semmit, ami a természetből sarjadzott s nem teszi azt, amit Nietzsche csinált, hogy önmagából teremtett ki egy ideált s mindent, ami ennek az emberi ideálnak meg nem felelt, azt ki akarta eliminálni a

természetből. Nietzsche nagyobb költő volt azon a ponton, hogy az aristosok kedvéért meg akarta fojtani a gyöngéket, mert ember ideáljának macheja így kívánta. Pollák Illés ezen a ponton gondolkodó maradt s szívósan ragaszkodva ahhoz a rögeszméhez, hogy ami van, annak célja is van, rányitott a gyengék hivatására is s megtalálta, hogy az erősekkel, a Nietzsche aristosaival szemben a gyöngék harca szükséges, mert ez a háború a kozmosz egyensúlyát adja meg. Pollák Illés itt lépett tovább a megismerésben s ezen a ponton kellett kifakadnia ebben a kiáltásban:

— Jaj annak az emberiségnek, mely kipurítottván magából a gyöngéket, tisztára erős egynék összessége. Az erős és gyöngö egymást kiegészítő elemek, melyek egymás nélkül elapórvva elmállnak. Az erős azért, mert nincs, aki tömegét oszlásra bírja, a gyöngö azért, mert nincs, aki benne az ellenmozgalmat és szervekedést életre serkentse.

A rögeszméről tehát kitént, hogy az csak a hozzá való ragaszkodás miatt látszott annak, voltaképpen pedig igazság volt, melyet a gondolatok legnagyobb utvezetőjében sem ejtett el a szerző, hanem bátran vitt tovább, s bevilágította vele eddig eltakart folyosóit az emberi megismerésnek. Jól meg kell figyelünk ezt a dolgot, s jól meg kell értenünk, hogy a gyöngék e megtalált hivatása magyarázza meg a mindenség egész működését, az egész nagyszerű mechanizmust, melyet olyan nagyon össze-visszának tartottunk csak azért, mert nem mertük föltenni a természetről, hogy az olyan nagyon egyszerű. A fizikában, abban a tudományban, melyet ez alatt a név alatt sorozott be a fakultás az ismeretek közé, volt bátorágunk megismerni az erők paralellogrammáinak tanát és volt bátorágunk ahhoz is, hogy e tant a harmadik gimnázium tantervébe fölvegyük. Ha azonban arról van szó, hogy ezt a tant kivigyük a gimnázium harmadik osz-

*) Pollák Illés: Erősek és gyengék. A jogrend fizikája. Társadalom-bölcseleti tanulmány. Kiadta: A Franklin-társulat. Ára: 4 korona.

tanácskozását? Ez az eshetőség, mely nyilvánvalóan bekövetkezhetik, egyetlen ponton homályosnak mutatja a szabályokat. De csak látszatra. Mert, akik az összeférhetlenségi kérdés rendezésének részleteire emlékeznek, tudni fogják, hogy Szilágyi Dezső figyelmét ez az eshetőség nem kerülte ki. De ő ugye vélekedett, hogy azok a zsüri-tagok, akik a hozzájuk utalt összeférhetlenségi ügyet tárgyalásra kellően előkészítettnek nem tartják, nyugodtan szavazhatnak az összeférhetlenségi kimondása ellen, mert hiszen a zsüri ítélete nem zárja le föltétlenül az ügy aktáit. Akár mindjárt másnap újabb bejelentés kényszerítheti ugyanazt az ügyet egy újabb zsüri tárgyalása elé. Aki tehát nyugodt lelkiismerettel nem tudja kimondani valakinek összeférhetlenségét, ezzel még nem vétett lelkiismerete ellen, mert ugyanannak a képviselőnek ugyanaz az összeférhetlenségi ügye akár már a következő napon is jobban előkészítve kerülhet a zsüri ítélete alá. A homály tehát ezen a ponton is csak látszólagos.

Egyébként pedig kétségtelen, hogy a törvényhozás purifikációja érdekében hevenyészett intézkedések között az összeférhetlenségi zsüri szervezése a legszerencsésebb. Összeállításánál és eljárásánál fogva föltette áll minden gyanúnak s ítélete föltétlenül olyan, hogy meg lehet és meg kell benne nyugodni. Már pedig a törvényhozók függetlenségének kérdése nem kicsi dolog. A vadgesztenyétől komikus, ha értéktelen gyümölcsöt szuronyos tokba rejti, de a rózsától becsülni való, ha kivánatos virágát tuskéssel védi. A képviselők függetlenségét is érdemes volt sok és nagy garanciával körülbástyázni s téged, tisztelt közönség, az első szereplés különleges érdekességeinek multán inkább az fog érdekelní és megnyugtani, hogy az összeférhetlenségi kérdés sikerült megoldásában a törvényhozók függetlenségének biztosítékait igazán megtalálod. A premieren talán nem ez lesz a legértékesebb, de a premier után ez lesz a legértékesebb tanulság . . .

A földművelési vita.

Budapest, március 20.

A földművelési tárgya költségvetését ma végre letárgyalta a Ház. Hosszasabb vita ma már csak a borászat tételénél volt, amelyhez Hertelendy

tályából, s megkeressük az embereken, az államon, az erkölcsi erőknél, a jogéletben, egyszerre nagy és misztikus lételem állt a tagjainkba, hasonló ahhoz, mely a régi kolostorokban szokott erőt venni rajtuk, ha egy elzárt sötét folyosóhoz érkezünk. Mennyi ilyen folyosót bont ki egy kis merészség s mennyi misztikus lételem röpben el lelkünkben, ha egy szál fagygyertyát gyújt meg valaki, aki nem fél attól, hogy a kolostorok folyosóit megszenteljen egy kis világossággal.

Hogyan érte hát el Pollák Illés az erősek és gyengék viszonyának törvényét? Miképpen fejté le tehát a gondolkodás és tapasztalat orsójáról a maga eredményeinek gazdag szálait s miképp szövi belőlük egészzé a megismerés új és szép szövetét?

Könyvében így vallja be céljait:

— Ennek a szerény kísérletnek célja, a jog törvényének megállapítása természettudományi alapon. A természettudományt a legtágabb keretben érve, vagyis mindent, ami a világegyetemben van.

Az induktív logika módszerével, az analógia segítségével elindulva utjára, első két állomás-helye gondolatainak az erő és anyag. Két állomás-helye? Nem. Hisz erő nem jelentkezik anyag nélkül. Ez csak egy állomása a kutató elmének, melyről tovább indulva újabb jelenség elé toppan. Az akarat jelensége elé, melyet körüljár, megtagogat, kihüvelyez, s ime kitűnik, hogy az akarat nem lehet más, mint az erőnek valamely olyan jelentkezése, mely a legfinomabb anyagvillákoknak jár nyomában, vagyis az, hogy az erő az akarattal teljesen azonos, ha mindjárt el is kell fogadni az akaratot, mint a világ intellektusát, mint olyant, mely az anyag révén fejté ki erejét. Ez az első állomás, melyhez a gondolkodó eljutott. Szüksége volt az akarat és erő azonoságának megállapítására, mert ebben a tételben foglalják a jog belső lényege. Most másik irányba kerül el a gondolkodó, hogy megismerjen

Ferenc, Bolgár Ferenc, Baross Károly, Major Ferenc és Szederkényi Nándor szóltak hozzá. Darányi Ignác miniszter azután minden valamirevaló észrevételt honorált és általános figyelem közben tárta fel azokat az elveket, amelyek a bortermelesek érdekében folytatott tevékenységét vezérik. Fejtégetései bepillantást engedtek abba a rendszeres akcióba, amelyet a miniszter a földművelésnek e nagyjelentőségű ágának föllendítésének szentel, s helyenként igen zajosn nyilvánult az az egyetemes helyeslés és tetszés, amely Darányi politikájának ezt a részét is honorálja.

A vadászat tételénél Kovács Pál, Pichler Győző, Madarász József tettek egy-egy megjegyzést, s a miniszter mindegyikre megnyugtató választ adott. Rubinek Gyula a telepítés kérdésével foglalkozott, Pichler Győző a magvízszelő állomások működését kritizálta, Rónay Ernő a répatermelés felkutatását sürgette, Thaly Kálmán a komlótenyésztést ajánlotta a miniszter pártfogásába, gróf Károlyi Sándor pedig a vidéki gabonarektárak és a szövetkezetek támogatása érdekében emelt szót. Darányi előzékenyen válaszolt mindannyiuknak. A hátralevő tételknél nem volt felszólalás és három óra tájban harsány eljenzés jelezte, hogy Darányi költségvetésének utolsó tétele is el van fogadva.

Volt nagy eljenzés az ülés elején is, amikor Lukács László a konverziós javaslatot terjesztette be. Az ülés derekán pedig gróf Apponyi elnök az összeférhetlenségi zsüri dolgában tett előterjesztést, amelyről más helyen szólnunk.

Holnap megkezdődik a kereskedelmi tárgya vitája, amelynek nyilván már elején fel fog szólalni Horánszky Nándor kereskedelemügyi miniszter.

A képviselőház ülése március 20-án.

— Kezdele délelőtt 10 órakor. —

Elnök: Daniel Gábor, majd gróf Apponyi Albert. A kormány részéről jelen vannak: Széll Kálmán miniszterelnök, Lukács László, Horánszky Nándor, Darányi Ignác, Cséh Ervin.

(A konverzió.)

Lukács László pénzügyminiszter: T. Ház! Van szerencsém bejelenteni egy törvényjavaslatot indoklásával együtt, némely államadósság beváltásáról. (Eljenzés a jobboldalon.) Van szerencsém továbbá bejelenteni egy törvényjavaslatot indoklásával együtt az 1893. évi IV. törvények 14. §-ának kiegészítéséről.

A földművelési tárgya.

Hertelendy Ferenc a szőlőszet tételénél kiéjt, hogy s: ölkulturánk, mely aránylag kis területen sokszorta nagyobb termelését járulhatott az ország közvagyonosodásához, mint bármely más termelési ág, most válság előtt áll. Szőlőgazdasági politikánkban az az első figyelemreméltó szempont, hogy kiválólag az értékesítésről gondoskodjunk.

A bortal- és szeszadót, amennyire lehet, reformálni kellene. A borértékesítést szövetkezetek útján

lehet reformálni s e-téren szónok melegen üdvözi a földművelésiügyi minisztert. Az országos mintapince-szövetkezetek felállítására már a szervezés stádiumában van s ez nagyon öröndetes dolog nemcsak a borértékesítés, hanem a jó pincekezelés szempontjából is. Végül a borvámokról szól. Nem lehet azt mondani, hogy az önálló vánterület mellett boráraink emelkednek. A tételt elfogadja.

Major Ferenc szerint ma még borbőségűl tartani nem lehet. Sürgeti a bor-pince-szövetkezetek útján való értékesítést. A pénzügyminiszter megadhatja ennek a módját, hisz százazrekek existenciáját menti meg általa.

Baross Károly a szőlők pusztulásáról beszél s a szőlők rekonstrukciója kérdésének fontosságát fejtegeti. Szomorú, hogy sok helyütt a nagy széntartalmu talajban nem találták meg meg a megfelelő ellenálló szőlőalanyt. Számszerűleg kimutatta, hogy mennyi amerikai szőlővetőszót osztott ki a földművelésiügyi miniszter, Kéri a minisztert, hogy a régi szőlőkre sulyt helyezzen s e célból a szőlőkezelést módosítsa elő. A költségen nyujtása nemhogy tönkre nem tette a kisgazdát, hanem segített is rajta. A filoxera előtti időkben 50,000,000 hektoliter bor termett Magyarországon. 1900-ban pedig, akkor már ismét javulak az állapotok, még 3 millió hiány mutatkozott. Két irányban tartaná orvoslandónak a helyzetet. Az egyik a hazai fogyasztás emelése, a másik a külföldi kivitel. Ez olasz bor behozatalát meg kell akadályozni. Készségtelen, hogy a földművelésiügyi kormány ezen a bajon is segíteni fog. Ezután a borhamisításról szól. Készségtelen, hogy nemcsak a fővárosi, hanem a vidéki és falusi korostárosok is hamisítják a bort. Ezen segíteni kell. Bortörvényünk nem egészen megfelelő. Fogantatásában nem elég komoly, s büntető határozatai nem elég szigorúak. A műbortörvény nem rontotta el a magyar bor hírnevét a külföldön. Elrontották azt azok a kereskedők, akik a filoxera pusztítása idején rossz külföldi műbort árusítottak magyar bor helyett. Ismereti a német műbortörvényt, melynek nagyon előnyös intézkedései vannak. Ilyen szigorú intézkedéseket kellene a magyar törvénybe is felvenni. A borfogyasztásnak minaiunk első sorban a magas bortaladónk kellene a magas bortaladónk meg kellene emelnie. Így azonban kénytelenek a sokkal károsabb hatású pálinkát inni. A tételt elfogadja.

Szederkényi Nándor az agrár-kölesön terheségéről s a sulyos visszafizetési módozatokról beszél. A gazda ilyenormán tönkremegy, a bortermele gazda istapóna is elpusztul. Pedig bortermeleink ugyancsak istapólszra szorul. A borknak előbb-utóbb nem lesz ára s ez bizony nagy baj. Ő is követeli az olasz borkinziánia eltörlését. Az olasz bor nagymérvű behozatala feltétlenül káros. Csak a legutóbbi időben is százmillió koronát fizettünk Olaszországnak borért. A borkivitelről szólóan, azt óhajtja, hogy mielőtt Ausztriában és a külföldön szerzünk piacot borainknak, arról gondoskodjunk, hogy saját szőlőterületünk legyen magyar bor. Ha ez az eset bekövetkeznék, előlégséges piacra volna a magyar borknak; ha a magyar ember csak magyar bort innék, nagyon meelőkes volna, hogy viszne-e ki Ausztriába, vagy nem. Am mi azon fáradozunk, hogy Angliában i assuk meg jófajta borainkat s a sajátunk helyett olasz lört és drága francia pezsgőket hozatunk. A tételt nem fogadja el.

Bolgár Ferenc: Bármennyire is suttotta az ország egyes szőlőtermelő vidékeit a filoxera talán egy vidék sem ére-ete ezt a csapást oly nagy mérv-

és fölkatasson minden bokrot, minden követ, mely messziről látható céljainak országutján hever. Utközben egy új jelenségre bukkán, a rendre, melynek lényegét meg kell ismernie. Ez nem olyan könnyű dolog és nem is egyszerű. Előbb azt kell meglátnia, hogy a világon végig minden gyarapodáson a táplálkozás törvénye uralkodik s hogy ez a gyarapodás a világ egyik célja, vagyis hogy a világ egyik célja az élet. A halál nem lehet cél, mert ezt a célt nem kellett volna az élet által elérnie a teremőnek; egyszerűen nem teremtette volna a világot. Ha tehát az élet világcél, ugy a táplálkozás meg világeszköz. A világrend az élet érdekében működik. Az élet anyagot gyűjt, hogy gyarapodjék. A minden atomesoportosulásban élő központ magához szívja környezetének gyengébb ellenállású csoportjait. Ez a felszívó-képesség a csoportosulási tömegek hatalma, ereje s így a hatalom nem más, mint mentől nagyobb anyag-tömegnek egy tömegbe való összecsoportosítása. A nagyobb tömeg így vonja magához a kisebbet, a nagyobb tömeg nagyobb hatalom birtokosa, ugy hogy világegyetemet, állami lét, ember közt nincs más, csak mennyiségi különbség. Lényegük s önnélfogva létrendjük is ugyanaz. És ez a kozmikus rend.

Újabb állomás, melyen megpiheni nem szabad, mert sietve meg kell már most állapítani az összefüggést a kozmikus rend és a logika közt. A táplálkozó testről már tudjuk, hogy a fölvet anyagot átalakítja s saját fölépítésére fordítja, miközben kiszorítja a régi, elhalt sejteket s újakkal cseréli föl. Ebből pedig világos, hogy a táplálkozás györszermind nemzés is, de a gondolkodás, a logika sem más, mint nemzés, mert az általános ismeretből, az ismeret-anyagából fejté ki az apa, az egyenesített tény, a mindkettőjük lényeges igazságát magában foglaló új nemzedék-tényt.

Mi az eddigi uti tapasztalatunk most már? Az, hogy a világfolyás három nagy tünete: a nemzés, a táplálkozás és a gondolkodás egyazon

egy tünet; egy nagy szent trinitás, melynek elkülönítését csak mi emberek látjuk.

A renden belül, melyet már ismerünk, nem történik más, mint az anyag és erő elhelyezkedése. Mindenki tömeghez akar jutni, mert a tömegben erő van. Erőgyűjtés azonban annyit jelent, mint a kisebbek elnyomása, kiszípolozása, aztán az erősek ellankadása s a kisebbek hatalomra vergődése. Ahogy ez a folyamat végbemegy, vagyis ahogyan az erősek gyarapítják a hatalmukat, ahogy leigázzák a gyengét, ahogy a gyengék ellenszegülnek, ahogy részt keresnek a hatalomból s végre bevonulnak az alkotmány sáncaiba — ez a természetudomány, mely átvive a társadalomra — a jogfejlődés. Az elhelyezkedés titka és jogrendje tehát az egyének érvényesülésre való törekvése, mivel pedig az erő az egyedüli kozmikus domináns, az erő vezeti a jogfejlődést is, vagyis az erő a világnak s egyúttal az embernek törvényhozója s így a jogrend az erón nyugszik, vagyis a jog nem más, mint hatalom.

Az ember története nem is egyéb, mint az erősek története. Az erős megragadta a kenyeret és erősen fogta, s ez a kenyér s ami szénhidrátra még szüksége volt, az embernek mindennapos imádása s büne is egyszermind. Büne, mert a földi dolgok korlátolt mennyiségben vannak s mert megszerzésük ocmányságokkal van összekötve. Aki erőse volt, sok táplálkozási egységet markolt s azt meg is akarta tartani. S ez a birtok s az ő joga. A jogrend pedig egyre erősebb várrá alakult a birtokosok és a birtok körül. Ha előbb megállapítottuk, hogy a jog hatalom, most már az is világos, hogy a jog a vagyon hatalma, vagyis, hogy a vagyonban rejlé hatalom: jog. Az elhelyezkedés az erőseknek és gyöngéknek harca. A siker az erősebbé, de az erősebbnek csak nagy szerepe jutott a fejlődésben, intenzív cselekvéssel nem járult hozzá a világ kibontakozásához. A munkát a gyengék végezték. Az erőssel való élet-halálharcban, a gyenge hozta vi-

ben, mint Sopronmegyének azon szőlőtermelő vidéke, mely a Lajta-közé és a Fertő-tó közt elterül. Érezték ezt főképp azért, mert talán a Hegyalját kivéve sehol a borárok oly nagyok nem voltak és a nép oly jólétnek nem örvendett, mint ott. Mídon a filloxera elpusztította a szőlőket, a gazdák az első esztendőben oly forrásból szerették meg a különféle vesszőket, melyek épenséggel nem voltak megbízhatók. Ezért 3-4 esztendő múlva nagyon szomorú tapasztalatokat tettek s teljesen elvesztették bizalmukat. A földmívelésügyi miniszter akkor arra a vidékre szakközvegeket küldött, akik a különféle községekben a talajt megvizsgálták, ezt egy jelentésbe összefoglalták és miután a nép ott németajku, némétre fordították és a nép közt kiosztották. A nép most már minden egyes községben tudja azt, hogy majdnem minden egyes parcellára milyenfélé alanyt kell ültetni. A biazioni, amely eddig hiányzott, egyszerre oly nagy mérvben mutatkozott, hogy egy esztendő lefolyása alatt valóságos láz fogta el a vidéket, mindenki csak rekonstruálni akart.

Azon a vidéken, még ma is tele vannak a pincek borokkal, de bármilyen alacsony áron óhajtanák is azt értékesíteni, — fáradozások teljesen eredménytelen. Kétségtelen, hogy országos szövetkezet szervezése, amelyet a kormány erősen támogatna, valódi áldás volna a bortermelőkre Szükséges továbbá, hogy az olasz vámküldetés eltöröltessék, mert még a borhamisítók, pedig szép számmal voltak ezen a vidéken is, sem ártottak annyit a bor értékesítés tekintetében, amennyi kárt és bajt az olasz bornak Magyarországra való behozatala előidézték. Hasznos volna továbbá a bortaladó leszállítása. (Élénk helyeslés a baloldalon). Az is méltányos, hogy a termelő a saját borát ingyen ihassa.

Fozsgay Miklós az idegen borbehozatal ellen szólal fel. Az olasz borokkal rendkívül sok a visszaélés, az ellenőrzés pedig e téren rendkívül laza.

Ot percnyi szünet után az elnöki széklet gróf **Apponyi Albert** foglalja el.

(Összeférhetetlenségi jury.)

Elnök: Mielőtt a megszakított tanácskozás folytatására áttérnénk, méltóztatnék a t. Háznak megengedni, hogy a holnapi napirendre nézve előterjesztést tegyenek.

A holnapi ülés napirendjére már régebben, mint első tárgyat, a Háznak beleegyezésével fűztem ki az *összeférhetetlenségi ítélőbizottság* kisorsolását, mely Benke képviselő ur *összeférhetetlenségi ügyében* van hivatala itéli. Minthogy több oldalról az az alapos észrevétel tetetett, hogy nem lehet egy oly bizottság, amelynek tagjai a bizottsági tanácskozásban résztvenni kötelesek. A Ház ülésével egyidejűleg ülésre összehívni, mert senkit abban meggátolni nem lehet, hogy a Ház tanácskozásában részt vehessen, ennek az akkor megállapított napirendnek módosítását hozom most a t. Háznak javaslatba.

E szerint a holnapi ülés napirendjét a következőképpen kérem megállapítani: Első tárgy volna a mentelmi bizottság jelentésének beterjesztése Horváth Gyula képviselő ur mentelmi ügyében, minthogy a meghosszabbított határidő holnap jár le. E jelentés benyújtása után a t. Ház bölcsességétől fog függni,

szont fegyverül a világelemek közé a rosszat, a csalást, lopást, hazugságot és alakoskodást, azt a sok fontos elemét a fejlődésnek, melyet együttvéve a világ hazugságának nevezünk. Ez ezek ellen a gyengék ellen mégis van egy nagy mentésge a gondolkodó elmének, az: hogy *ők nem a maugk törvényeit hajlítják végre, hanem a természetét.* A mimikrin kívül második hatalmas világfegyvere a gyengéknek a társulás, mely a mult században lett komoly ellenfelévé a társított tőkének. A kapitalizmus tehát nem visszaélés, hanem olyan vagyoni összecsoportosítás, amely a jövő fejlődést előkészítő ellenesomósodás okozója. A jog mindeköz után nem más, mint az uralomra jutott gyengék önmegerősítése, vagyis a hazugságok államosítása, az állam pedig mint jelenlenség a természet nagy terve, de lényegében olyan tényezők szerves fejleménye, melyek sem nem erőltetések, sem nem igazságosak. Ha a jog az uralmódok, az erők önmegerősítése, egy a jogrend sem lehet más, mint azoknak hatalmi szervezete, akik birtokban vannak, a modern állam igazságszolgáltatása pedig nem igazságszolgáltatás, hanem jogszolgáltatás.

Amit jognak nevezünk, az erőből és anyagból áll. Az anyag természeté dönti tehát el a jogkérdést. Az anyag azonban közömbössé igy hozzá vagy az erősebbnek, vagy mindenkinek van joga. Az erősebb joga már kompromittálva van társadalmi rendünk nyomorúságaiban, tehát a mindenkinek joga felé, azaz a szocializmus felé kell indulnunk, mert különben a főláparodó erőhatalmak olvassák ránk annak szükségét.

A gondolkodó utazása evvel a jóslattal végződik s a merész fejtegetések utvonálatán így jut el politikai programjához, melyben erősen lüktet a világtörvény nevében a negyedik rend számára sürgői a jogokat s melynek erejében bízva, jóslja meg a magyar nemzet diadalmas bevonulását Európába.

hogy nyomban akarja-e tárgyalni, ami a házszabályok szerint meg van engedve, vagy pedig egy következő ülés napirendjére akarja kitűzni a jelentést.

Azután következnek a költségvetés tárgyalásának folytatása, azonban csupán csak déli egy óráig. Déli egy órakorakor következnek az összéférhetetlenségi ítélőbizottság tagjainak kisorsolása, esküteléte s ezzel a holnapi ülés be is rekesztetnek. Méltóztatnak a napirendnek így módón való megállapításához hozzájárulni? (Helyeslés.) Ha a t. Ház hozzájárul, akkor a holnapi ülés napirendjét ekként megállapítottunk jelentem ki.

Ezzel kapcsolatosan engedjék meg, hogy még egy előterjesztést tegyenek az összéférhetetlenségi ítélőbizottság eljárása vonatkozásig. Az erről intézkedő szakaszok egyike, a 177-ik. a következő rendelkezést tartalmazza: „Ezen idő alatt a bizottság tagjai és az előadó az előtűnik folyó eljárásban résztvevőkön kívül mással nem érintkezhetnek.”

Érteik ez alatt az egész idő, amely a tárgyalás befejezéséig lefoly, attól a pillanattól fogva, amelyben az összéférhetetlenségi ítélőbizottság tagjai a számukra kijelölt helyiségbe vonulnak. Már most, mivel előfordulhat az eset, hogy az ítélőbizottság tanácskozásai hosszabb időt vehetnek igénybe, szükségesnek mutatkozott a házszabályok ezen intézkedését akként magyarázni, amint az az esküdtészi gyakorlatban is meg van állapítva. Azért azt hiszem, jól tenné a t. Ház, ha később felmerülhet minden nehézség és kétely megelőzésére megállapítaná, hogy a házszabályok 177. §-ának azon rendelkezése, amely szerint a bizottság tagjai és előadója az előtűnik folyó eljárásban résztvevőkön kívül mással nem érintkezhetnek, miként értelmezendő.

Értelemző lenne pedig akként, hogy nem tekintetik az e szakaszban tiltott érintkezésnek az, hogy ha a bizottság elnöke az üléssteremben a Ház arra kirendelt hivatalnokának nyilvánosan, élőszóval átadja a bizottság tagjainak ama megrendeléseit, amelyek étellel, itallal való ellátására, esetleg egészségügyi biztosítására, vagy egyéb, az elbírálás alatt levő ügygyel nyilvánvalóan semmiféle összefüggésben nem áll, mlmbatalanul szükséges intézkedésekre vonatkoznak, vagy hogyha hozzájuk érkező hasonló természetű szóbeli üzeneteket nyilvánosan átvesz és közvetíti nekik, a bizottság tagjainak azonban az elnök közvetítése nélkül még a Ház hivatalnokaival sem lehet érintkezniök és az elnök is csupán csak az üléssteremben teheti meg az előbb említett közvetítést.

Gondolom, helyesen teszi a Ház, ha az említett szakasznak így értelmezést ad ez megfelel az esküdtészeknél elfogadott eljárásnak és ez teszi lehetővé ezen szakasz pontos megtartását, anélkül, hogy később kételyek merülhöznek fel. (Helyeslés.) Ha ezen értelmezéshez hozzájárulni méltóztatnak, ezt, mint a Ház megállapodását jelentem ki. (Helyeslés.)

(A napirend folytatása.)

Darányi Ignác földmívelésügyi miniszter: Kijelenti, hogy a kormány köteletségének tartja az új kereskede-mi szerződésekben a bortermelés védelméről is gondoskodni. (Helyeslés jobboldaltól.) Amikor a filloxera beállt, az állam köteletségének tartotta utáni a homoktalajok immunis voltára és az államnak része van abban, hogy a homoki bortermelés is megkezdődött, de azon nagy állami kedvezményeket és áldozatokat, melyeket kénytelenek voltunk a filloxeravésznek mintegy e mentális csapásával szemben épp a kis ember, a szegény ember érdekében meghozni az ország más vidékére, melyeket ilyen eleméntáris csapás nem ért, kiterjeszteni nem volna helyén, annál kevésbé, mert a bortermelésben bizonyos túlermelés mutatkozik és a túlermelésre figyelmeztetni az érdekeltet az állannak és a törvényhozásnak kötelessége. Általában nem ajánlhatjuk előggé földbirtokosainknak, hogy nagy jennártással legyenek a további, az újabb homoki szőlőtelepítések tekintetében, de talán még inkább ajánlja azt, hogy sikk teke földön ne létesítsenek szőlőtelepet (Helyeslés.), mert az anyai, mint a helyzetet léleimszerni. A homoki földet sok más irányban is lehet igen helyesen használni. Nem helyes, hogy mindenki egy termelési ágra adja magát, fel kell osztani a termelést helyesen arányosan és okosan (Helyeslés jobboldaltól), mert különben egyik termelő fogja a másikat nyomni, a nékül, hogy segítve lenne rajtok. Az állami telepekkel is így vagyunk, hogy mostani vesszőtelepünk 1148 katasztrális holdból áll s 1-2 év múlva 40-42 millió vesszőt oszthatunk szét. Most már fokozatosan inkább vissza kell menni, mint előbb menni és pedig a földmegtartást szorítani azon vidékekre, melyek a filloxera-vész által tönkrementek. (Helyeslés.) Abba hagyva a támogatást nem volna helyes, míg a felújítás terén nagyobb birtokok mentek előre, most jön a kisbirtokokok zöme, azok előtt megállani és mintegy az ajtó beszánni, nem volna méltányos eljárás. (Igaz! Ugy van!) A csemegezőlőnél nagy túlermelésben vagyunk; az a baj, hogy mindnyájan egyszerre kezdünk csemegezőlőt termelni. Tíz évre visszamenve az összehasonlításban, ma tiszszaranyai csemegezőlőt termelünk. A szénké-neggel is így vagyunk, hogy 1895-ben volt a fogyasztás 2916 métermázs, az utolsó évben 25.000 métermázs, tehát majdnem tizszer annyi, egy, hogy a

zatlaina állami gyártást ismételtén nagyobbítottuk és ez mind kevés. Hogy a szállítással bizonyos hiány mutatkozott, azt annak kell tulajdonítani, hogy a hiányzó szénkéneget a külföldről volt kénytelen rendelni s az a vállalkozó, aki a szállítást elvállalta, nem felelt meg kötelezettségének.

A viharágyuk tekintetében a tudomány még kételkedő álláspontot foglal el; sőt a saját szakközvegei is. De a gyakorlat emberei csodálatosan ragaszkodnak a viharágyukhoz. (Ugy van! Ugy van!) Példa és tapasztalat van rá, különösen Olaszországban és Sziájerország egy részében. Odáig nem mehet az állam, hogy a viharágyuk beszerzésében is segítse a termelőket, mert utóvégre elég alkalom van arra, hogy a szőlőfelújítást másképp támogassuk.

Attér a legfontosabb kérdésre, t. i. a borértékesítés kérdésére. Akárhány helyen kap az ember igen jó ellátást, de a bor mindig zavaros és megromlott. (Ugy van! jobboldaltól.) Ritkaság az a ház Magyarországon ahol állandóan mindig tiszta és jó a bor. Ennek tisztán a pincekezelés hiányossága az oka. Énnélfogva erre a kérdésre különös gondot kell fordítani. (Helyeslés.) Ezért létesített Budapest mellett, Budafokon egy pincemester tanfolyamot. Ezen budafoki pincebőben összpontosítottunk most az állannak összes borai, de ezeken kívül is vesszünk egyes borvidékekről borokat. Miután minden jellegű bor külön kezelést igényel, énnélfogva azok, akik tanulják a pincekezelést, kell, hogy minden hegyvidéknek különös borjellegűt és annak kezelési módját ismerjék. Vándorpincemestereket óhaj alkalmazni, akik népnéket bevezessék a pincekezelésbe.

Barta Ödön: Csak a vándormesterektől őrizzen meg az Isten minket!

Darányi Ignác földmívelésügyi miniszter: Másoknak talán szorosabb tapasztalataik vannak!

Barta Ödön: Vándormesterekkel senkinek!

Darányi Ignác földmívelésügyi miniszter: Miután pincemester aránylag kevés van Magyarországon, attól sem zárkózik el, hogy ideiglenesen külföldieket hozzunk be az ittlévké kiegészítésére. (Helyeslés.) Itt van például egy magyar honfitársunk, Czéh András, aki a porosz királyi pincek és szőlészetek igazgatója, igen előkelő állásban van Németországban. Érintkezésbe lépett vele és ő teljes kézséggel és teljes előzettséggel működik közre, hogy onnan jeles és képzett pincemestereket kapjunk. (Helyeslés jobboldaltól.) Nem kevésbé fontos, hogy a borértékesítés szempontjából kis szövetkezeteket létesítsünk és létesítsünk egy központot, amely a kis szövetkezeteket egybekössze. Hanem szövetkezeteket, különösen a mi népnéuk elmaradottságát tekintve, a nékül, hogy azon vidéknek intelligenciája azok élére állna, létesíteni nem lehet. (Helyeslés jobboldaltól.) Az állam hiába adja a hitelt, hiába dolgozunk mi ki szabályokat, hiába buzdítjuk az embereket, ha annak a vidéknek nem lesz meg az embere aki azt telkarolja, akkor abból úgyból sem lehet semmi. (Ugy van! jobboldaltól.) A müborgyártás lényegesen csökkent, teljesen azonban kiirtva nincsen és talán egyelőre nem is lesz. De mindent el kell követni, hogy ennél a kérdésnél a viszonyok kedvezőbbre alakuljanak. A kiegyezésbe éppen az ő kezdeményezésére vétették fel egy rendelkezést, hogy nemcsak a müborgyártás, de az élelmiszerhamisítás elleni védekezés is Ausztriával egyforma elvek alapján rendezessék.

Nincsen kizárva, hogy azon általános intézkedéseken felül, amelyek az egész országra nézve a bor-értékesítés és termelés tekintetében szükségesek; gondolkodjunk arról, hogy nem lehetne-e valamely irányban a Hegyaljára különös intézkedéseket tenni?

Hogy nagyobb arányokban kellene eszközölni a bornak, illetőleg a szőlőnek konyak-gyártása való felhasználását, e kérdésnél már hosszabb idő óta foglalkozunk és hogyha sikerül megoldást találunk, ez mindenesetre alkalmas lesz arra, hogy a bortermelésben némileg segítsünk. (Helyeslés.)

Kovács Pál vadászati jövedelem tételénél kimutatást kér az iránt, hogy a vadászati jogtűl tulajdonképpen mennyi az állam bevétele, mert ezt a kimutatást ő nem találta meg a költségvetésben. Jobban ki kell használni a községek és a nép érdekében a vadászati bérleteket.

Pfahler Győző a vadászati törvény reformját sürgői és kéri, hogy a szegény földművelőnépét mentés meg a vadászati bérlek kihágásaitól.

Madarász József panaszodik, hogy a nagybirtokok és pénzészakók vadászati bérlet révén valósággal tönkreteszik a kisgazdákat. Kéri a minisztert, adjon be ez iránt új törvényt, vagy törvény-módosítást.

Darányi Ignác földmívelésügyi miniszter: Nem tartja helyesnek, hogy az országnak különböző földbirtokos-osztályait, a kisbirtokos és a nagybirtokos, egymással ellentétbe helyezzük. (Élénk helyeslés jobboldaltól és a közepén.) Zaj a szélsőbaloldalon.) Ez nem zárja ki, hogy panaszok előadassanak és hogy azokkal komolyan foglalkozunk, de fegyverül egyiket a másik ellen, különösen a mi viszonyaink között kijátszani, nincsen helyén. (Helyeslés jobboldaltól és a közepén.) Az érintett kérdések részletesen meglesznek vitathatók akkor, amidőn a vadászati törvény módosításáról lesz szó. Addig is a vadászati szerződésekben, amelyeket a kincstár egyes felekkel köt, különösen is gondoskodik a kisbirtokosok védelméről és olyan rendelkezéseket vesz fel azokba, amelyek szerint jogában áll, hogy ha az illető nem lövőné eléggé a vadakat és azokat tulajdonosságban kímélne, elrendelni, hogy a felesleges vad kiölössék. (Élénk helyeslés jobboldaltól.)

Intézkedett már évekel ezelőt, hogy a vadászatok nyilvános árlejtés útján adassanak ki és hogy e vadászatokra nézve bérlekűl *külföldieket ne fogadjunk el.* (Élénk helyeslés a jobboldalon.)

Rubinek Gyula a telepités tételénél felhozza, hogy azok a telepitések, amelyeknél magyarokat vittünk nemzetiésű vidékekre, nem hozták meg a várt eredményt, ennek oka az, hogy intelligens közezs-

lályt sehova sem tettek, holott erre módot kellett volna találni, onékkül minden akció úgy végződik, mint az eddigi telenitések. Egy másik szempont, amelyre a földművelésügyi miniszter figyelmét felhívja, az, hogy a telep osztatlan maradjon mindaddig, míg az utolsó krajaerényi tartozás is törlesztve nincs. Felhívja a miniszter figyelmét arra is, hogy kivánatos, hogy első sorban a régi telepítvényes községekben telepítsük ki a lakosságát. Ez által csökkentenék az ott ma fennálló hátrányokat, hogy t. i. nincs elég föld s hogy nincs elég munkakereső. De ha ezekből telepítjük ki a lakosságát, akkor mindenesetre a módosabb lakosságot kell kitelepítenünk, mert igen helyes a földmívelési miniszternek az az intenciója, hogy csak olyanokat telepít ki, akik már bizonyos vagyonnal bírnak. Ilyképpen egy bizonyos mennyiségű föld föltszabadul, másrészt a lakosság egy részének kitelepítése által a munkakereslet is megszorodott. Kéri a minisztert, hogy a német elemet is vonják bele a telepítési akcióba, ezzel meglehetően akasztani a német elemnek Amerikába való kivándorlását. A délvideki német nép hazafiás, derék, jóra való s könnyen magyarosodnak. De a Szegeden a Délvideki Gazdaszövetség által fenntartott internátust a kormánynak jobban kellene támogatnia, mert ennek az intézetnek missziója van. A léánynevelést is elő kellene it mozditani, mert a magyarosításban sokkal nagyobb szerepe van a nőnek, mint a férfinak. Ajánlja a miniszter figyelmébe, hogy Amerikában új löheret és lucernát tenyésztenek és ezt valahogy el ne terjesztsek nálunk, mert abban veszedelmes gombák tenyésznek. A tételt elfogadja.

Pichler Győző ennek kapcsán felhívja a miniszter figyelmét a magvisszaföld állomások döntéseire, amelyek sokszor homlokegyenest ellenkezők. A különféle szakközölközök tulajdonképpen a konkurenciót szolgálják, mert az egyik magterkeskedő az egyik, a másik kereskedő pedig a másik magvisszaföld állomással licitált a többi magterkeskedésre. A magvisszaföld állomások reorganizációját kéri. A tételt elfogadja.

Rónay Ernő a mező- és a közgazdaság különböző ágának a répatermelés föllendítését sürgeti s ezzel kapcsolatban a mezőgazdasági szeszpar növelését is. A földmívelés csak a földmíveléssel szoros kapcsolatban áll iparok fejlesztésével állhat meg és fejlődhetik. A répatermelés mindkettőt magában foglalja. Répatermelésünket mai nagyságában fenntartható csak úgy véli, hogyha az oly iparágak, amelyek ezzel szoros kapcsolatban vannak, a szesz- és cukoripar az egész mezőgazdaságot szorosan érdeklő répatermelés kérdéseire együtt oldanak meg. Itt első sorban a kartellirozás volna a legfontosabb. Hogy a répatermelés mennyire fontos miránk nézve, kivülálgik abból, hogy ez eszközt ad a gazdának arra, hogy a mezőgazdaság folytatását változatosabbá tegye. Ez kényseríti őt arra, hogy intenzívebben művelje földjét, tehát biztos jövedelmet ad neki.

Thaly Kálmán a komlótermelést ajánlja a Ház és a miniszter figyelmébe. A komló Magyarország legfontosabb exportcikke Ausztriába. Söröződékek már az Arpádok korában is voltak Magyarországon s a sörözésre hazai komlót használtak. A besző szükséglet kielégítése mellett mind a mai napig még exportálhatunk is komlót.

Figyelmébe ajánlja a komlótenyésztést a gazdák- nek, de a kormánynak is. A kisbíri és bábolnai uradalmak nagyon alkalmasak a komlótenyésztésre. Sajnálatos, hogy a dunántúli városok Ausztriából hozatják a sört, noha kitűnő hazai söröződékek vannak. Ha a komlótermelés terén is volna olyan kiváló szakember, amilyen a selyemtenyésztés terén Bezerédj Pál...

Darányi Ignác földmívelésügyi miniszter: Tessék ajánlani valakit!

Thaly Kálmán... ha ilyen jeles szakférfi volna, nem féltene a komlótenyésztés ügyét. A tételt elfogadja.

Gróf Károlyi Sándor: Előadásában megpendítette azt az eszmét, hogy nekünk nemcsak merveven a gazdákkal, hanem esetleg a kereskedőkkel is kapcsolatosan és összekötöttesben kell a közraktárakat létesítenünk és a miniszter ezt, mint helyes dolgot emelte ki. Csak nagyon röviden siklott keresztül a tétel fölött és nem ereszkedett mélyebben a tárgyra, azért ezáltal intencióinak némi megmagyarosításával tartozik. Igenis a kereskedelemnek, a kereskedőknek közraktári intézményeik, a vidéki raktárak felhasználásában való participációját természetesen és helyesen találja, mégis azonban úgy, hogy azon közraktárakban, — akár az egyes céppontokban levőkben, akár pedig azon kisebb raktárakban, amelyek a vasutak mentén az állam által fogtak létesítenni — amennyiben azok a gazdáké, a gabonának eladására nézve magától értetődik, hogy a birtokosok, illetőleg a tulajdonosok kell, hogy a teljes korlátlan intézkedési jogot ne biztosítsák maguknak. (Helyeslés a bal-középen.) E nélkül nem képzelhető a dolog, e nélkül felesleges is volna az egész, mert, hogy a kereskedő kezére bizzuk az ügyet, arra szükség nincs, mert hiszen az ma is megvan. Jeleznék kell ezt, nehogy szavai felett kétség legyen s hogy ezáltal rektifikálja nem ugyan azt, amit mondott, hanem azt, amit nem mondott. (Helyeslés.)

Felhozta akkor, hogy nemcsak hitelszövetkezetek számára kellett volna a törvényt megalkotni, hanem általában szövetkezetek számára, és hogy ugyanazokat az előnyöket kellene nyújtani az összes szövetkezeteknek, amelyeket a hitelszövetkezetek törvény alapján a hitelszövetkezeteknek biztosítottunk. Hozzá- köztötte ehhez azt a föltételt, hogy ezek az előnyök csak akkor nyújthatók, ha azok a szövetkezetek számadásaitak revizió alá adták ami esszenciális föltétel és másodsorban, ha bírna oly országos, vagy leg- alább nagyobb részű vidéki központokkal, amelyek elég garanciát nyújtanak arra, hogy ezek a szövetke- zetek jó irányban legyenek haladni. Sajnálja, hogy vá- laszt nem kapott.

A fogyasztási szövetkezetek helyesen járnak el,

ha számadásaitak revideáltatják, ha azokat akár a központ, akár az állam által bármiképpen megállapí- tandó közeg átvizsgálja. Altalában fejlesztési kellene a szövetkezeteket azoknak nagy horderejéhez képest.

Darányi Ignác földmívelésügyi miniszter: Ami először is a gabonaráktárak mikénti szervezést és azt a kérdést illeti, hogy akik gabonájukat odahe- lyezik, beelőyásukat gabonájuk értékesítésére miként gyakorolják, ez azon szaktanácsosokmányban, mely annak idején összehívaták, szintén megbeszélendő lesz. A cél mindenesetre az kell, hogy legyen, hogy szem előtt tartassék a kedvező értékesítés és hogy ezt valahogy el is érjük. A szaktanácsosmányra azért voltam szult, mert ezt jól meg kell fontolni, minthogy ez nálunk első kísérlet és tudjuk, hogy sokkal előhaladottabb országokban néhol sikerült- tek, másutt nem sikerültek az ilyen vállalatok. Ami pedig az országos központi hitelszövetke- zeti törvényt illeti, különös tekintettel a fogyaszt-ási és értékesítési szövetkezetekre annak idején, midőn ez a törvény, amelynek alapján az Orszá- gos Központi Hitelszövetkezet létesítették, megalko- tották, éppen kezdeményezésére tetették fel a törvény- nek 88. §-a, amely módot nyújt arra, hogy az érteke- sítési és fogyasztási szövetkezetek is e törvény keretébe felvehető legyenek. A szerint, amint az ér- tekesítési és fogyasztási szövetkezetek nőnek és fej- lődnek, ahhoz képest e törvény keretei szűkek lesz- nek, (Ugy van! Ugy van!) és e részben az idők folyamán továbbfejlesztésre lesz szükség.

Elnök: A Ház a tételt elfogadta. A többi tételt vita nélkül elfogadták, valamint a kapcsolatos jelenté- seket is. (Eljenzés és taps.)

Elnök az ülést 3 órakor bezárja.

BELFÖLD.

Szell Kálmán Bécsben. Szell Kálmán mi- niszterelnök szombaton éjjel Bécsbe utazik, hogy az osztrák kormánynál a delegációk egybehívása, a kvótabiztosítógok kiküldése és az autonóm vámtarifának meg nem intézett részei felől érte- kezze. A miniszterelnök zöld-csüörtőökig marad az osztrák fővárosban.

Uj indemnitás. Nehány lap azt újságolja, hogy a kormány értekezett a pártok vezetőivel, még pedig abban az irányban, hogy a költségvetés hátralevő tárcáinak tárgyalásánál az általános vitát mellőzzék és hogy minden egyes tárcát mindjárt részleteiben tárgyaljanak. Ezzel szemben fölhivatalosan konstátál- ják, hogy ilyen értekezlet eddig nem volt. Azonban az kétségtelen, hogy a kormányt komolyan foglal- koztatja a költségvetés tárgyalásának hosszadal- massága, amit súlyosbít még az a körülmény, hogy az indemnitási idő alatt előtézendő a pénz- ügyminiszter által ma benyújtott konverzió-javas- lat is. Mivel még öt tárca költségvetése van hátra, nyilvánvaló, hogy a husvéti szünet által is meg- rövidített indemnitási idő alatt a Ház a költség- vetéssel ie, az appropriációval is nem fog elkészülni s annál kevésbé lesz a förendház abban a helyzetben, hogy letárgyalja a költségvetési törvényjavaslatot. Így tehát a költségvetési törvényt április végére a kor- mány aligha kaphatja meg. Ennek következtében fel- merül a szükséges annak, hogy a kormány *újabb fel- hatalmazási javaslattal* lépjen a Ház elé, ami meg is fog történni. Az új indemnitást a kormány egy hó- napra fogja kérní.

Olasz kritika haditengerészetünkről.

Aból az alkalomból, hogy az osztrák-magyar hadihajóraj három hajója néhány olasz kikötőt látogat meg, a *Corriere di Napoli*ban Giorgio Mollí, ösmert tengerészeti szakíró vezércikkben ir kritikát haditengerészetünkről, amelyet kitűnőnek és mintaszertűnek tart. „Az osztrák-magyar haditen- gerészet — írja a többi közt — büszke lehet arra, hogy a legnagyobb eredményt érte el a költségek minimumával. Bóls, gyakorlatias és logikus intéz- kedések révén szolid organizmussá lett. Az osztrák-magyar haditengerészetből hiányzik a nagy páncéloshajó és a nagy cirkálóhajó, tehát azok a típusok, amelyek nagy haditengerészeti vállal- kosásokhoz szükségesek. Annál kitűnőbbek azon- ban azok a kisebb hajók, amelyeknek első- sorban az Adrián való védekezés, másodsor- ban az Egéi- és Fekete-tengeren való táma- dás a céljuk. Oly birodalom hajói ezek, amely- nek ninesenek tengerészeti vágyai s amely a hadi- tengerészetben csak eszközt lát katonai erejének kiegészítésére. „A cikkirő autátn hosszasan, rész- letesen, szakszerűen leírja az 1895. óta épült osztrák-magyar hadihajókat, felszerelésüket s ki- emeli, hogy ezek a hajók jobbák, mint az ugyan- azon időből való, ugyanolyan rendeltetésű olasz hajók. A fölfelel jelentékenyen olcsóbbak is az olaszoknál. Szinte talánszerű — ugymond — hogy a szerény osztrák-magyar haditengerészeti budget ily nagy haladást engedett meg. Ennek titka, a cikkirő szerint, a jó adminisztrációban ke- resendő. Egységes célok s egységes rendelkezések, egységes commandó, szilárd program, nagy ügy- szeretet vitte végbe ezt a esodát. Olaszországnak

oka van irigy szemmel nézni a „kicsiny“ osztrák- magyar haditengerészetre, amely igazában kitű- nőbben felel meg a maga céljának, mint az olasz haditengerészet a magáénak.

A temes-rékesi mandátum. Dr. Lendl Adolf temes-rékasi országgyűlési képviselő mandátuma ellen beadott petíció ügyében a királyi Kuria tudvalevőleg vizsgálatot rendelt el annak igazolására, hogy történt-e presszió az ottani takarékpénztár részéről. A vizsgá- latot most folytatja Temes-Rékason Stein József, a temesvári királyi ítéltábla bírja. A tanúhallgatás- nál jelen van a választásvédő dr. Kriszthaber Adolf budapesti ügyvéd is. A vizsgálatot e hét végén be- fejezik.

Küldöttségek a kormánynál. Horánszky Nándor kereskedelmi miniszter tegnap a vasúti podgyász- hordók küldöttségét fogadta, amely arra kérte, hogy legközelebb, mikor az államvasutak, illetőleg a keres- kedelmi kormánynak a csomagszállítási vállallattal köztü szerződése lejár, ezt a miniszter ne újítsa meg, hanem adja ki a vállalkozást maguknak a pod- gyászhorozókra. — Ma délelőtt a budapesti ké- ménysprelőgények küldöttsége tiszteltelt Horánszky Nándor kereskedelmiügyi miniszternél, azt kérve, hogy mozdítsa elő a fővárosnak új kéményesprelőreket felosztását, a kerületek számának növelését s hogy in- terekedjék az iránt, hogy a kerületi kéményesprelő állások betöltésénél a husz évnél régebb idő óta dol- gozó segédek pályázatát előnyben részesüljenek. Mind e két küldöttséget Pichler Győző országgyűlési képv- iselő vezette s a miniszter a podgyászhorozókra is, a kéményesprelőknek is megnyugtató választ adott. — *Nyiregyháza* közbirtokossága részéről ma délelőtt *Bentis* László képviselő vezetés alatt *Darányi* Ignác föld- mívelésügyi miniszternél járt egy nagy küldöttség, egy 412 holdas birtoknak megvételéhez 214.000 korona kormánykölcsönt kérve. A miniszter szívesen fogadta a küldöttséget s megígérte az ügy sürgős tanulmá- nyozását.

A képviselőház mentelmi bizottsága ma dél- után öt órakor *Perczel* Dezso elnökele alatt ülést tar- tott. Az ülésen hítesítette a *Horváth* Gyula men- telmi ügyében hozott határozatára vonatkozó jegyző- könyvet és jelentést, és a jelentés beterjesztésével *Maróthi* Lászlót bízta meg, aki a képviselőház honpapi ülésének napirendje előtt fog eleget tenni megbiza- tásának.

A katonai tisztviselők kereseti adója. A pénz- ügyminiszter ma egy törvényjavaslatot nyújtott be arról, hogy az 1893. IV. törvény cikk 14. §-ának ha- tálya mindazokra a közöshadsergebeli és honvédségi katonai tisztviselőkre és alkalmazottakra is kiterjed, akik a kereseti adó negyedik osztályába tartoznak, de a megszorított rendelkezések csak azokra az esetekre terjed ki, amelyekben a fizetési többlet a jelen tör- vény életbelépte után tétetik fölvővá. Az 1893. IV. t. c. 14. szakasza arról szól, hogy a kincstári díjak levonásával terhelt fizetéseknél csak az a része te- kintendő adómentesnek, amely a szolgálati díj alá vonatik, vagyis, ha valaki fizetése méltosban részesül, azon a címen, hogy a többletből szolgálati díjat fizet, az egész fizetés nem tekinthető adómentesnek. Ezt a rendelkezést akarja a most benyújtott törvényjavaslat a katonai alkalmazottakra is kiterjeszteni.

A konverzió.

Budapest, március 20.

A mai nap nevezetes dátuma a magyar ál- lam pénzügyi történetének. *Lukács* László pénz- ügyminiszter ma terjesztette be a képviselőházba a konverzióról szóló törvényjavaslatot. A javaslat alapeszméjét már ismertettük, jelentőségét kellő- képpen méltattuk. A részletek meggyőznek min- denkit arról, hogy a nagy művelletet *Lukács* László a lehető legrészesebb módon vitte megoldásra. Az alább közölt paragrafusok tanúsá- got tesznek arról a rendkívüli éleslátásról, a viszonyoknak arról a helyes mérlegeléséről, min- den lehetőségnek és minden szükségességnek arról a teljes számbavételéről, amely mind elengedhetetlen föltétele volt a nagystíliú pénz- ügyi operáció sikerének. Nem lehet eléggé és nem lehet elégszer elismernünk nagy érdemét a pénzügyminiszternek és mindazoknak, akiknek a konverzió megvalósításában részük volt.

És ezek sorából nem szabad kifelejtenuk *Kornfeld* Zsigmond förendházi tagot, a pénz- esornport képviselőjét, aki a közvetítést olyan elő- zékenységgel és tapintattal teljesítette, amely egy- aránt méltó egy elsőrendű európai pénzemberhez és egy magyar pénzemberhez. Hogy a magyar államra ilyen előnyös módon s a mellett mindene- ket kielégítő módon jött létre a konverzió, abban elsőkelő része van *Kornfeld* Zsigmondnak, amit illendő ez alkalommal elismernünk.

A törvényjavaslat rendelkező része így szól:

Törvényjavaslat

nemély államadósság beváltásáról.

1. §. A pénzügyminiszter felhatalmaztatik, hogy a 2. §-ban fölisorított állami adósságok kötvénybirtok- osainak a törvényekben kifejezett tökélt az állam nevében és helyett, figyelemmel a 3. §. rendelkezé- seire, fölmondhassa és ha a bevonandó kötvények

hirtokosai a 6. §-szert kibocsátandó mérsékeltbb kamatozású kötvényeket elogatni hajlandók nem lennének, a bevont kötvények névszerinti tőkeértékét készpénzben kifizethesse.

2. §. Az 1. §-szert bevandók lesnek:

1. Az 1888. évi XXXVI. törvényeik alapján az italmérsi jogokért adott kártalanítás céljaira kibocsátott kölcsönhöz;

2. az 1888. évi XXXI. törvényeik alapján kibocsátott négy és fél százalékos államvasuti aranykölcsönhöz;

3. az 1888. évi XXXII. törvényeik alapján kibocsátott 4 és fél százalékos államvasuti ezüstkölcsonhöz;

4. Az 1876. évi L. törvényeik alapján a keleti vasut megváltására felvett 5 százalékos kölcsönhöz; végül

5. az 1888. évi XVII. törvényeik alapján a magyar északkeleti, a cs. és kir. szab. kassa-oderbergi és az első magyar gátsországi vasut nevében a magyar királyi pénzügyminiszterium által a nevezett vasutak beruházásainak céljaira felvett 4 és fél százalékos kölcsönhöz tartozó mindazok a címletek, amelyek 1902. évi július hó 1-től kezdve válnak esedékesekké.

3. §. A kölcsönök felmondása csak valamely hónap első napjára történhet, nem szólhat három hónapnál rövidebb időre és az a nap, amelyre a felmondás szól, legalább három hónappal korábban közzéteendő. A felmondás a bel- és külföld mindazon helyein és lehetőleg ugyanazon a módon teendő közzé, amely helyeken és módon az illető kölcsönök kisorsolási címelei eddig szoktak köztudomásra hozatni.

Azon a határidőn túl, amelyre a felmondás történt, a felmondott kötvények után kamat nem jár.

A felmondási határidő végéig le nem járt és hiányzó szelvények értéke a kifizetendő tőkéből levonandó.

4. §. A felmondott címletek teljes névértékük szerint és ugyanabban a névértékben fizetendő vissza, mint amelyben az illető adósságnem kisorsolási címelei eddig is beváltak.

5. §. Mihelyt lejár az a határidő, amelyre a felmondás történt, a felmondott kölcsönök biztosítására bekebelezett zálogjog azokról a palatatestekről, melyekre az az 1868. évi L. és az 1881. évi LXI. törvényeik értelmében alakított összpontosított telekkönyvbe bekebelezve van, hivatalból történő.

6. §. A 2. §-ban felsorolt kölcsönöknek a 7. §-ban megállapított korlátozással eszközölt bevónása végett koronaértékre szóló, négy százalékos adómentes oly járadékkötvények bocsátandók ki, mint amelyek az 1892. évi XXI. törvényeik alapján kibocsátattak.

7. §. Az 1888. évi XXXVI. törvényeik alapján az italmérsi jogokért adott kártalanítás céljaira kibocsátott kötvények közül azok amelyek 1902. évi március hó 15-én magyarországi városok és községek (ideértve az urberesek is) nevére kötvényozve voltak szintén bevandók, de ezek helyett a 6. §-ban körülírt járadékkötvények nem bocsátandók ki.

E szakasz első bekezdésében jelzett kötvényezett kötvények helyett a pénzügyminiszter a jogosult város vagy község nevére szóló oly sorsolás alá nem eső kötvényeket fog kiállítani, amelyek ugyanolyan névértékűek legyenek, mint amire az italmérsi jogokért adott kártalanítás fejében nyert kötvények szóltak és amely új kötvények alapján a jogosult ugyanazt a kamatozást veheti fel az állampénztárból, mint amelyet az italmérsi jogokért adott kártalanítás fejében nyert kötvények után eddig élvezett.

A városoknak és községeknek járó kamatok minden adótól mentesek.

A városok és községek részére kiállítandó kötvények az illető város, vagy község törvényesen hozott, kormánybatsági jóváhagyást nyert határozata és a pénzügyminiszter engedélye alapján a kötvényekben kifejezett teljes tőkeértékkel az állampénztár által beváltak.

8. §. Felhatalmaztatik a pénzügyminiszter, hogy az előző 7. §-szert az állampénztár által beváltak kötvényekben kifejezett tőkeérték fedezésére, a törvényhozás másnemű intézkedései szintén koronaértékűre szóló 4 százalékos adómentes oly járadékkötvényeket bocsátson ki, mint amelyek az 1892. évi XXI. törvényeik alapján kibocsátattak.

9. §. Ha a holtak javadalmasai, atapítványok és közalapok kezelői, hitbizományi birtokosok bejelentik, hogy az illető javadalom erkölcsi testület, vagy jogi személy részére kiállított és a 2. §-ban bevónás alá kerülő kötvényezett kötvényeket a 6. §-ban meghatározott járadékkötvényekre a közzéteendő általános elhatározás mellett kicserélni kívánják, e bejelentés a kicserélésre vonatkozólag a felsőbb felügyelő egyházi, közigazgatási vagy bírói hatóság jóváhagyása nélkül is érvényes.

10. §. Felhatalmaztatik végül a pénzügyminiszter, hogy az 1897. évi XXX. törvényeikkel érendelt államvasuti beruházások céljaira:

a) az 1900. évi XXXIV. törvényeik 1. §-ának k) pontja alapján engedélyezett 6.250.000 korona hitel végleges fedezése;

b) az 1901. évi állami költségvetésben engedélyezett 25.346.000 korona; végül

c) az 1902. évi állami költségvetésben előirányzott 28.200.000 korona, összesen tehát 59.796.000 korona beszerzése végett szintén 4 százalékos koronajáradék-kötvényeket bocsátasson ki.

11. §. A jelen törvény alapján fogatosított műveletről az országgyűlésnek jelentés teendő.

12. §. A jelen törvény kihirdetése napján lép hatályba. Végrehajtásával a pénzügyminiszter bízatik meg.

Budapest, 1902. március 20-án.

Lukács László s. k.,
m. kir. pénzügyminiszter.

Az első összeférhetetlenségi zsűri.

Budapest, március 20.

Az összeférhetetlenségi ügyekben bíraskodó zsűri holnap fog először összeülni. Az első ügy, amely a zsűri elé kerül, Benke Gyula összeférhetetlenségi ügye. A zsűri verditikének a következő tényállás megállapítása lesz az alapja:

1. Vajjon a Budapesti Takarékpénztár, mint a zálogkölcsön-üzlet engedélyese áll-e a kormányval leszámlálási vagy üzleti viszonyban? (1901. XXIV. t.-c. 5. §. 7. p.)

2. Vajjon birja-e ugyanez a takarékpénztár az osztálysorsjáték részvénytársaság részvényeinek legalább egyharmadát? (1901. XXIV. t.-c. 7. §. 11-ik kikezdés.)

Az ítélkezés anyagát a képviselőház állandó összeférhetetlenségi bizottsága már előkészítette. A bizottság, mely gróf Andrássy Tivadár elnöke alatt behatárolt foglalkozott a kérdéssel, iratait áttette a Ház elnökéhez, aki hivatalosan a bíróság elé fogja terjeszteni az egész materiált. Ez az anyag áll:

1. Az összeférhetetlenségi betelentésből;

2. Benke Gyula országgyűlési képviselő védekezéséből;

3. a kézzzálog-üzletet engedélyező kereskedelmiügyi miniszteri engedélyokiratról;

4. Tolnay Lajosnak, az intézet elnökének vallomásából.

5. Az osztálysorsjáték-üzletre vonatkozó miniszteri engedélyokiratról.

6. A Budapesti Takarékpénztár és Országos Zálogkölcsön-Intézetnek, továbbá az Osztálysorsjáték-Részvénytársaságnak alapszabályaiból, főkönyvi kivonataiból és zárószámadataiból.

7. Azokból a felvilágosításokból, amelyeket Benke Gyula képviselő részéről a bizottsági tagok kérdéseire jegyzőkönyvbe bevettek.

Mindezt az anyagot Heisz Hugó képviselő fogja referálni, aki az ügyet a képviselőház állandó összeférhetetlenségi bizottságában is referálta s akit ez a bizottság az ügynek a zsűri előtt való előadásával is megbízott. Az előadót azonban a bíróságban szavazati jog nem illeti meg.

Az ítélő-bizottság összeállításához szükséges előkészületek Apponyi Albert grófnak egész figyelmét igénybe vették s a zsűribíróságok ítélkezési formásgainak beható tanulmányozására volt szüksége ahhoz, hogy a házszabályok hézagossá dispozióit az intézmény szellemének megfelelő intézkedésekkel kiegészítse. A képviselőház mai ülését megelőzőleg az elnök értekezletre hívta a pártok néhány előkelő jogász-tagját, akikkel megismertette az előkészületeket s akiknek véleményét is kikérte a házszabályok kiegészítésére szolgáló dispoziókról. Az elnök intézkedéseit általános helyesséssel fogadták s Apponyi gróf a képviselőház mai ülésének színe után a Háznak is jelentést tett az új bíraskodással kapcsolatos intézkedésekről.

A Ház határozata értelmében a holnap 11 óra napirendjére tűzték ki annak az ítélő-bizottságnak kisorsolását, amely a konkrét összeférhetetlenségi ügyben lesz hivatali ítélő. Eleinte úgy terveztek, hogy a bíróságot a kijelölt hatvan képviselő listájából a Ház elnöke már az ülés elején kisorsolja s a bizottság haladéktalanul visszavonul kötelességének teljesítésére. Minthogy azonban felmerült az az aggodalom, hogy egy olyan bizottságot, melynek tagjai a bizottsági tanácskozásban részt venni kötelesek, a Ház ülésével egyidejűleg összehívni nem volna helyes, mert senkit abban meggátolni nem lehet, hogy a Ház ülésében részt vehessen, az előzetes értekezleten az az eszme merült fel, hogy a bizottságot az ülés végén, délután 3 órakor kisorsolják ki s akkor vonuljon vissza ítélkezésre. Ez ellen viszont azt az alapos kifogást emelték, hogy öt órán át való országos ülés után a képviselők sokkal jobban kimerülnek, semhogy részt vehetnének egy olyan ülésben, melyből az ügy teljes elintézése előtt távoznok nem lehet, úgy, hogy esetleg az éjjeli órák is együtt kell maradniok. Eppen ezért a kérdést végezetül oly módon oldották meg, s ehhez gróf Apponyi előterjesztése folytán a Ház hozzájárult, hogy a zsűrit holnap déli órák orakor fogják kisorsolni, a bizottság tagjai nyomban leteszik az esküt s visszavonulnak tanácskozásra, amivel az országos ülés is véget ér.

Együttal hozzájárult a képviselőház ahhoz az elvi határozathoz is, hogy a házszabályoknak azt a szakaszát, amely a bírának idegenekkel való érintkezését tiltja, olyképpen magyarázza, hogy a bírák az elnök útján érintkezhetnek az e célra kirendelt közhivatalnokkal olyképpen, hogy e tisztviselőnek az elnök az ételle, italla, vagy egészségük biztosítására vonatkozó rendelkezéseit előszóval, nyilvánosan közvetíti. Maguk a bírák azonban e hivatalnoknál sem érintkezhetnek.

Az összeülő zsűri részére az első emeleten elhelyezett első osztályú tanácskozó-termet s az azzal szomszédos előlki fogadótermet adaptálták. Gondoskodott továbbá a Ház elnöke a nyilvá-

nosságról is, amnyiben a hallgatóságnak koronával elkülönített megfelelő helyeket rezervált.

Azokat a képviselőket, akiknek sorából a zsűrit kisorsolják, térti-vevényen ellátott ajánlott levél útján figyelmeztette a Ház iradozagatója, hogy a pénteki ülésről el ne maradjanak. A figyelmeztetésnek annál nagyobb volt a hatása, mert a házszabályok negyedik tiszteletdíjuk elvesztésével sújtják azokat a képviselőket, akiknek egybeállított névsorából az ítélő-bizottság kisorsolándó s akik a sorsolásra kitűzött ülésre meg nem jelennek.

Kossuth Lajos síremléke.

Budapest, március 20.

Akinek helyes érzéke van a köteles tartózkodásról, az természetesen fogja találni azt, hogy én felejthetetlen édesatyám síremléke és szobra ügybe sem szóval, sem tollal nem folytam be.

Igy nem volt előleges tudomásom egyetlen esetben sem azon felszólalások szövegéről, melyek a képviselőházban elhangzottak, sem azoknak a cikkeknek a tartalmáról, melyek bármely lapban megjelentek.

Mínthogy azonban a nyilvánosság előtt az én nevem is (bár helytelenül) meg lett említve, szükségesnek vélem kijelenteni a következőket:

Szívem mélyből óhajtottam és óhajtom, hogy boldogult édesatyámnak mennél előbb síremlék emeltesse. A legszerényebb és legszerényebb ember hozzáértőjei is vágyódnak az után, hogy sírja ne legyen jeltelem.

Ha nem kérte volna vissza a magyar haza édesatyám hamvait, és ha nem foglalta volna le a honfikegyelet azt a jogot, hogy síremléket emeljen emlékének, már rég diszint az idegen földbe temetett Kossuth Lajos örök nyughelyét egy olyan síremlék, amilyent fűi, hervadhatatlan szeretetem emelhetett volna a felejthetetlen atyának.

Már rég ott fehérlelek e síremlék az Altori temetőben Florenz mellett, ahová elvittük volna anyámat és nővéremet is, a rideg genuai temetőből a virágok városába, ahol ugyis van sírboltja az én családomnak, melyben az enyém nyugosznak.

Végtelemül hosszúnak tetszett nekem az az idő, amely elmúlt, mióta atyámat eltemettük, és amióta jeltelemül maradt az ő sírja. Oly hosszúnak tetszett ez az idő, hogy volt alkalmam kinyilatkoztatni, hogy ha tovább kéne a síremlékekkel, magam állítok fel oly emléket, amilyent bírok.

Ezt azért írom meg, hogy tudassam, hogy igen is, szerintem síremléket is kell állítani és nemcsak szobrot.

Azonban e síremléknek nem szabad annyiba kerülni, hogy felállítását a szobor felállítását kockáztassa vagy késleltesse.

Mint hozzáértő állíthatom, hogy háromszáz ezer koronából lehet egy egyszerű síremléket felállítani, és hatszázötvenezer koronából egy egyszerű szobrot.

Teljesen alaptalan tehát az a feltevés, hogy én a szobor felállítására késedelmebe belenyugodtam volna. Erre nézve engem senki meg sem kérdezett, mint ahogy véleményemet sem kéri ki a síremlékre nézve sem, bár okleveles építész vagyok, szobrász is vagyok és boldogult édesatyám emlékének a legnagyobb kegyelettel csügök.

De ha megkérdéztetem volna, azt mondtam volna, hogy a síremlék felállításához fogjanak hozzá azonnal, t. i. közvetlenül azután, amikor a nemzet eltemette Kossuth Lajost; szobrá pedig készítsék el úgy, hogy születésének századik évfordulóján legyen leleplezhető.

De sem az egyik, sem a másik óhajom nem foghat már megvalósulni; egyáltalán az egész ügyben én mostoha-gyermeknek tekintetem.

Ennyi az igazság.

Kossuth Ferenc.

A Kossuth-síremlék tervpályázatának bíráló-bizottsága ma délután Matuska Alajos alpolgármester elnöke alatt ülést tartott az Iparcsarnokban. Döntés a mai ülésen még nem történt, hanem a zsűri egy háromtagú előadó-bizottságot küldött ki, melynek feladatává tette a beérkezett pályamunkákban egyenként való részletes ismertetését. A kiküldött albizottság már holnap megkezdí munkáját, s minden egyes

pályamű ismertetését írásba foglalja. Ezt az írásos jelentést hétfőn délután 3 órakor újabb ülésen olyképpen fogják felolvasni, hogy mindegyik pályamunka előtt a reá vonatkozó jelentést ismertetik, s a zsűri ehhez képest fogja ítéletét megalkotni. A hétfői ülésen már valószínűleg megtörténik a döntés is.

KÜLFÖLD.

A szerb kormányválság. A Vuics-kormány, mint már tegnap jelentettük, áldozatául esett a szkupstina radikális többségének, amelyvel ismételt volt már összetűzése s amely legújában a hivatalnok-törvény alkalmával szavazta le újra a kormányt, illetőleg Sztamenkovics igazságügyminisztert. Protics radikális képviselő ugyanis törvényjavaslatot nyújtott be, melynek célzata az volt, hogy a hivatalnokokat megoltalmazza az önkényes, nevezetesen a kormányváltozásokkal járó elmozdítás ellen s az elbocsátást csakis szoros körülmények eljárási eljárás alapján engedje meg. Az igazságügyminiszter, ki szintén készített elő hivatalnok-törvényt, ellenezte a Protics-féle javaslat tárgyalását s azt kívánta, hogy utasítsák bizottsághoz. A többség mégis elhatározta, hogy a javaslatot azonnal tárgyalja és első olvasásában *nagy többséggel minajárt el is fogadta.* A koalíciós kormány ennél fogva beadta lemondását, mert Sztamenkovics kiválásával a kabinet elvesztette volna koalíciós jellegét. Ma ugy hírlik, hogy a kormánypárt küldöttségileg biztosította Vuicot, hogy a szkupstina többsége kész a kormánynak elégtételt adni és bizalmat szavazni. A válság megoldása módjáról még nem érkezett hír, jóllehet egy belgrádi távirat azt erősíti, hogy Gruics konstantinápolyi követnek van legelső kiltása arra, hogy az új kabinet megalakításával megbízzák.

A keletázsiai kérdés. Oroszország és Franciaország együttesen nyilatkoztak az angol-japán szerződésről. Minthogy a szerződésről helyeslően nyilatkoznak, ez osztatív föllépés nem látszik alkalomszerűnek, ha csak az nem volt a célja, hogy Franciaország és Oroszország szerződéses viszonyát dokumentálják vele, amire Franciaországban mindenkor szívesen ragadják meg a legkevésbé alkalmas alkalmat is. Londonban épp ezért kevés figyelemben részesül a nyilatkozat, s a lapok alig foglalkoznak vele. A Times föllélegesen és minden gyakorlati jelentőség nélkül valónak mondja.

Pétervár, március 20.

A hivatalos lap és a *Journal de Saint-Petersbourg* közli a kelet-ázsiai kérdés dolgában a március 16-án kelt orosz-irancia nyilatkozatot. A kormány a nyilatkozatot bevezető közleményben az angol-japán szerződésről egyebek közt ezt mondja:

A császári kormány a legnagyobb nyugalommal fogadta a nevezett szerződést. Konstatálja, hogy azok az elvek, amelyek az orosz politikát a kínai zavarok kezdete óta vezetik, változatlanok és azok is maradnak. Oroszország Kínának, a szomszédos és barátságos országnak függetlenségéhez és integritásához éppugy ragaszkodik, mint Koreához. Oroszország a status quo és az általános nyugalom fönttartását kívánja a szélső Keleten. A nagy szibériai vasutal, amely Mandsuországon keresztül egy mindig jégmentes kikötő felé vezet, Oroszország előmozdítja az egész világ kereskedelmének és iparának ezekre a vidékekre való kiterjeszkedését és így nem állhat érdekében senkinek, hogy e tekintetben nehézségeket támaszson. Angliának és Japannak az a szándéka, hogy az orosz kormány által változatlanul követett célok elérésére közreműködjenek, Oroszország részéről csak szimpatiaival találkozhatnak, bár bizonyos politikai körök és különféle külföldi kirohanások arra törekedtek, hogy a császári kormány változatlan magatartását a szóbanforgó diplomáciai aktus tekintetében, amely az orosz kormány nevében semmiképp sem változtatja meg az általános helyzetet, más színben tüntessék föl.

Páris, március 20.

Itt nagyfontosságúnak tartják és hirdetik az orosz-francia együttes nyilatkozatot. Minthogy (így érvelnek) Franciaország és Oroszország már általános szerződéssel vannak egymáshoz kötve, ennél fogva szó sem lehetett külön szerződésről a kelet-ázsiai kérdésekről s a két állam külügyi hivatala a nyilatkozat formáját válaszolta, hogy megegyezésük eredményét nyilvánosságra juttassák. E nyilatkozat karaktere békés, mert hozzájárul a kelet-ázsiai status quo elvéhez s Kína és Korea függetlenségéhez és csak azt az esetet tartja szem előtt, ha egy harmadik hatalom támadó akciót indítana. Ez a diplomáciai nyilatkozat a két nagyhatalom szolidaritásának kifejezéséül nagy meglepődéssel találkozott.

HIREK.

Tavaszi strófák.

I.

Hivatalos Úra.

Már néhány nap óta érzem
A tavasznak langy fuvalmát,
Mely bejárja Budapestet
S a vidéknek völgyét-halmát;

Már néhány nap óta hordom
Azt a régi jó felöltőt,
Mely még karcsúbb idejében
Ismerhette meg a költőt;

Már néhány nap óta égek,
Majd borzongok bévül fázva,
Míg félénken mutogatja
Első rügyét az akaszfa;

Már néhány nap óta tombol
A tavasznak láza bennem,
Mintha dühök boldogságtól
Végképp tönkre kéne mennem, —

Mintha vágyam fojtogatna,
Hogy szivemből dalt fakaszson, —
Oh, be szép is most az élet,
És olyan szép minden asszony! —

Mind e tünet azt mutatta,
Hogy már itt van régi témám:
A tavasz! De mégse szóltam,
Vártam nyugton, vártam némán.

Vártam, vártam mind e percig
A tavasz fordulóra,
Ugy, amint a naptár jelzi, —
Mostan itt van: út az óra!

Dalolom hát: polgártársak,
Minden szövből, minden dalból
Édes öröm áradozhat, —
Itt a tavasz hivatalból!

II.

Séta.

Hogyha kész vagy az ebédvel,
S pikolóddal, — menj ki szépen
A természet szent ölébe,
Mert ez jót tesz mindenképpen.

Menj ki szépen a körutra,
A ligetben pedig nézzed,
Milyen sok a számozatlan,
És milyen szép a természet!

És szivednek durva kérge,
Megládd, szendén olvad, enged, —
Egyszerre csak a világrend
Okosságát te is zenged;

Egyszerre csak álmodozva
El-ellágyulsz, könyek mosnak,
Nem gyűlölsz már senkit, semmit,
Megbocsátsz a milljomosnak;

Egyszerre csak nem törődöl
A világ hogy áll-e, ég-e, —
Mindenekkel kiengesztel
Az emésztés gyöngédsége.

III.

A távolba.

Minden délben úgy megyek ki
Lakásomból az utcára:
Vajjon a szép ismeretlen
Visszatért-e valahára?

Tudom, szívem nagyon bűnös,
Tudom, dalom nagyon léha, —
El is fog a megbánásom.
Nem épp gyakran. Mégis. Néha.

Hanem mindig, valahányszor
Téged látlak, édes asszony, —
Merre jársz most? — jövell vissza,
Hogy imádódd javulhasson.

Jövell, jövell, újra nézlek
És követlek lesve, orzón

Ismeretlen messziségből
A zsbongó déli korzón.

Oh, jelenj meg, lehetőleg
Széles, csipkés nagy kalappal,
Csipke, csipke, — sok csipkével, —
Ah, így látlak éjjel-nappal!

(G-ly.)

Gyermekek a kávéházban.

A fővárosi iskolaszékek értekezletet tartottak s megvitatták, hogy miképpen lehetne megakadályozni, hogy a szülék ne vigyék tanköteles gyermeküket a kávéházba.

A német Bierstubeban még soha senki nem látott gyermeket. Oda polgáreberek, diákok járnak s a nagykorúság egyik járuléka az, hogy sörös kancsó mellé ilhet az ember, ingyen-sajtot ehetik s kifejtheti álláspontját az aktuális politikai kérdésekben. A kocsmá, ez az ad hoc kaszinó, minden berendezésével, történeti fejlődésével s a benne kialakult szokásokkal együtt olyan, hogy csak férfiaknak való, míg az asszony idegen és stilszerűtlen benne. A kocsmá asztala egészen más, mint a családi asztal, nincs rajta terítő, ez az örökké fehér jelvénye a háziasszonyi erényeknek. A kocsmái szék csak ideiglenes letelepedésre való s nincs meg benne az a nyugodtság, amely az otthon s a kenyelmet szimbolizálja. A kocsmá falán függő kép a legszebb esetben Bismarckot vagy Hoffer Andrást ábrázolja, igen rossz kivitelen és szivarfüsttől elbágyadt vonásokkal. A kocsmá asztala körül csupa X. ur ül, akinek lehetnek igen életrevaló nézetei az agrár-kérdésről s a kínai expedícióról, de nézeteivel együtt X. ur még sem egész ember. Csak a sörös-kriglivel együtt alkot egészet s mihelyt távozik, olyan valakivé válik, akit a véletlen tett be az utcáról az én asztalomhoz s aki így sörös-krigli nélkül talán éppen oly jártas a zseb-metszésben, mint az agrár-kérdés kifejtésében.

Ebbe a környezetbe a német ember nagyon ritkán viszi a feleségét, a gyermekét pedig sohasem. Az asszonynak olyan asztalhoz szabad csak leülnie, amely fölött a háziasszonyi erény illata árad szét s amelyen minden tényér, minden evőszerszám s minden pohár a családi gyönyörűségeknek egyik nagy és fölséges tényezőjét: a *tiszta-ságot* hirdeti. A családi életnek egyik jelvényét nem hiába állapították meg a római jogászok és az egyház-jogászok az asztalban. A családi asztalnak sok varázsa, sok poézisa van s akárhogy konkurrálna is a Bierstubek asztala evel a szent butorrall, sohasem győzhetné le s sohasem tudna akkora vonzóerőt gyakorolni az európai emberre, hogy pompás nippjét, a feleségét és apró gyermekeit ilyen butorok közé helyezze el, ha csak egy délutánra is. Ennyi izléstelenséget csak attól a közönségtől s azoktól a férfaktól várok, akik kocsmákban nevelkedtek s családi életüket is kocsmá alapokra helyezik.

A Bierstubeban egyenes leszármazottja a pesti kávéház. Ugy képelem, hogy mire a nyilvános élet gyönyörűsége átkelt az osztrák határon, itt valami formai változásnak kellett beállania. A sörház nem bizonyult elég keleti intézménynek, de a kávéház, melyben sört is mérnek, már megfelelt annak a félig keleti, félig nyugati állapotnak, melyben élünk. Keleten csak a férfiak járnak kávéházba, nyugaton még a férfiak sem igen. A Kelet és Nyugat eme érintkezési pontján ugy oldják meg a dolgot, hogy a férfiak is kávéházba járnak, az asszonyok is, a gyermekek is.

Az asszonyok kávéházi szenvedélyén alig segít már valami. Elvégre először férfi vezet be az asszonyt a kávéházba s ha a férfi nem ügyel jobban arra az asztalra, amely mellé a feleségét ülteti, az asszonynak száza oka van, hogy ő sem ügyeljen. Az asszonyok kávéház-szenvedélyén már sommi sem segít,

ez a budapesti szokás megmarad unikumnak s látványosságnak azok számára, akik Nyugotról hozzánk jönnek. De az, ami a gyermekekkel történik, már nem unikum. Az bűn s olyan könnyelmű léhaság, melynek láttára minden jóérzésű ember háta lüdbörzik. A pesti kávéházban nagyon kiskorú legények pikolóznak más s nagyon kiskorú leánykák ülnek körül a márvány-asztalok, melyen elmerülve a *Pschütt* című humoros újság képeinek s porére vetkötöttest tréfáinak szemléletébe. Ez a kávéházi divat napról-napra jobban elharapódzik, a kávéház asztala lassanként családi asztallá alakul, mely mellett a munkából kávéháza térő fáradt anya megtalálja hitvesét s kisdedeit. A kisdetek kávéét szűresülnek s újságot olvasnak, ismeretséget kötnek az agrár-kérdésről alaposan informált urakkal s tagadhatatlanul művelődnek ilyenformán. A családi élet pedig gyönyörűen fejlődik ezenközben s mikor a pesti embert végre utolsó utjára kísérik, csupa X. ur kíséri a temetőbe, aki már gyermekkorában családjának belső barátja volt s aki iránt meleg rokonszenv fakadt egy asztalkendő nélküli kávéházi márványasztalánál.

A családi élet elsekélyedése van ebben a kávéházi életben, melynek veszedelmei egyre növekednek s mérhetetlen züllésnek, nyomornak s erköletelenségnek lesznek okozói.

Budapesten már ott tartunk, hogy a helyett, hogy a család adna erkölcsi nevelést az iskolába járó gyermekek, az iskola kénytelen gondoskodni a család erkölcsi életéről. Egészen komolyan kellett a fővárosi iskolaszékeknek gondoskodnia arról, hogy a gyermekek kávéháza járásának utját állja s olyan rendszabályokhoz nyuljon, melyek ezt a halatlan könnyelműséget megdöntik. Ha ezt a hirt külföldön meghallják az emberek, a Bierstübek összes szociológusai erőre kapnak s a német apák így fogják ijeszteni a rossz gyerekeket:

— Fritz, most maradj vesztig, mert rögtön Magyarországra vitetlek!

G-a.

Budapest, március 20.

— **BUDAPESTI NAPLO.** Március 15-én uj előfizetés nyílt a Budapesti Naplóra. Kérjük azokat a tisztelt olvasóinkat, akiknek az előfizetése ezen a napon lejárt, méltóztassanak a megújításról idejekorán gondoskodni, hogy a lapot akadálytalanul küldhessük tovább.

— **Vészi József** országgyűlési képviselő, a *Budapesti Napló* főszerkesztője ma két heti tartózkodásra Olaszországba utazott.

— **Kihallgatás a királynál.** Ó felsége ma délelőtt általános kihallgatást adott, amelyen a következők járultak elé:

Wenckheim Frigyesné grófné palotahölgy, *Szalavszky* Gyula belső titkos tanácsos, 11. jobb gróf *Zichy* János és dr. *Glatfelder* Gyula világi pap, kamarások együttesen, gróf *Lubenszky* János kamarás, *Vértessy* Kálmán és *Gadl* Tibor miniszteri tanácsosok, *Sándor* János főispán, királyi *Hercz* Zsigmond és *Schwarz* Gusztáv udvari tanácsosok, *Halász* Sándor, *Melichár* Kálmán, *Payr* Vilmos és *Török* Árpád osztálytanácsosok, *Kovács-Sebestyén* Endre királyi tanácsos. A mai kihallgatáson megjelentek közt volt *Stadnicki* Matild grófnő is.

A király holnap délután negyedél órákor Bécsbe utazik s így budapesti tartózkodása alatt ma adta az utolsó kihallgatást.

— **Edvárd király koronázása.** Berlinből jelentik, hogy az angol koronázási ünnepélyen *Vilmos* német császárt *Henrik* herceg fogja képviselni, akinek kíséretében gróf *Waldersee* is Londonba utazik.

— **Windischgrätz hercegek Egyiptomban.** *Kairó*ból jelentik, hogy herceg *Windischgrätz* Ottó feleségével, *Erzsébet* hercegnővel a Nilus mentén tett utazásáról óra érkezett. A hercegi pár április 2-áig marad ott.

— **Ebéd a miniszterelnöknél.** *Szell* Ádám miniszterelnök ma délután 6 órákor ebédet adott, amelyre hivatalosok voltak: gróf *Zichy* József, báró *Dániel* Ernő, gróf *Erdődy* Gyula, gróf *Széchenyi* Imre, *Schmidt* József, *Angyal* József, *Baross* Jusztin, *Bartal* Aurél, *Enyed* Lukács, *Endrey* Gyula, *Farkas* Ábrahám, *Fassie*

Tódor, *Gajdó* Géza, *Horánszky* Lajos, *Janits* Imre, *Justh* Ferenc, *Kammerer* Ernő, *Lovász* Márton, *Luby* Géza, *Nagy* Mihály, *Neumann* Armin, *Olay* Lajos, *Ostroluczky* Miklós, *Papp* József, báró *Soltymossy* Ödön, *Thaly* Kálmán, *Török* Bertalan, *Veszler* Imre, *Victorisz* Miklós, *Wolfer* Tivadar.

— **József-napja Alosuthon.** Alosuthon, *József* főherceg otthonában tegnap hármasszóna volt. Névnapi ülté a család feje, *József* főherceg, a fia, *József* Agost főherceg és az unoka: *József* Ferenc főherceg. Reggel kilenc órákor hálaadó istentiszteletre gyűltek az udvari templomba a főhercegi család, a tisztség, a személyzet, a községi elüljáróság, a helyi és pusztai tisztség, az ipartársulat, az iskolagyermeknek tanítóikkal, zászlójuk alatt; továbbá a csendőrség és a nagy közönség. Az ünnepi mise végén Te Deumot énekelték, melylyel az ünnep egyházi része bejelezést nyert. Ezután fogadta *József* főherceg az üdvözlőket. Első sorban *Libits* udvari tanácsos, jószágkereső zó a tisztség élén jelezte ki lendülettel, szép beszédben jókívánatait; *Unterauer* főhercegi udvari tanácsos az üdvartartás nevében gratulált. Fogadta még a főherceg a községi elüljáróságot, a hitközségeket és a testületek képviselőit. A főherceg szokott nyájasságával köszönté meg az üdvözlőket, biztosítván mindnyájukat legbensőbb hálaájjal. Ezeket kivül üdvözlőket érkeztek táviratilag az uralkodó család tagjaitól s a legfelsőbb körökből.

Mint minden esztendőben, úgy ezuttal is szeretettel kellesen ünnepelték meg *Kis-Jenő* közönsége *József* főherceg névnapi ünnepét. Reggel a kegyuri templomban ünnepi mise volt, melyen az összes hatóságok fejei és az uradalmi tisztikar testületileg jelent meg. Istentisztelet után *Kokas* József főhercegi uradalmi felügyelőnél lakoma volt.

— **Tisza Kálmán állapota.** *Tisza* Kálmán még mindig beteg fekszik Sándor-utcai palotájában, állapota azonban nem ad okot aggodalomra. Amint kissé jobban lesz, Abbáziába fog utazni.

— **A nyolcadik évforduló.** Ma telt be a nyolcadik esztendeje annak, hogy *Kossuth* Lajos meghalt s megindult olasz földről az a világtörténeti nevezetességű, imponázás gyászmenet, amely egy országon át, a térdre borulva zokogó nép sorfalai között jutott el Budapestre. A szomorú évforduló bensőségteljes gyászban ülte meg ma a főváros. A kerepesi-úti temető ciprus-bokrokkal körülültetett sírját sűrűn keresték föl a gyászoló család tagjai. A család: a nemzet. A sírt nagy gyászpompával díszítette föl a főváros. Fáklyák égtek körülötte s valósággal elborította a virág.

Az első látogatók között volt *Kossuth* Ferenc, ki kora reggel megjelent a sírnál és hatalmas koszorut tett le, melynek szalagjain az a felirás olvasható: *Felédhetetlen édes apánknak, Ferenc és Tivadar.* A gyász évforduló alkalmából a *Kossuth* Lajos Női Kör ma délelőtt 10 órákor a Deák-téri evangélikus templomban gyászmemoriaművet tartott. A templomot erre az alkalomra délszaki növényekkel díszítették és fekete drapériákkal vonták be. A gyászúnnep jelen volt *Kossuth* Ferenc országgyűlési képviselő és a *Kossuthok* rokonsága közül az *Ambrozovics* család, továbbá a *Kossuth* Lajos Női Kör valamennyi tagja, *Balajti* Szász Melánia elnöknő, *Katona* Sándorné alelnöknő és *Szóllósy* Mihály titkár vezetésével. A hölgyek gyászruhát viseltek és gyászfátyollal bevont nemzetiszínű szalagot tűztek a mellükre. Az országgyűlési képviselők közül jelen voltak *Kossuth* Ferencen kívül: *Brázy* Kálmán, *Boda* Vilmos, *Szentiványi* Gyula, gróf *Bonyovszky* Sándor, *Benedek* János, *Rátkay* László, *Illyés* Bálint, *Kállay* Leopold, *Rákosi* Viktor, *Barabás* Béla, *Leszkay* Gyula, *Kovács* Gyula, *Pozsgay* Miklós, *Endrey* Gyula, *Reich* Sándor, *Chernel* Gyula és *Babó* Miklós, kikhez csatlakozott *Lakatos* Miklós volt képviselő. Az öreg honvédek *Szentimrey* Kálmán parancsnok vezetésével jöttek el; ott voltak továbbá mindazok a testületek és körök, melyek *Kossuth* Lajos emlékéit és kultuszát ápolják, ezek között: az országos függetlenségi párt, az országos honvédegyetiek központi bizottsága, a különböző *Kossuth*-asztaltársaságok és más hazafias asztaltársaságok.

A gyászmemoriaműn egy szoltár éneklésével kezdődött. Ezután *Horváth* Sándor lelkes gyönyörű emlékbeszédet mondott, amelyben elmondotta, hogy az a szobor és az a mauzóleum, melyeket emelni fognak a nagy magyarok, csak kis emlékek lesznek, melyeket az idők viharja romba fog dönteni. De az a szobor és a mauzóleum, mely a magyarok szíveinek szeretetéből és emlékezetéből épül, örökké állni fog és örökké hirdetni fogja *Kossuth* Lajos nagyságát. A beszéd után a közönség töltött és orgonakiséret mellett a Himnuszt énekelte el. A gyászúnnep után gyászoló közönség kivonult a temetőbe a sírhoz, amelyre a hölgyek díszes babérszorut helyeztek. A sírnál *Katona* Sándorné alelnöknő mondott beszédet.

— **Harminc vak zenész.** A vakokat gyámloló országos egyesület egy harminctagu zenekart küldött ki ezeltől négy hónappal vidéki körutára. A banda sokfelé megfordult s mindenütt szívesen hallgatták a muzsikáját. Az a végtelenül finom érzék, amivel a vak ember meg az álva keserves kárpótlásképpen az elvesztett látásért — megnyilatkozik a zenekar játékában is. Nem látják a kottát, de megértik azt, amit mond a vonalak közé írott sok pontum s érzik csak a karmesteri pálcá ütemeit, de az ő végtelenül kifinomodott hallásuknak a levegő rezgése is képes megmagyarázni a pianótól a fortissimóig, minden a muzsikában kifejezhető finomságot és erőt. Jó mesterük volt, *Kun* László, a *Vigszínház* derék karnagya. A banda most visszatért Budapestre és az egyesületnek az a gondja, hogy kondíciót szerezzen a harminc vak muzikusnak valami jobb kávéházban, vagy kerti helyiségben. Az érdeklődőknek az egyesület gondnoka szívesen ad felvilágosítást a feltételekre nézve. A hetedik kerületben, *Hungária*-kört 16. szám alatt van az egyesület helyisége. A telefon száma pedig 56—17.

— **A hadtestparancsnok ebéde.** *Lobkowitz* Rudolf herceg hadtestparancsnok, vezénylőtábornok és *Lobkowitz* Rudolf főhercegnek ma este ebédet adtak, amelyre hivatalosok voltak: *Esterházy* Miklós herceg, *Fabiny* Teofil, *Daruváry* Alajos, *Mattekovits* Sándor, gróf *Teleki* Géza, *Berzevichy* Albert, *Forinyák* Gyula lov. tábornok, *Máriássy* János, *Bernolák* Károly, *Wojnarovits* Sándor és *Láner* Győző altábornagyok, *Besseney* Ferenc vezérőrnagy, *Firczak* Gyula püspök, *Kohl* Medárd püspök, *Nemes* Antal apátplébános, *Mohay* Sándor államtitkár, *Véscey* Tamás udvari tanácsos; egyetemi rektor, *Székhely* Ferenc főügyész, *Beniczky* Lajos alispán, *Thaly* Emil miniszteri tanácsos, *Korányi* Frigyes egyetemi tanár, miniszteri tanácsos, *Rózsavölgyi* Gyula alpolgármester és *Rákosi* Jenő.

— **A hetvenedik Vámbéry.** *Vámbéry* Ármán, a hírneves orientalista, tegnap ünnepelte hetvenedik születésnapját. A nagy tudós, aki a magyar tudományosságnak annyi dícsőséget szerzett a külföld előtt születésnapján megleghangú sürgönyvel üdvözölte *Edvárd* angol királyt. Az angol király sürgönye így szól:

London, királyi palota. *Vámbéry* tanárnak, Budapest, Egyetem. A király megbízott engem, hogy hetvenedik születésnapja alkalmából szíves szívenekívánatait küldjem önnek. *Knolly* főudvarmester.

A magyar tudományos világ előkelőségei is fölkeresték az ősz tudóst, báró *Eötvös* Loránt és *Szily* Kálmán az Akadémia nevében gratuláltak *Vámbéry*-nak. A *Földrajzi Társaság* nevében dr. *Erődi* Béla, *Gerster* Kálmán, *Havas* Rezső és *Berecz* Antal tisztelegtek nála. Személyesen üdvözölték *Vámbéryt*: *Beöthy* Zsolt, *Goldzieher* Ignác. *Thornton* angol főkonzul a budapesti angol kolónia üdvözlését hozta el.

— **Magyar teknikusok találománya.** Hetek óta két magyar műegyetemi hallgató, *Benkő* István és *Ereitenbach* Vilmos nagyfontosságú találmányt próbál ki. Olyan fölfedezést tettek hír szerint amelyre a bécsi arzenálban is régóta folytatnak már kísérleteket s ha beválik a találmány, akkor a katonai hatóságok megszabadulnak egy nagy gondtól. A fiatal teknikusok készüléke egyszerűen megszünteti a puská rugását, amely annyira hátráltatja a jó célzást. A most használatban lévő ismétlő fegyver minden lövés után nagyon erős lökést ad a katonának vállára. Az se baj, hogy a katonának a puskája hét kilogramm. Kisebb súlyú puskát pedig nem lehet használni, mert minél könnyebb a fegyver, annál nagyobb rug. A puskát szorosan a vállhoz kell szorítani s a szorítástól reszket a katoná keze; sokszor a szemeit is behunyja a lökéstől való féltében. A hadsergenél már régóta gondolkodnak azon, hogy lehetne ezeket a bajokon segíteni. A szóban levő készülék légsűrítő s rugó segítségével a bajokat megszünteti. Először is a lövésnél ütés nincs; ennek következtében biztosabb a célzás, könnyű lehet a fegyver, akár két-három kilogramm is. A találmány miatt a fegyver alakján semmit sem kell változtatni. A puska agyában helyezik el a készüléket, amely automatikusan működik. Nagyobb töltést lehet használni, vagy az eddigi töltést erősebb anyaggal ellátni, amitől a fegyver távolbördása megkétszereződhetik. Amennyivel könnyebb lesz a fegyver, annyiival több töltést vihet a katoná, s hogy háboruban mit jelent ez, az egészen nyilvánvaló.

— **Tolnai Lajos halála.** A *Petőfi Társaság* babérszorut küldött elhunyt érdemes tagjának: *Tolnai* Lajosnak ravatalára s dr. *Várdai* Antal bízta meg, hogy a koporsó felett a Társaság nevében beszédet tartson. A sírnál *Taksonyi* József fővárosi tanár elszavaival költeményét.

— **Ingenykenyér.** A kenyérszót-boltok forgalma szerdán 14616 adag volt. Ebből a *Podmaniczky*-utcai boltban 9996 adag az óbudai új kenyérszót-boltban 4620 adag került kiosztásra.

— **Grimm alezredes árulása.** A varsói katonai árulás ügye, melynek főszereplője eddig Grimm alezredes volt, egyre újabb szenzációkat vet föl. Az áruló alezredes a varsói katonai törvényszék sietett halálra ítélni s ebben a sietségben megint jellemző vonása van a katonai bűnösöknek, melyek a nyilvánosság kizárásával ítélik meg. Az ezredes gyors kivégzését a varsói bíróság sürögésnek találta, de mégsem hajthatja végre, mert a cár nem adta meg beleegyezését. Nem adta pedig azért, mert feltűnt Péterváron az a lázas sietséggel meghozott ítélet. A cár parancsára az áruló alezredes tegnapelőtt Pétervárra vitték s a Péter-Pál-erődbe zárták. A pétervári kihallgatás igazolta a cár gyanúját s bebizonyult, hogy a varsói hadbírózás azért sürgette olyan nagyon Grimm kivégzését, mert a varsói tábornokok közül sokan nagyon súlyosan vannak kompromittálva az árulásban.

A *Selovo Polzski* révén táviratozza tudósítónk Lembergől, hogy Grimm közvetlen feljebbvalója, *Puszrowsky* tábornok, varsói katonai kerületi parancsnok Nizzából egynesen Pétervárra utazott és már oda is érkezett. Ugyancsak a *Selovo Polzski* közli, hogy Grimm fogságában egy késsel elmesztette a torokát. A Pétervárott letartóztatott asszonyok között, akik közvetítő szerepet játszottak a kémkedő alezredes és a szóban forgó nagyhatalom között, van *Bergström* volt ezredes özvegye is, aki az orosz főváros legelőkelőbb társaságaiba bejáratos. Grimm maga úgy jutott a legmagasabb társaságba, hogy igen előkelő rangú hivatalnokoknak és tiszteknek állandóan pénzt kölcsönzött.

— **Zendülés egy községben.** *Kishgyes* bácsmegei községből írják nekünk, hogy ott tegnap és tegnapelőtt valóságos zendülés tört ki a lakosság között. Mindkét napon mintegy ötszáz ember gyűlt össze a község háza udvarán s az ott időző szolgabírótól a hónapokkal azelőtt felfüggesztett községi bíró visszahelyezését kérte s egyszersmind azt követelte, hogy a szolgabíró a községi aljegyzőt függesztesse föl. A felizgatott népet *Kriszaber* Adolf földbirtokos csitította másfél napig, de mikor már ő rá sem akart hallgatni a tömeg, a fősolgabíróért táviratoztak, aki négy csendőrrel érkezett meg, éppen akkor amikor a tömeg már meg akarta rohanni a község házat. A fősolgabíró békéltető beszéde s a csendőrszuronyok látása egy kissé lecsillapította a háborgó kedélyeket, de azért a csendőröket továbbra is ott kellett tartani, mert a nép olyan izgatott hangulatban van, hogy újabb zendüléstől lehet tartani.

— **Gróf Szapáry Pál állapota.** Gróf Szapáry Pál tegnap az operáció után jól érezte magát, de éjjel igen nyugtalan volt és heves fájdalommal voltak a deléltől folyamán. A delután folyamán *Lumniczer* és *Herczel* orvosok megtekintették a beteget. Allapotát iránt állandó nagy érdeklődés nyilvánul.

— **Csalárd bukás.** A rendőrség ma hamis bukás miatt letartóztatta *Steinitz* J. Sándor rüvidáru-nagykereskedőt, akinek a Király-utca és Kertész-utca sarkán volt üzlete. A letartóztatás a budapesti és bécsi hitelezői védegyezetek följelentésére történt, még pedig főképp azért, mert *Steinitz* csak nemrég vásárolt 100.000 korona értékű árut és azon potom áron tudta adni. Az eddigi bejelentések szerint a bukás budapesti kereskedők 25.000 korona, cseh cégek pedig 140.000 korona erejéig vannak érdekelve.

— **Halalozás.** Ma delután temették zenei életünk kitűnőségét, *Langer* Viktort. Az egyházi szertartást *Lolok* Lénárd apátplébános végezte díszes segédlettel. A koporsó beszentelése után *Ságh* József, a Zenelap szerkesztője mondott beszédet. Az opera énekkara *Noseda* Károly karmagy vezetésével gyászalt énekel, aztán megindult a koszorúkkal borított halottaskoosi a kőbányai új temető felé.

Rózsavölgyi Szidónia, a nemzeti zenede volt tanárnője, hosszas szenvedés után elhunyt és tegnap nagy részvét mellett temették el. Az elhunytban, aki jeles zongoraművész volt, *Rózsavölgyi* Gyula alpolgármester nővérét gyászolja.

Kecskemétri jelentik: Idősb *Katona* Zsigmond gyógyszerész ma temették nagy részvét mellett. Temetésén jelen volt *Beniczky* Ferenc főispán, az elhunyt fia, dr. *Katona* Béla koronagyógyász-helyettes, *Katona* József miniszteri fogalmazó stb.

— **A csavargó és a hordócska.** Egy párisi rendőrbiztos a minap este felé egy huszonötliteres hordócskában jóféle pálinkát kapott egy vidéki barátjától. Éppen távozóban volt, azért csak úgy odavetette a hivatalosolgójának:

— Tegye oda a hordócskát arra az asztalra, majd holnap fölvittem a lakásomra.

Éjjel a rendőrök egy csavargót hoztak és a szokott módon bevitték a rendőrbiztos szobájába. Aztán eltávoztak és már eszük ágában sem volt a foglyuk, amikor észreveszik, hogy a rendőrbiztos szobájából valóságos patak folydogál ki az ajtó alatt végig a folyosón. Benyitoltak. A csavargó ott fekküdt a földön holt részegen, karjával szerelmesen ölelte át a kővér kis hordócskát. Olyan részeg volt, hogy kórházba kellett vinni.

— **A Magyarországi Hirlapírók Nyugdíjintézetének** e hó 23-ára egybehívott igazgatósági ülése e hó 25-én, kedden délelőtt 11 órakor fog megtartani.

— **Az óbudai takarékpénztár ügye.** A III-ik kerületi takarékpénztárban ma ismét folytatták a betétek kifizetését. Az eddig megállapított 49.000 korona hiányon kívül eddig nem találtak újabb hiányt, ennek fedezését pedig — mint már említettük — az igazgatóság magára vállalta, sőt az Adler által kicsalt összeget már tényleg be is fizette az intézet pénztárába. A betétek kifizetése akadálytalanul történik, úgy hogy pár nap alatt már minden betéget megkapja a pénztész. A könyvek átvizsgálása még egyre tart, pár nap alatt azonban ezzel is elkészülnek. *Adler* Károly főkönyvelő ellen, aki tudvalegleg hamisított betéti könyvekkel megkísérelte az óbudai takarékpénztárt, a főkapitányságon *Markovich* Imre rendőr-fogalmazó vezeti a vizsgálatot. Most azt kutadják, hogy ki volt *Adler* bűntársa, aki csalásában segítette. Amny már kiderült, hogy *Adler* hordárokat küldött a betéti könyveskékekkel az intézet pénztárához s a pénzt azután később átvette. De azért valószínű, hogy bűntársa is volt, aki tudott a csalásról. Eddig tizenkét hamisított takarékpénztári könyvet találtak, amelyek a következő nevekre vannak kiállítva: *Handl* Jozefin, *Zehner* Ferenc, *Fanta* Alajos, *Mayer* Mária, *Fanta* Jozefin, *Durán* Róza, *Schöde* Róza, *B. betfi*, *Pontiz* Izidor, *Raisz* Márton, *Wechsler* Jakab, *Lakatos* Karolin.

— **Elfogott nemzetközi ékszeroltva.** *German* Gyula kigyó-téri órást tegnap értesítette az előkelőbb fővárosi ékszerészeket, hogy egy magas, tekintélyes külsejű, barna, borotváltképu ur vásárlás ürügye alatt nála járt és az eléje rakott ékszerekből egy drága női aranyórát ellopott. *Zirner* testvérök Váci-utcai üzletbe beállított tegnap delután négy órakor a személyleírásnak megfelelő, magas, természetes, elegáns öntözött ur és zománcozott női aranyórát kért. A cég főnöke a kapott leírásból ráismert az óratolvajra, de azért eléje tett néhány értékes női órát. Az ismeretlen husz pernyi válogatás után kijelentette, hogy nem talált megfelelő órát és távozni készült. *Zirner*, aki maga is aléta erejű, dalás ember, erre eléje állt és rászólt:

— Tolvaj, gazember!

Az ismeretlen felháborodva tiltakozott a gyanúsítás ellen, de az ékszerész újra ismételte:

— Igen, maga gazember, tegnap is lopott a *German*-cégnél egy órát!

— Kérem, — felelt az idegen — én készpénzért vettem tegnap a *German*-cégnél egy női aranyórát — és ezzel kiveti a zsebéből egy nyugtázott számlát.

Zirner azonban ezzel nem elégedett meg, hanem rendőrt hívatott, akivel elkísértette az idegent a kigyó-utcai üzletbe, ahol *German* Gyula főnök elmondotta, hogy ez az ember tényleg ellopta az órát, de véletlenül kevéssel utóbb találkoztat vele a *Kerepesi*-úton és akkor kényszerítette, hogy a lopott óra árát fizesse meg, amiről számlát is adott neki. Erre azután nem tett ellene följelentést.

Zirner azonban a rendőr jelenlétében kutatni kezdte az idegen zsebeit s míg a jobb zsebében kotort, az illető a bal zsebéből kivett egy gyönyörű zománcos női aranyórát s azt észrevétlenül az asztalon lévő kalapja alá rejtette. Csak később látták meg ezt az órát és *Zirner* felismerte benne egyik óráját, amelyet üzletében tekintélyes végett az idegen elé tett. Most már bekísértelte a főkapitánysághoz, ahol alaposan megmotozták és a zsebeiben egész csomó ezüst-szelenecét, órákat és egyéb ékszert találtak, amelyeket ő úgy lopkodott össze. E közben mások is tetek az ismeretlen tolvaj ellen följelentést. Így a *Hoffmann*- és a *Peterka*-féle ékszerész-cégnél is lopott az elébe rakott tárgyakból.

Az előkelő külsejű tolvaj csak németül beszél és *Horti*, berlini tenoristának mondotta magát. Megállapították, hogy nyolc nap óta van Budapesten és az *Izabella*-utcaiban lakott. Röggtön házkutatást tartottak lakásán és ez, hir szerint, szenzációs eredményű volt. Azt hiszik, hogy ez az ember egy *Hefka* nevű hírhedt nemzetközi ékszeroltvajjal azonos.

Amíg a tolvajt a detektívizsogában őrizték, megjelent a rendőrségen egy jóvárosi borkereskedő, aki előadta, hogy egy belvárosi étteremben díben megismerkedett egy magas, borotváltképu, barna, berlini urral, akivel együtt sörözött. Később elnyomta az álom és a vendéglőben, ahol törzsvendég volt, nem zavarták nyugalmát. Mikor hat óra tájban fölébredt, a berlini ur eltávozott, de eltűnt vele az aranyórája, láncja és tárcája is. A rendőrszítviselő erre elővezetette az őrszobából az ékszeroltvajt, akiben a borkereskedő étterembeli szomszédját ismerte föl.

A tolvajt persze fogva tartották és kiltétének pontos megállapítása végett érintkezésbe léptek a berlini rendőrséggel. A vizsgálatot *Geguss* Dániel fogalmazó vezeti.

— **Lezuhant kalauz.** *Szatmárról* írják: Tegnap este 6 órakor a *Szatmár* induló rendkívüli vásári vonatról *Halmi* és *Mikola* állomások között, nyílt pályán az egyik kalauz leesett és halálosan megsérült.

— **Hazacsalták s elítélték.** Az ifju-török mozgalmak egyik vezérére, *Ozma*n pasa ez előtt két esztendővel külföldre menekült s kivülről politizált haza. Nemrégiben azonban telegramot kapott *Konstantinápolyból*, amiben egy előkelő egyházi személyiség tudtára adja, hogy bátran hazamehet. A szultán kegyelme várja otthon. *Ozma*n, a naiv pasa erre hazament, otthon pedig, amint a *Yildiz*-kioszkban megtelepedt, elfogták, megvasalták s hirtelen halálra ítélték. A kegyelmes szultán azonban élete fogyátig tartó börtönre változtatta ezt a büntetést.

— **Fogorvos az utóán.** *Egy Joseph Lelong* nevű kovácsnak Párisban az utóbbi időben nagyon rosszul folyt a dolga. A napokban már annyira kifogyott minden segélyforrásból, hogy agya végül ugyancsak különös mentő ideát present ki magából. Az avenue de *Olichy* és a rue *Cardinet* sarkán letelepedett egy kis asztal mellé s jobb kezében egy harapófogóval így szónokolt a járókelőkhez:

— Fogorvos vagyok! Akinek a foga fáj, az csak forduljon bizalommal én hoztam.

Es huszonöt centimeért, igazi potomságért, fogakat kezdett húzni. Nem alkudozott zápfogot, vagy tejfogot, egyformán ezért az éret huzott ki. Egyszer aztán, miután már sok hiszékeny járókelővel végzett, egy *Dumont* nevű lovász került a keze közé, azzal pedig megjárta. Annak az állkapcsát repesztette meg huzásközben, s a szerencsétlen szörnyen üvöltött. A járókelők belesavatkoztak a dologba, mind nagyobb lett a csődület, végre is a rendőrök vették át az intézkedést. Az álfogorvos bevitték a hűvösre, a szegény pácienset pedig ápolók a kórházba szállították.

— **Eltűnt iskolásleány.** *Kovács* János boltiszo/ga ma bejelentette a rendőrségen, hogy tizenhat éves neveltányja, *Németh* Mariska, aki a *Vadász*-utcai kereskedelmi iskolába járt, tegnapelőtt eltűnt. Az eltűnt csinos szőke leányka; sőtéték rövid téli kabátot sőtéték postaközalapot, fekete idros szoknyát és fehérkockás világoskék derékát viselt. A ki fölvilágosítást tud róla adni, értesitse az aggródo szülőket, akik a *Csengeri*-utca 62/a. száma alatt laknak.

— **Széllámás ügynök.** *Fischer* Miksa felső-óri születésű ügynök sehogy sem tudott megélni abból a csekély jövedelemből, amit az ügynöksékdés hozott. Kapta magát és nyomatott gazgatós című levélpapírosokat, amelyen mint nagykereskedő és több jeles külföldi gyár budapesti vezérképviselője szerepelt. Ezeket a levélpapírosokon aztán megkeresett több külföldi nagyobb céget és ajánlotta magát a cég budapesti képviselőjének. A nagyhangú leveinek felült *Sugár* és *Hoffmann* berlini cék és pár hónap alatt több ezer koronát érő árut küldött *Fischer* számára. Amikor azonban le kellett volna számolnia az árukkal, a ravasz ügynök megugrott. A berlini cék feljelentést tett a sikasztó ügynök ellen, akit most köröznek. A szőkevény egészen alacsony, sovány ember. A haja gesztenyebarna, a bajusza világossárga. A körözlevél különös ismertető jeltől jegyzi meg, hogy *Fischer* feltűnően alacsony termetű. A magyar, német és horvát nyelvet tökéletesen beszél.

— **Purim-ünnepély.** A pesti izraelita nőgyelet leányárvaházában és báró *Hirsch* árvaleánymenhelyében (VII. Jókai-utca 5. szám alatt) az évente szokásos *Purim-ünnepély* mindkét intézet növendékei részére ez idén vasárnap, e hó 23-án delután 4 órakor fog megtartatni. Ez alkalomból az intézet vezetősége adományokat úgy a választmányi tagok után, mint a fentjelölt intézetekben köszönnel fogad.

— **Borzalom.** *Kinos* eset tartja izgatottságban *Heidelberg* városának lakosságát. Ma delután történt az ottani állomáson, hogy egy koporsónak a fedele felpattant és a benne levő holttest ugyszólván egész delután közszemlére volt állítva. A koporsó *Karlshubel*ről jött, a holttest pedig a *Karlshubel*ben kivégzett *Herberger* rabfoglyikodna a holttestét, amelyet a *heidelbergi* anatómiai intézetnek küldtek. Vizsgálatot rendeltek el annak a kiderítésére, hogy kinek a hibájából történt a borzalmas látványosság.

— **Tolvaj privát-detektív.** A rendőrség egy privát-detektívet keres most mindenfelé. *Stignicz* Nándornak hívják a körözött embert, aki ellen özvegy gróf *Zichy* Miksánót tett följelentést. *Stignicz* Nándorra ugyanis, aki ügynöksékdéssel is foglalkozott, több értékes holmit bízott értékesítés olájából. A privát-detektív az értékes tárgyakat eladta és a pénzzel megszőkött. *Stignicz* 41 éves, magas termetű ember. Haja, bajusza, szakála vöröses szőke. Németül és magyarul beszél.

— **Hazaíjónnek a bolgárjaink.** Megemlékeztünk már arról, hogy a *Bulgáriába* kivándorolt bánáti bolgárok vissza akarnak térni hazájukba, mert nincsenek megelégedve sorsukkal. A bolgár kormány szeretné a bolgárokat visszatartani s egy bizottságot alakított, amely a visszavándorlás okait fogja kutatni. A bizottság, mint Szófiából jelentik, *Kalcsav* gazdasági felügyelőt és *Zagorov* pénzügyi felügyelőt küldte ki a telepések közé, hogy meggyőződjék arról, hogy vajon politikai vagy gazdasági okok-e azok, amelyek miatt ott akarják hagyni *Bulgáriát*.

— **A malomüzem rendezése.** A budapesti és vidéki malmok ma egész napon át tanácskoztak és megállapították annak az egyezménynek a szövegét, amely az összes budapesti és nagy vidéki malmok közt az üzem rendezése dolgában tervezett. A meg-egyezés teljes szövegére nézve megállapodásra jutottak. A meggyezés életbe léptetése attól függ, hogy a vidéki kisebb és közép malmok színterén rendezik üzemüket továbbra, hogy az ausztriai kereskedelmi malmok maguk közt külön megállapodásra lépnek. A mai értekez-leteken előbb megyeri Krausz Lajos királyi tanácsos, a magyar fővárosi malomegyesület elnöke, később hatvani Deutsch Károly, a magyar vidéki malomipar-egyesület elnöke és bőlavári Back Bernát, a vidéki malomiparosok országos egyesületének elnöke fel- váltva elnökölték, az értekezleteken pedig az összes budapesti és a nagy vidéki malmok képviselői részt vettek. A tanácskozások a késő esti órákig tartottak.

— **Házasság.** Stomai Lajos, a Jelzálog Hitel- bank tisztviselője eljegyezte Wurm Gizella kisasszonyt Budapesten.

Grün Ignác e hó 30-ikán vezeti oltárhoz a do- dány-utcai zsidó templomban Csasznik Rózsika kis- asszonyt.

Idényi Frigyes mágoosi uradalmi intéző, március 25-ikén tartja esküvőjét Bruck Vilma kisasszonnyal Bodrog-Monostorszegen.

Ozveggy Breuer Laurát eljegyezte Kovács Mór építési vállalkozó Temesvárott.

— **Egy cég százéves jubileuma.** A Kunz József és Társa budapesti vasszomolykereskedő-cég ma ün- nepelte fennállásának százéves jubileumát. A kezdet- ben szerény üzletet 1802. március 20-án alapította Kunz Ferenc, a mostani cégtagok nagyapja, aki Morvaországból költözött be Magyarországra, itt igaz magyarrá lett és utódait is hazafias magyar kereske- dőknek nevelte. Az ünnepségek tegnap kezdődtek a cég Deák-téri üzletének helyiségében, ahol sorjában tisztelgett a hűdtőltségek: a személyzet Müllner János időskönyvelő vezetése alatt, azután a cég gyará- nak alkalmazottai Keller Emil vezetésével, a Fővárosi Kereskedők Egyesülete Mösmer Józseffel az élén, továbbá a Budapesti Kereskedelmi Testület, amelyet Hüttli Tivadar elnök vezetett. A testület díszkönyvvel fejezte ki elismerését. A Kereskedők Ifjak Társulata Wollák Soma alelnök vezetése alatt tisztelgett. Az üdvözlő beszédekre Kunz József és Kunz Ferenc vá- laszoltak megaláztatlan. Este hetedfél órakor a Keres- kedelmi Csarnok saját helyiségeiben díszülést tartott a cég tiszteletére s ezen Jellinek Henrik elnököt, aki- nek indítványára elhatározták, hogy a díszülésről szóló jegyzőkönyvet átadják az ünnepelt cégnek. Horváth Nándor kereskedelemügyi miniszternek Jelli- nek Henrikhez intézett levelét olvasták fel, amelyben a miniszter kimentti távollmaradását és üdvözlö a céget. Jellinek Henrik szép és magas tartalmu üdvözlő be- széde után dr. Schreyer Jakab, a Csarnok titkára fel- olvasta a Csarnok üdvözlő iratát, majd Lóczy Leo a Kereskedelmi és Iparkamara képviselőjében mondott beszédében jellemezte a cég hosszú fennállásának jelentőségét. Hüttli Tivadar, a pesti polgári kereskedelmi testület elnöke a cég hazafiságát méltányolta, Auer Róbert a kereskedelmi utazók egyletének üdvözlő iratát nyújtotta át, végül Kunz Ferenc olérékenyülten köszönte meg a sok óviációt. Igyekezete, mondotta, mindig oda fog irányulni, hogy kartársainak beoslté- sét megörizze és a jövőben is hazafias irányban fog működni. A díszülés után lakoma következett, amely- len sok felkészöntőt mondtak. Sok üdvözlő távirat is érkezett mindenfelől.

— **Holyreligazítás.** A Kassai Újság című lap ala- pításáról közölt hírnökre vonatkozólag a Felsőmagyar- ország hírlapkiadóvállalat hosszabb levelet intézett hozzánk. E szerint Szathmáry Zoltánnak a lapról való megváltása csak két héttel előtte meg telmondási hatá- róleje lejártát és semmi üszszelvényesben sincs a dolog dr. Pényes Samu darabjának kritikai méltatásá- val. A kiadóvállalat fölkerit bennünket annak a tudom- asulvételére is hogy Szathmáry Zoltánnal a hivatá- sos újságírók közül csak Balasa Sándor lépett ki a Felsőmagyarország kötelékéből.

— **Ismeretlen öngyilkos.** Ma este hét óra táj- ban a Városligetben, a Hermina-ut 37-ik számú telek- kel szemben a hátán fekvő, holtan találtak egy 16—18 év körüli intelligens kinézésű fiatalembert. Mellette revolver hevert, ami kétségtelenül tette, hogy öngyilkos lett. A fiatalember személyazonosságát még eddig nem tudta megállapítani a rendőrség. Fehér- neműjében E. Zs. betűk vannak, kabátja pedig Sít Jakab bécsi szabóégtől való. A rendőrség megindí- totta a nyomozást az öngyilkos kiltének kiderítése iránt.

— **A szerelmes leány merénylote.** Pálmay Er- zsebet gépirónó ma déiben a Mária Valéria-utca 10-ik számú ház második emeleti folyosóján revolverrel rá akart löni Grábits Mihályra, a török konzulátus szolgá- jára, aki arra haladt a folyosón. Grábits kiültötte a leány kezéből a revolvert, amely elsült, de a golyó a levegőbe repült. A szolga dulakodás közben arcán könnyebb sérülést szenvedett. A leányt az ötödik ke-

rületi kapitányságra vitték. Pálmay Erzsébet azért akarta löni Grábitsot, mert ez elhagyta őt.

— **A zental-híd pusztulása.** Zentalról a követ- kezőket jelentik ma a Távirati Irodának az ottani hid beomlásáról: A szomorú sorsra jutott zentali tiszai fahidnak 18-án történt vízbe omlása nem lepett meg senkit, aki e hidat ismerte. A szakfőnök mérnökök már öt év előtt megjósolták a hid és a rakpart pusztulá- sát. Azonban a szakfőnök véleménye a képviselő- testület többségére nem volt hatással és mindig ellen- szegült annak, hogy az 1873-ban épült hidat lerom- bolják és helyette az igényeknek megfelelő hidat építsenek és a rakpartot renoválják.

A képviselőválasztások után 1902. január 4-én és folytatólag február 21-ik napján tartott városi köz- gyűlésen a városi képviselőtestület végérvényesen 500.000 koronát szavazott meg a rakpart céljaira. A kőhányási és kőburkolati munkát árlejtes utján nyomban kiadták Tóth Ferenc szegedi vállalkozónak, aki első hajójának kőszálitmányát éppen abban a pillan- tatban kezdte a Tiszába dobni, amikor a hid össze- roskadt. Érdekes, hogy a hid és a rakpart beomlása előtt való napon tartott városi közgyűlésen Endrei Soma városi mérnök jelentést tett arról, hogy a hid és a rakpart körül veszedelmes repedéseket ész- lelt, amiért is kéri a szegedi felelőmségnek távirati uton való meghívását, hogy a be- következő veszedelem elháríthatására a szükséges lépések megtéhetőek legyenek. A mérnök indít- ványa ellenében Kikircs János ácsmester kijelen- tette, hogy ő is látta a repedést, de nem tartja azt veszedelmesnek és melőzni kérte a mérnökök költsé- ges meghívását. Ekkor a városi mérnök izgatottan kérte a városi főjegyzőt, hogy vegye jegyzőkönyvbe azt a kijelentését, hogy a további felelőséget a hid és a rakpart épségében maradásáért nem vállalja magára. Ekkor fogadták el a mérnök indítványát. Amikor a folyamamérnökség kiküldöttje megérkeztek, a ka- tasztrofia már megtörtént. Nevezetes dolog az is, hogy Madari rendőrkapitány az összeomlás előtt félórával szüntette be a hidon való közlekedést. A hol- napi rendkívüli közgyűlésen a szükséges intézkedése- ket és mentési munkákat beszélik meg. Ma délután érkezett meg Latinovics Pál főispán a vármegyei főmérnök és több mérnök kíséretében.

— **A magyar posta statisztikája.** A magyar posta, távirda és távbeszélő 1900. évi statisztikájának második része, mely a hivatalok statisztikáját foglalja magában, ma jelent meg. A hatalmas, majdnem nyolc- száz oldalra terjedő munka, melyet a kereskedelem- ügyi kormány rendeletéből a posta- és távirdaigazgatóság ad ki, első részében közli az egyes postazag- gatóságok kerületében lévő összes postahivatalok egész forgalmát s a hivatalok vezetésével megbízott posta- mesterek nevét. A második rész, a függelék a posta- és távirdaigazgatóságok személyzeti ügyeivel foglal- kozik. A hatalmas kimutatás összesített adatairól nem- régebben számoltunk be, ez a részletes statisztika csak az egyes postahivatalok forgalmára nézve ad fölvilá- gosítást.

— **Letartóztatott ügyvéd.** Arráról táviratozzák: A rendőrség letartóztatta Landau Judovics Izrael krakói ügyvédet, ki a budapesti, temesvári és aradi ügyvédi kamarák ajánlóleveleivel beutazta az orszá- gát, mindenütt sok pénzt szalva ki. Kiderült, hogy az elfogott nemzetközi szélhámos.

— **A bator asszony.** Egy new-yorki házaspár négy évvel ezelőt elindult a klondyki aranymezők felé. A férj segíteni akart a családján s hős lett az elhatározásban. Nekiindult a bizonytalan jövőnek. Ut- közben azonban felülkerekedett benne a gyávaóság, mely pocékká tette az elhatározásban hős férfit. Kijelentette, hogy ő nem, bizik magában s nem meri fölvenni a harcot az ismeretlen jövővel. Leszállt tehát a vasutról Tacoma városában s egy kisse píronkodva bár, de őszintén megmondta a feleségének, hogy ő Tacómában marad. Az asszony azonban az elhatáro- zás hősiességénél nem akart megállani s egymaga indult el Klondyke felé. Most, négy év multával az asszony visszatért Tacómába. Megkereste az urát, aki lóvasúti kocsis lett. Aztán elmondta a viselt dolgai történetét s végül a pontját is megadta, mikor meg- mutatta a négy és félmillió dollárt, melyet Klondyke- ben szerzett.

Az amerikai mesék csábító és ellenőrizhetole- nek. Ez a mese azonban elég tanulságos s alkalmas volna arra, hogy az elemi iskolai olvasókönyvekbe fölvegyék azok közé a morális történetek közé, melyek két szóban foglalják össze a tanulságot: Bátoraké a szerencse.

— **Elmaradt német-francia barátkozás.** A né- met diákok párisi kirándulása — mint Berlinből je- lentik — a fölmerült politikai nehézségek következté- ben elmarad. A lipcsei diákok csak Antwerpenben, Utrechtnben, Kölnben és Hamburgban fogják Schiller *Haramidit* előadni.

— **Tűz egy fogházban.** A soproni fogház mű- helyében ma egy fogolynek vigyázatlansága követ-

keztében tűz támadt. Temérdek készáru, több gép és felszerelés elpusztult. A kár néhány ezer koronát tesz.

— **Fővárosi Orfeum.** Waldmann Imre Fővárosi Orfeumában néhány nap óta káprázatos látványosá- gan van része a közönségnek. A márciusi műsor sok attrakcióján kívül a *Luna asszony* című darabot adják, amelynek főbembaszó zenéje kitűnő előadása és kü- lönösen ínyes kiállítás és gondos rendezése általános tetszést kelt. Főlép a darabban *Milla Barry* és kivülé sok kitűnő erő. Az igazgató vigyáz, hogy az előadás mindig tökéletes legyen és ezért Mari szerepének második betöltésére *Kürschner* Mici kisasszonyt szer- ződöttette Bauer Róza mellé. Az orfeum minden este zsutolásiásg megtekli és mindannyiszor zúgó taps kö- szöni meg Waldmann igazgatónak a szerzett élvezetet.

(x) **A Zoltán-féle csukamájolaj iz és szagtalan** s tápereje igen nagy. Ára 2 korona. Zoltán gyógy- tárában, Budapest, Szabadság-tér.

(x) **Uj! Internacionál szörvesztő.** Egyszeri hasz- nálata után az aról és kézről a szört észrevétlenül eltávolítja. 1 üvegárgyá ára 6 korona. Főraktár: Dr. Kovács Gyógytára, Budapest, Gyár-utca 17.

(x) **Legmegbizhatóbb gépolaját és olajpogácsát** szállít a Magyar olajipari részvénytársaság, Budapest, VII., Károly-körút 8.

Nem kell varieté!

— Jelenet. —

(Még pedig a Színész-Egyesület gyűléséről.)

A szónok: Igenis uraim, a magyar színészetnek nagyobb feladatai vannak, mint a fővárost meg- magyarosítani! Nem azért tartjuk a polgármestert, az alpolgármestert, a tanítókat, a cigányokat és a név- magyarosító egyesületet, hogy aztán nekünk kelljen magyarosítani! Igenis, uraim, a magyar színészetnek nagyobb feladatai vannak! Gondoskodjék a fővárosi megmagyarosításáról az állam, a hadsereg, a sóhiva- tal, a közbiztonság, az ingyentejes-bolt, a rendőrség, a kereselyagylet, a végrehajtói kar, a gyalogjár- rók klubja, a katolikus egyház, a református egy- ház, a zsidó hitközség, a Nemzeti Kaszinó, a Poel- Zedek egylet, az egyetlen ifjuság, sőt maga a fővá- ros! Nekünk ahhoz semmi közünk! A magyar szin- észetnek nagyobb feladatai vannak! (Ordiás taps, éljenzés, a szónokot számosan üdvözlök.)

(A beszéd után.)

Egy színész: Igaza volt, kérem.

A szónok (még lühege): Ugy-e?!

A színész: Igaza volt. Különösen abban volt igaza, hogy a magyar színészetnek nagyobb feladatai vannak.

A szónok (a homlokát törölve): Ugy-e?!

A színész: Bizony! Csak... csak...

A szónok: Nos?

A színész: Egy kérdéssel szeretnék uraságotához fordulni.

A szónok: Mondja bátran.

A színész: Mik azok a nagyobb feladatai a mag- yar színészetnek?

A szónok: Hm. Hogy mik azok?

A színész: Igen. Hogy mik azok.

A szónok: Nagyszerű. Hát azok a magyar színé- szet nagyobb feladatai! Azok ama szent célok, amely felé a magyar színészetnek törien kell, hogy hazáját szolgálja! Ama magasatos elvek, melyek szerint a magyar színészetnek leljölnie kell! Amaz ut, amelyen a magyar színészetnek nagy és szent céljaihoz el kell érnie! (Tübben.) Azok ama fénylő osillagok, amelyek- hez fel kell emelkednie a magyar színészetnek!

A színész: Bár tudnám, miről beszél.

A szónok: Az nem szükséges. Elég, ha én tudom.

A színész: Ha azt hiszi, hogy ez vígszalt...?

A szónok: Nem kell varieté! A színészet ne ma- gyarosítsion, mert a színészetnek nagyobb feladatai vannak.

A színész: Ön mindig ugyanazt mondja.

A szónok: Ez az elvszilárdaság.

A színész: De kérem, magyarázza meg, mik azok a nagyobb feladatok?

A szónok (megvetéssel): Ön egy buta ember. Ön- nek holmi reális igazságok kellene, ami nem méltó az idealizmus hadseregében küzdő magyar színész- hez. A magyar színészetnek nagyobb feladatai vannak s a magyar színészetnek éppen ezért nagyobb célok felé kell törekednie.

A színész: En őnt soha sem fogom megérteni.

A szónok: Ugy-e? Mondtam, hogy maga buta.

A színész: Talán nem.

A szónok: De igen. (Uj beszédbe kezd): Tisztelt uraim!

Mind: Halljuk! Halljuk!

A szónok: Itt némelyek a főváros megmagyaro- sításáról beszélnek. Nem győzőm eléggő hangsúlyozni, hogy a magyar színészetnek nagyobb feladatai vannak. („Ugy van! Ugy van!” — minden oldalon.)

A versaillesi kácsák.

Versaillesben régi idők óta 40 kácsát gondoznak államköltségen. Ezek eltartása évenként 4000 frankba kerül. A párisi községtanács a kácsákat tegnap bezűntette.

Hová lettek a selymes árnyak,
Akik találkozóra jártak,
Mikor leszállt a hold
S ezüstös, nyári este volt
O XVI-ik Lajos?

Mondd, márkinőd merre tűntek?
Oh! lángjából a régi tűznek
Csak pernye, por maradt
S a nap csak bágyadt sugarat
Árszt a híres, ősi parkra,
O XVI-ik Lajos!

A márkinők már nem hevülnek,
A kerti szobrok porba dülnek,
Fonnyadnan nyit a versaillesi virág...
Mit bánja mindezt a köztársaság,
O XVI-ik Lajos!

Páris fittyet hány az elmúlt időkre,
Es büszke gögje
Boldog, ha egy-egy vibar
Végigsüvölt a kastély régi tornyán,
Amelynek ormán
Császári zászló nem leng már soha
O XVI-ik Lajos!

Az ősi park kietlen, gondozatlan,
Páris kertészre többé pénz nem ád
Es a községtanácsi hivatalban
Senki sem gondol már ma rád
O XVI-ik Lajos!

Ami a múlt, mindaz dőljön össze,
S bár az emlék aranyényben iüröszsze,
Adjon rá pénzt más és gondozza más!
Igy szolt magában a községtanács,
O XVI-ik Lajos!

Versailles hajdan oly kékelő taván
Holnapról kezdve nincs már kácsa sem.
Árucikk lesz majd Páris piacán,
Vagy kirántatja a jó gvardián,
Aki Versaillesben él most csendesen,
O XVI-ik Lajos!

A 40 híres császári kácsa,
A mult emlékek végső sohaja
Igy pusztul el...
Rád mindenünnen enyészet lehel...
Es nemokára híruk is halott...
E néhány kácsa volt hatyűdalod,
O XIV-ik Lajos!

Némán szenvedők.

Ma délben az utcai hordár egy nyomtatványt próbált rám tukmálni. Azt hittem, ismét kávéház-megnyitási jelentés. A hordár valami vonakodás-lélet vett észre rajtam. Biztatón mosolygott.

— Ezt érdemes elolvasni, kérem.

Átvettem a nyomtatványt. Azt hiszem, nem én vagyok az egyetlen ember, aki a hordárban egy-egy gyakorlati Spencert lát. Tiszta világnézetük mindig az angol filozófusra emlékeztet. Most sem csalódtam a sarki Spenceren. A nyomtatványt csakugyan érdemes volt elolvasni. Az Állatvédő-Egyesület kiáltványa volt. A legnemesebb emberi hangnemből csendülő szózat, okossággal, szeretettel koncipiálva. Meggyőzően tolmácsolja a *némán szenvedőknek*, a gondjainkra bizott háziállatoknak keserveit. Mekkora embertelenség kell ahhoz, magyarázza az Állatvédők Egyesületének kiáltványa, hogy azokat az állatokat, melyeket oly brutálisan kizsákmányolunk, végül felialunk, életükben megkínózzuk!

Igaza van a kiáltványnak. A tigris nem bánik ily cudarul az emberrel. Megeszi az is, de mellőzi az ok nélküli való torturát.

A kiáltvány utolsó szavai a nőkhöz vannak intézve. Figyelemükbe ajánlja a többek között még a halakat is, melyeket sokan elevenen pikkelyeznek le és vagdalnak széljél; a baromfiakat, melyeket lábuknál felakasztva és véresre lóbbálva szokás cipelni. Kéri a művelt lelkű nőket, hogy háborodjanak velük s ne engedjék meg az ilyen kegyetlen kínzásokat. Jusszon eszükbe a legzörzőbb lényeknek, a nőknek, hogy az állatok, a némán szenvedők is éreznek...

Azt hiszem, a kiáltványnak ez a része a leghevesebb címre van adressálva. A nők az állatok legigazibb barátai. A férfiak állatszeretében mindig

jókora adag önzést találunk. A buszár szereti a lovát, de szeretheti is, mert ha baj van, azon nyargalhat el. A vadász szereti a vizslát, mert az hajtja fel a zsákmányt. Egész más a nők szerete. Azok dédelgetik az űlebet, mely csak alkalmatlanságot okoz nekik, imádják macskájukat, ha soha egeret nem fog is.

Ez az eszményi altruizmus.

S a nők érzik legjobban, hogy mennyire kívánatos az ottalom. Ezért sokan, vagy mondjuk, akiknek módjukban áll, férjhez is igyekeznek menni.

Mert míg férjhez nem mennek, ők maguk is ki vannak téve minden fajta inzultusnak az aszaltalon kóborló betyárság részéről. S ilyenkor ők is némán kénytelenek szenvedni, ha csak úgy nem tesznek, mint egyik irótarunk bakfis leánya, kit iskolából jövet napokig molesztált egy fiesur.

— Megengedi, kisasszony, hogy hazakisérjem?

A kis leány a negyedik napon egyet gondol, hátrafordul s így szól:

— Jöjjön utánam.

A gyalogjáró lovagja diadalmasan kifeszíti mellet s diskrét távolságból követi a leányt. Végig mennek a Váci-utcán, Dorottya-utcán s kiérnek a Ferenc-József-térre. A kis leány nyugodtan vezet, de amint a főkapitánysági palota kapuja elé ér, megáll s bevárja kísérlőjét.

— Jöjjön, itt lakom.

— De kérem...

— Hát nem mer bejönni?

A betyár megfordult és lélekszakadva felugrik egy villamosra.

Ajánlom ezt a praktikát az állatvédők figyelmébe. Kitűnően lehet értékesíteni. Ha észreveszszük például, hogy komfortábilis kocsisunk alkoholos dühében rángatja és illegálisan áradt gebéjét, nyomjuk meg a gummicsengőt és szólunk ki.

— Hajtson a főkapitányság elé.

Ha odahajt és bepanaszoljuk, akkor egy időre nem a szegény állat, hanem a kocsis lesz a *némán szenvedő*. Ami az állatvédelem szempontjából nagyon üdvösnök ígérkezik.

Lucián.

FŐVÁROS.

(*) **Bározy tanácsos szabadsága.** Dr. Bározy István székesővárosi tanácsos, a tanügyi osztály vezetője, a husvéti ünnepek alkalmából pár hétre elutazott a fővárosból. Távolléte alatt gróf Festetics Géza tanácsjegyző vezeti az ügyosztályt.

(*) **A főváros közgyűlése.** A napirendre tűzött ügyeket ma délután tárgyalta le a székesővárosi törvényhatósági bizottságának közgyűlése, Márkus József főpolgármester elnöklése alatt. Előbb azonban bejelentette az elnök, hogy a közgyűlés nagy többséggel dr. Vég Jánost választotta meg kerületi tiszti orvossá és Sturza Jánost VII. kerületi városbíróvá.

A budapesti városi villamos vasut-társaság meg akarja hosszabbítani Baross-utcai vonalát a Dunapartig, amiből a főváros közgyűlése egy ízben már nozzájárult. Most a közmunkák tanácsa mindenféle kifogásokkal utját akarja vágni annak, hogy végre valahára a belváros is jó és könnyű közlekedést kapjon, s ellenzi az engedély megadását. A közgyűlés ma, a tanácsjavaslatára, übuntartotta az előbbi határozatát amely szerint az engedélyt megadja.

Havass Rezső hozzájárul a határozathoz és élesen bírálja a közmunkatanácsot, amely testület 1870-ben csak ad hoc alakult, a nagyobb szabályozások keresztülvételére, de azóta elvesztette a létjogosultságát s különösen elvesztette az 1872. évi XXXVI. törvényekkel megalkotásával, amely a régi Pestet, Budát és Ó-Budát egyesítette. Reméli, hogy az új fővárosi törvény megszűnteti ezt az intézményt, amelyre semmi szükség sincs. A közgyűlés helyesléssel fogadta Havass Rezső felszólalását.

Hozzájárult a közgyűlés ahhoz, hogy a budapesti városi villamos vasut-társaság részére engedélyeztessék az a 388.434 korona építési összeg, amely arra szükséges, hogy egyes vonalakon új rendszerű izolátorokat alkalmazzon.

Elfogadta a közgyűlés azokat a terveket, amelyek az I. kerület, Krisztina-körút egy részének a szabályozására vonatkoznak. A költség 3000.000 korona. amelyet egyenlő részben visel a főváros és a közmunkák tanácsa.

A tanács javaslatára határozatilag kimondotta a közgyűlés, hogy a budai kétmillió forintos sorsjegyközfővonal 700.000 korona pénzkészletet 4½ százalékos pénzügyi tőkefelhalmozásba fekteti.

Öz. San Marco hercegnek kérvényére megengedi a közgyűlés, a bőkezű jótékony viszonozásaként, hogy a *Jó pásztor*-templomban családi sírboltot építhessen.

(*) **A kórház főorvosok.** A kórházakban tizenkilenc főorvosi állás van szervezve, amelyekből kettő most nincsen betöltve. A főorvosok 3000 korona fizetést és 1000 korona lakáspénzt kapnak. Kivülök azonban több fizetetlen ideiglenes főorvos is van a kórházakban. A közegészségi ügyosztály most szervezni akarja a főorvosi állásokat. A kórházakban ugyanis huszonhárom főorvosra van szükség. Hogy a szervezés sokba ne kerüljön, az ügyosztály a főorvosokat két osztályba kívánja sorozni. A tizenkét első osztályú főorvos kapná a mostani fizetést a tizenegy másodosztályú főorvos pedig 1600 korona fizetést és 700 korona lakáspénzt kap.

SZÍNHÁZ, ZENE.

Mezey Vilmos †

Budapest, március 20.

Meghalt a magyar operaénekesek nesztora, az öreg Mezey Vilmos. Elfelejtve, a Rókus-kórházban hunyta örök álomra a szemét, miután saját dicsőségét évtizedekkel élte túl. A hosszú, halálos vívdóságánál csak derék, hi felesége volt jelen, kit a gondviselés már hajlott korában vezetett melléje. A nemeslelkű asszony ápolta a tehetetlen aggot, ki már évek óta beteg s akinek kétszáz forint nyugdíja volt.

Több mint nyolcvan esztendőét. A mult század első felében már operaénekes volt s részt vett *Hunyady László* első előadásában. Az akkori idők operai tudósításai lelkesen emlékeztek meg baritonjának csodás erejéről. Ezzel a baritonnal Mezey Vilmos végig énekelte az egész operai játkendét a fővárosban és a vidéken. Még hatvan éves korában is gyűjtő hatással tudott énekelni, tehetsége nem zűllött el, az aggság szorította le a színpadról.

Három énekes-generációt látott maga mellől kidőlni, s ő még mindig ép tüdővel, hangjának nemes erővel művészi gyönyörűségeket tudott szerezni.

Az utolsó két évtizedben már nem játszott. Hogy szerény nyugdíja mellett valami keresete is legyen, az operai vezetőség statisztának szedeztette. Ott állott minden este a színpadon némán szomoruan, hallgatva azokat a melódiákat, melyeket egykor ő énekelt, s halgatva a zugó tapsokat, melyekért mások hajlongtak. Csak mikor hamis éneket vagy hibás tempót hallott, akkor szorította meg erősen a lándzsát, hogy ki ne hulljon a kezéből.

Mikor a *Parasztbeszűlet* az első évben állandóan a heti műsoron állott, Mezey Vilmos már statisztált benne. Az egyik koldust adta a templomléposónál. Néhány órával az előadás előtt a kóristákkal beszélgetett. Szóba hozta, hogy épp aznap mult ötven esztendeje, hogy először énekel a színpadon. Ennek hamar híre járt az operai öltözőkben. Az egyik derék operaénekes azt az ötletet kezdte kolportálni, hogy azon az este ne színpadj, hanem igazi pénzt dobjanak az öreg Mezey kalapjába, ki mint mondotuk, színpadi koldusnak volt ültöze.

Ugy is történt. Arany, bankó és ezüst pént hullott a nagy koldus kalapba. Az öreg Mezey csodálkozva meredt maga elé, nem tudott, nem mert hinni szemének. És a pénze egyre szaporodott, mindenki adott va amit. Mezey bizalmatlanul tapogatta a tüneeményt, az ötlőskét, a tizeseket. Mind igazi volt.

Az örömtől és a megiepetéstől reszkette baktított a főrendező után, kezében a megte t kalappal.

— Nézze, kérem, mi történt? Pénzt dobáltak a kalapba.

— Ho?

— A színpadon.

— Hát mi van ottan?

— A koldus.

— Ha koldust játszott, mondotta a főrendező szigorú hangon akkor ne tessék válogatni. Amit adtak az a magáé. Punktum.

Ez volt hosszú művészi pályájának utolsó édes emléke. Kevéssel reá a statisztaságból is kivűnt. Azután meghalt, mint azoknak legnagyobb része, kik énekelni hallották.

Holnap reggel félkilenkor temetik. Az Operában ma gyűjtöttek kopsorsójára koszorut — a kóristák.

Z. M.

** **A bor délutáni előadása.** *Gárdonyi Géza* rendkívül népszerű falusi története mindeddig csak esti előadásokon került színre a *Nemzeti Színházban*. Kedden, Gyűmölcsoltó Boldogasszony ünnepén délután fog először mérsékelt helyárrakkal délutáni előadásban színrekerülni. Ez a körülmény és az oxfordiak látogatása a *Nemzeti Színház* következő napjainak műsorát így alakítja. Szombaton *A jó falusiak*, vasárnap délután *A város talár*, este *Pogány Gábor*, hétfőn *Troilus* és *Kresszida*, kedden délután *A bor*, este *As ember tragédiája*, szerdán *Pogány Gábor*. Jegyek az előadásokra holnapról kezdve a pénztárnál kaphatók.

**** Matiné.** Rendkívüli érdeklődés mutatkozik a matiné iránt, amelyet a budapesti V. polgári leányiskola és női kereskedelmi tantolyami volt iskolatársak szövetkezete *Vérsi József*-né védnöksége mellett március 23-án (vasárnap) délután tizenegy órakor a *Royal*-teremben rendez. A változatosan gazdag műsor, amelyet művészvilágunk számos előkelőségének közreműködése magas színvonalra emel, a következők:

I. *Polányi Elemér* tanár, zongoraművész: Rubinstein: Barcarole, Paganini: Concert Etude (Liszt átíratában.)

II. *Ney Dávid*, a m. kir. Operabáz tagja: Löwe: Die Uhr és Das Erkennen.

III. *Delli Emma*, a Nemzeti Színház tagja: szavalt.

IV. *Róna Józsefné* énekesnő: Tarnai románé, Rubinstein: Es blinkt der Thau, Brahms: Meine Liebe ist grün.

V. *Gergely István*: Felolvasás.

VI. *Földessy Arnold* cellista: Loti-ária, Davidovszkököt.

VII. *Szilágyi Arabella* énekesnő: Michalovich: Tündérröcök, Schumann: Ich grolle nicht, Mendelsóhn Arnold: Bölcsődal.

Jegyek 6, 4 és 2 korona árban kaphatók: dr. *Gyulay Béla* igazgatónál (V. Váci-körtut 53.), a választmányi tagoknál, a *Harmonia-zeműkereskedésben* (Váciutca), továbbá a pénztárnál. Felülfizetéseket köszönettel fogad a rendezőség.

**** Oxfordi egyetemi hallgatók a Nemzeti Színházban.** Gróf *Andrássy Géza*, az oxfordi egyetemi ifjak budapesti fogadását rendező-bizottság elnöke, azzal a kérésrel fordult a *Nemzeti Színház* igazgatóságához, hogy hétfőn, 24-ikén egy *Shakspeare*-előadáson lássa vendégül a színház az angol fiataliságot. Az igazgatóság a kérést készséggel teljesítve, hétfőn *Troilus* és *Kresszida* előadását tűzte ki.

**** Vigaszínház.** A *Felcsé* házi főpróbáját holnap, pénteken délután tartják a Vigaszínházban. *Lartha* Miklós drámája lesz tudvalevőleg a magyar ciklus utolsó ujdonsága, és premiére lesz egyúttal a magyar ciklus századik előadása. A *Felcsé* egyelőre háromszor adják egymásután, azután pedig a Vigaszínház legutóbbi nagysikerű és állandó vauzerejű darabjával, a *Kuruc Fejé* *Dávid*-dal váltakozva lesz műsoron.

**** A fekete cár szerzője.** Az Akadémia az ideai Teleki-díjat *A fekete cár* című tragédiának ítélte oda. A bíráló-bizottság a viszonylag legjobb műnek mindenkor kétéles kiadni a díjat, de ha nem tartja a nyertes munkát abszolút becsnének, nem bontja föl a jelölés levelet, s alkalmat ad a szerzőnek, hogy a díjat esetleg el ne fogadja. Tegnap is így történt ez *A fekete cár* című tragédiájával. Ma délután megjelent az Akadémia titkári hivatalában *Gabányi Árpád*, a *Nemzeti Színház* művésze s a jutalmazott tragédia szerzőjeként jelentkezett. A jelölés levél felbontása után a titkári hivatal kiutaltványa a szerzőnek a száz aranyat.

**** A Népszínház előadásainak kezdete.** A *Népszínház* előadásai hétfőtől, március 24-ikétől kezdve, nem 7 órakor, mint a téli szezonban, hanem fényelőre kezdődnek.

**** Arnoldson Sigríd Monte-Carloban.** *Arnoldson Sigríd*, a híres „svéd családny” most *Monte-Carlo*-ban vendégszerepel. A művésznő tegnapielőtt lépett fel először a *Romeo és Júlia* című dalműben. Egyes helyekért háromszáz frankot is fizettek.

**** A Magyar Színház főpróbája.** A *Magyar Színházban* ma tartották meg dr. *Schwimmer Aurél* *Fifine*-jének jelmezés főpróbáját. Az operett Cincinatti-ban játszák. A vídám meséjű librettó igen dallamos zene kíséri, két nagyszabású finale mellett egész sora a pergő ritmusú, melodikus ének-, és táncszámoknak, amelyeket *Fedák Sári* *Lányi Edith*, *Tomesányi Ruzsi*, *Székelyi Ráthonyi*, *Szilágyi Delli* és *Palásy* adnak elő. A *Fifine* lesz a Magyar Színház premiérbérlésének nyolcadik ujdonsága.

**** A Népszínház bemutatója.** A *Népszínházban* szombaton, 22-ikén, lesz a bemutatója *Ineze Henrik* és *Hüvös Iván* *Az új földesúr* című eredeti operettjének. A színház az operettből nyilvános főpróbát nem tart.

**** Magyar szerző sikere.** Alig néhány héttel ezelőtt történt, hogy *Latzkó Andor* íróтарыknak *A más felesége* című egyfelvonásos darabja a berlini *Schall* und *Rauch*-Theaterben színpadra került. Akkor a berlini lapok beszámolója alapján megemlékeztünk a darab sikeréről. Ma pedig arról írhatunk, hogy a darab huszonegyszer került színpadra a *Schall* und *Rauch*-ban, s a fiatal magyar szerző műve jubileumot ért meg, s közben elbukott egy-két német színmű ugyanabban a színházban.

**** Az olasz opera-staggione vesztesége.** Megemlékeztünk arról az olasz opera-staggioneről, mely legutóbb a bécsi *An der Wien*-színházban vendégszerepelt. A színház ezen a vállalkozásán negyvenezer koronát vesztett.

**** Uj operaház Péterváron.** *Péterváron* a legközelebbi jövőben új, nagyszabású opera-színházat építenek, mely 2300 nézőt lesz képes befogni. A színház, mely a *milánói Scala* mintájára épül, 1.900.000 rubelbe fog kerülni.

**** Operaelőadás a Telefon Hírmondóban.** *Gillon* Mario vendégfellépésével ma este a *Hugonó*-kat adják a M. Kir. Operaházban. Ez az előadás a Telefon Hírmondó összes állomásán keresztül hallható lesz, mert a Hírmondó előfizetőinek szórakoztatására azt teljes egészében közzétetteti fogja. Az opera közlése után a rendezési felolvasás következik, melynek keretében az est folyamán érkezett legújabb híreket olvastatja fel a beszélő újság, majd annak bevezetésével 11 óráig még *cigányzene* lesz hallható a kagylókön keresztül, melyet az Elte- és az Emke-kávéházból közvetít a Telefon Hírmondó.

A Színész-Egyesület közgyűlése.

— Utolsó nap. —

Budapest, március 20.

Az Országos Színész-Egyesület közgyűlésének mai harmadik, utolsó napja azzal kezdődött, hogy dr. *Janovics Jenő* elnök napirend előtt bemutatta *Márkus József* tanácsos levelét, melyben a *Varieté*-ügyben tegnap hozott közgyűlési határozat ellen a maga és néhány elvtársa nevében feleleztést jelent be.

Rátérve a napirendre, *Liptai Károly* indítványára a közgyűlés tiz rendes tagból és két póttagból álló vegyes bizottságot választott a színészkolák ügyében a miniszterhez felterjesztendő memorandum és kérvény kidolgozására.

Pintér Imre, a javaslattevő-bizottság előadója előterjesztette *Deák Péter* javaslatát. Ezek egyike a betegesítő-és temetkezési egylet felállítására, kötelező belépéssel. Többek hozzászólása után *Tapolcai Dezső* indítványára elhatározta a közgyűlés, hogy a kérdést a tanácshoz utalja, azzal a megbízással, hogy a jövő közgyűlésen egy teljesen kidolgozott tervzetet terjeszzen elő.

Kazaliczky Antal mint a számvizsgáló-bizottság előadója tette meg jelentését az egyesület anyagi helyzetéről. Az egyesület könyveit, számadásait rendszerint találta a bizottság, de egy sőt két képet terjeszt elő a nyugdíj-alap 1902. évi előirányzatából. *Amig a nyugdíjintézet a múlt évben az özvegyek nyugdíjára 1691 koronát, a hazában elsőt színezárúak segélyezésére 1619 koronát adhatott összesen, addig adóra és közterhekre 12.906 koronát kellett lefizetnie.* Van olyan két színészárva, akik héthónapra összesen nem kaptak többet díjat, együtt 28 korona 36 fillérrel. Az özvegyek alapszabály szerint férjeik nyugdíjának csak 40%-át élvezhetik. Ez szabály. De nem szabály az — mondja a jelentés, — hogy ebből a 40%-ból is le kell vonni 48 1/2%-ot. Nincs a világon nyugdíjintézet, mely ilyen eljárást megengedne magának. Ajánlja a bizottság: hatalmazza fel a közgyűlést a tanácsot, hogy az özvegyektől már az év januárius 1-től kezdve a 48 1/2% helyett csak 28 1/2%-ot vonjon le a férjük nyugdíja után esedékes 40%-ból.

A közgyűlés ezt az indítványt nem fogadta el, de utasította a tanácsot, hogy adandó esetekben találjon módot az özvegyek és árva kártalanítására.

A közgyűlés ezután a számvizsgáló-bizottság jelentését tudomásul vette és a felmentvényt megadta. Délelőtt még a kérvényező- és a felelbezési bizottság jelentését tárgyalták le. A kérvényi bizottság jelentéséből kiemeljük, hogy a közgyűlés *Csóka Sándor* szinagazgató nyugdíját megszavazta.

Délelőtt még a kérvényi bizottság előadója referált s ennek kapcsán kimondta a közgyűlés *Csóka Sándornak*, a legrégibb, vidéki igazgatók egyikének nyugdíjaztatását.

A délutáni folytatódó ülésen *Molnár László* megismételte a tanácsosi állásról való lemondását, melyet a közgyűlés tudomásul vett. Fővárosi pót-tanácsosnak a közgyűlés *Szerdahelyi Ferencet*, vidéki pót-tanácsosnak *Békési Gyulát* választotta meg.

A kérvényi bizottság jelentésének befejezése után *Márkus József* tanácsos személyes kérdésben szólalt fel. Úgy értesült, ugymond, hogy délelőtt, az ő távollétében, szóba hozották a *Budapesti Napló* mai számában a *Varieté*-kérdésben tegnap történt szavazásról szóló cikk s ennek kapcsán megátalantatásban részesült s akadt a közgyűlésnek tagja, aki a bizalmi kérdést vetette fel ve-e szemben. Kijelenté, hogy a *Budapesti Naplóban* megjelent cikket igenis ő írta s azért, amit írt, helyt is áll. Senki egyénileg nem sértett s nem sértette a közgyűlést sem, csak kemény kritikát mondott, amihez nemcsak joga volt, de ami, mint hírlapírónak, kötelessége is.

Nem tartozik azok közé az emberek közé, akik cserben hagyják az elesett zászlot. Ő ezt a harcot végig fogja küzdeni s ki fog tartani a helyén, amíg csak a döntő ítérum, a belügyminiszter ki nem mondja a magyar *Varieté*-kérdésben az utolsó szót, amely az ő hite szerint, meg fogja semmisíteni a tegnapi határozatot. Ha nem, akkor majd ő maga fogja felvetni magával szemben a bizalmi kérdést és nemcsak

távozni fog, de száz kötéllel sem tarthatják többé ebben az egyesületben.

A közgyűlésnek egynemű zavargásra hajló elemei erre nagy zajt csaptak, mire dr. *Janovics* elnök a gyűlést öt percre feltüggeszté. Mikor a gyűlés újra megnyílik, *Ditrői Mór*, *Tapolcai Dezső*, *Szilágyi Vilmos*, *Fehér Dezső* és többen szólaltak fel *Márkus* mellett, hangsúlyozva, hogy évek sora óta dolgozik az egyesületben önzetlenül, a magyar színészet érdekében, mire a közgyűlés napirendre tért az incidens fölött.

Ezután *Fehér Dezső*, a jelentéstevő bizottság előadója terjesztette elő jelentését, melynek során a vidéki színezett szubvenciójának kérdése kellett nagyobb vitát.

A közgyűlés tárgysora ezzel ki volt merítve, *Tapolcai Dezső* indítványozta, hogy fejezze ki a közgyűlés szerencsekívánatait *Somogyi Károly* és *Deák Péter* szinagazgatóknak legközelebb megüendő jubileumuk alkalmából. Az indítványt elfogadták.

A közgyűlés ezután lelkes éljenzések közt szavazott köszönetet dr. *Janovics* Jenőnek, aki páratlan tapintattal és nagy erélyvel vezette a közgyűlést háromnapos tárgyalásáig.

Dr. *Janovics* Jenő a megítézelést, amelyben most részesítették, visszasugározta a közgyűlés tagjaira, de nem rekesztette be, ugymond, a közgyűlést a nélkül, hogy ne szólítsa fel a tagokat, hogy köszönetet mondjanak a tanácsnak, mely buzgalommal és önzetlenül dolgozott az egyesület érdekében, de kiváló dicsőség illeti a tanács elnökét, *Ditrői Mór*t, akinek tegutolsó ténye, a *Vigaszínház* száz estére terjedő magyar ciklus arany betűkkel lesz beírva a magyar színészet történetébe.

Zajos éljenzést követve dr. *Janovics* Jenő szavait s ezzel a közgyűlés véget ért.

Az Országos Színészegyesületnek a magyar *Varieté* kérdésében hozott határozatát azok az egyesületi tagok, akik a *Horika Szinpad* kötelekéhez tartoznak, a belügyminiszterhez intézett fellebbezéssel támadják meg.

A színészkongresszus néhány mozzanatával holnap pénteken délután a *Budapesti Artista-Egyesület* is foglalkozni fog, mert a választmányi rendkívüli ülést hívott össze, hogy állást foglaljon azzal a hangfoglalásban, amelyen néhány kongresszusai szónok az artistákat emlegette.

Fifine.

— Szerző a darabjáról. —

Budapest, március 20.

A szerző így közvetlenül a bemutatás előtt a folytonos próbák és a mindenfelől jövő jó tanácsok következtében izgatott kedéllyel jár-kelel s még elfogultabb a darabja iránt, mint máskülönbben. Az egyik pillanatban csupa remény, a másikban csupa kétségbeesés.

És a szerzők sorában én sem vagyok — kivétel. Mit mondjak el a darabomról, igazán nem tudom. Tárjam fel a fogyatékosságait? Minek, — ugyis meglátják és majd feltárják azok, akiknek az igazságról be kell számolniuk; mondjam el, hogy mi benne a jó? — Hát ha van benne jó, akkor azt hiszem, hogy ezt amugy is méltányolni fogják.

Ha van valami mondani válnom, ez az operettem történetre vonatkozik.

Mert az én *Fifine*-emnek is van története, mondhatnám valóságos Odüsszeája!

Mindenekelőtt azzal voltam megakadva, hogy nem volt librettóm. Miután hiába fordultam jobbra-balra szövegkönyvért, kénytelen voltam leülni és — magam megírni egyet.

A *Fifine* librettójának alapötletét egy rövidke francia elbeszélésnek az elolvasása keltette bennem. A kis elbeszélésnek az volt a tárgya, hogy egy miliomnosnak a lánya úgy ment férjhez a szíve választottjához, hogy egy kotillon alatt áruhába öltözött kedvesével és a kotillon egy esketési figurájában eskette őket össze a pap, s a miliomnos apa nem tehetett egyebet, mint hogy utólag beleegyezett a házasságba.

— Ez egészen operettszerű! — kiáltottam fel, valószínűleg ugyanazon a hangon, amelyen *Pythagoras* a *Heuréká*-t kiálthatta, mikor az ő híres tantételét felleldezte.

Ehhez a gombhoz készült a kabát: a helyzet-hez az a mese, melybe ez a jelenet bele volt illesztendő.

De hát a *Fifine* Odüsszeája csak akkor kezdődött, mikor már teljesen készen volt. Azóta sok viz folyt le a Dunán, mert a *Fifine* még akkor készült el, amikor *Porzolt Kálmán*, a Népszínház igazgatója, operettpályázatot hirdetett. Beküldtem én is a darabomat, de a hosszas várakozás és egy kiváló szaktekintély kedvező bírálata arra bírtak rá, hogy a pályázatóról

visszavonjam és a Magyar Színházhoz nyújtsam be, hol az akkori igazgató, Beöthy László, a darabot azonnal előadta.

Ugy állt akkor a dolog, hogy Hegyi Aranka átjön a Magyar Színházhoz és itt kreálni fogja a Fífine címszerepét.

De Hegyi Aranka maradt és én visszavettem az operettet a Népszínházba.

Es ekkor merült fel annak a terve, hogy a Fífine-t Fedák Sári kreálja. Át kellett gyurni a szöveget az ő számára s mire ez a munka elkészült, akkorra Fedák kisasszony — már nem volt a Népszínházban.

A Fífine-nek megint színházat kellett cserélnie. A Magyar Színházhoz került újra, ahol ma este lesz a bemutatása.

Itt ismét az történt, hogy a verseket átírták, a prózát átgyúrták s a zenét megnyesték. Most már nem akarom kizárólag a magam darabjának tekinteni, mert a történeti igazság ezt meg nem engedi, — felelősséggel azonban én tartozom egyedül és azért megnyugvással fogadom majd a közönség és sajtó ítéletét.

Dr. Schwimmer Aurél.

TUDOMÁNY, IRODALOM.

○ A Magyar Földrajzi Társaság ma tartotta XXX-ik évi rendes közgyűlését, melyen dr. Erdődi Béla elnököt. Az elnöki jelentés behatóan szól a külföldi földrajzi eseményekről, majd hazánk földrajzi eseményeit részletekkel ismerteti. Szól a földrajzi tanításra vonatkozó intézkedésekről, megemlíkezi az Uránia tudományos színházról, felsorolja a Földtani Intézet geológiai felvételeit. A Balaton-bizottságnak tudományos munkálatairól, el dolgozott anyag feltüntetésével részletesen számol be. A társaságnak ebbeli munkásságát Darányi és Wlassics miniszterek nagy anyagi támogatásban részesítették, ami lehetővé tette a munkálatok sikeres folytatását. A múlt évben szerveztette a társaságban a kivándorlási bizottság, mely már is szép munkásságot fejt ki. Felsorolja ezután a Társaság tagjainak egyéni munkásságát, mely nagyon jelentékeny. Mivel a mostani közgyűlés a Társaság 30 éves fennállásával esett össze, kegyelettel emlékezett meg első elnökéről Hunyady Jánosról, akinek sírjára az ülés előtt nagy babékoszort tett le dr. Erdődi Béla elnök és Gerster Béla alelnök. Berecz Antal főtitkár bemutatta Saluator Lajos főherceg Alexandereit című munkáját, mely egy szíriai, kiázsiai öblöt ismerteti. Elnök lett ismét dr. Erdődi Béla, alelnökök Gerster Béla és dr. Havass Rezső, főtitkár Berecz Antal, titkár Litke Aurél.

○ A figyelem. Mint már több éven keresztül, Alexander Bernát az idén is a budai tanítóegyesület felszólítására lélektani előadásokat tart a Margit-körtúti népiszkola tornatermében. Az elsőt, melyet ma tartott, a figyelem mivoltát fejtegette. Rövid bevezetésben vázolta a figyelem lélektanának történetét, aztán elemezte azokat a jelenségeket, amelyekben a figyelemnek szerepe van. Ez elemzés alapján tárgyalja azután a figyelem természetét, illőitételt, hatásait és fejlődését. Az előadást nagy közönség hallgatta és élénk tetszéssel fogadta. A következő előadás hétfőn, e hó 24-én lesz ugyanott. Tárnya: Az emlékezet.

○ Fodor József emlékezete. Az Országos Közegészségi Egyesület ma este tartotta meg rendkívüli közgyűlését az egyetemi életről intézet (antermében nagynevű alapítója Fodor József emlékeztérére. A közgyűlésen az egyesület számos tagja vett részt, továbbá az orvos világ kitűnőségei s ma egy évszázados elhunyt tudós számos tisztelője, — köztük sok hölgy is. — Dr. Kéty Károly udvari tanácsos egyetemi tanár elnöki megnyitóját után Rippler Gusztáv kolozsvári egyetemi tanár mondta el a tartalmas emlékbeszédét Fodor József: fölött. A nagyhatású beszéd elhangzása után Kéty elnök előterjesztésére a közgyűlés elfogadta a választmány javaslatát Fodor emlékeztetének megőrzésére. Az egyesület három évenként Fodor József emlékeztetésére 300 koronás díjat tűz ki egy-egy önálló egészségügyi munka díjazására.

○ Népkönyvtárak. A Magyarok és Könyvtárak Országos Tanácsának népkönyvtári bizottsága ma délután Berzevicsy Albert titkos tanácsos elnöke alatt a Nemzeti Múzeumban ülést tartott, melyen a népkönyvtári könyvjegyzéktervezet Közhasznú ismeretek csoportjába tartozó könyvet bírálta meg a Rákosi Jenő, dr. Bartók József osztálytanácsos, Fejérváry László, Ballagi Aladár egyetemi tanárokból s György Aladár előadóbb álló bizottság. Távollmaradásukat kimentették Beöthy Zsolt, Porzelló Kálmán előadó titkár s Radics Jenő. A jegyzék tisztelet dr. Fodor Oszkár látta el. A szakbizottság végelágyalván a tervezetet, annak felülvizsgálatát a tanács legközelebbi plenáris ülésére bízta, a tanács végleges megállapítás után a könyvjegyzéket jóváhagyás végett jelteljesztési a közoktatásiügyi kormányhoz s a jóváhagyott mintakatalógus alapján még ez évben 40.000 korona értékben létesít az országos tanács az ország különböző részeiben népkönyvtárakat. Bemutatta Berzevicsy Albert elnök a szakbizottságnak az iparművészeti múzeumban magyaros stílusban készült könyveskrénytervezet is, melyek megvizsgálására több szakértő kérést fel.

○ A Szigligeti-társaság ülése. A nagyváradi Szigligeti-társaság március 23-án délelőtt 11 órakor Szigligeti Ede születése évfordulójának megünneplé-

sére feloivasó-ülést tart. Az ülésen Huzella Gyuláné, Rádl Ödön, Sas Ede és Marton Manó tarsulati rendes tagok működnek közre.

EGYESÜLETEK.

(A Budapesti Poliklinika Egyesület) előjaira legutóbb a következő adakozások folytak be: Dreher Jenő 4000 korona ágyalaptvány, Csáska György kalocsai érsek 600 korona, gróf Csáky Károly váci püspök 200 korona, Váci káptalan 200 korona báró Cseh Ervin horvát miniszter 200 korona báró Bohus Zsigmond 200 korona, báró Ambrózy Lajos 200 korona, Rimely Károly püspök 60 korona, Ivánovich János püspök 50 korona, Várogy Gyula püspök 40 korona, Takács Menyhért prépóst 40 korona, Bubics Zsigmond püspök 10 korona, Mihály Viktor érsek 10 korona, Dárday Sándor 10 korona, ifjabb gróf Chotek Rudolf 10 korona, Újvidéki polgárság adakozása 54 korona, báró Augustinus Antal 20 korona, gróf Esterházy Ernő 50 korona, Bauer Ottó 20 korona, Forinay Gyula 10 korona, Bánó Zoltán 10 korona, Baditz Lajos 10 korona, Sugár Sándor 10 korona, Szatmár-Németi város 10 korona gróf Festetics Gyula 10 korona, dr. Csengery Gyula 10 korona, Frey Ferenc 10 korona, Bezeredy Viktor 5 korona, Bornemissa Elemér 5 korona, Csesznák Benő 2 korona, Berény Gyula 2 korona, ifjabb Aich Ferenc 20 korona. (A Magyar Műnök- és Építész-Egyesületben) ma Sebestyén Mór érdekes előadást tartott a műszaki élet bájairól. Ajánlta, hogy az egyesületben létesítsenek olyan szervezet, amely kontaktust teremtené a műszaki nevelés és a gyakorlati igények közt.

(A Műegyetemi Kör) ma tartotta meg negyedik műszaki népszerű előadását. Goll Elemér építészhalgató az új országhatár ismertette ezúttal.

(Az Ujpesti Ifjak Társasága) az ujbpesti árvek, részben saját könyvtára javára március 30-án, a Közművelődési Kör (Árpád-utú Török kávéház) összes helyiségeiben jótékonyul színelődással egybekötött táncmulalmat rendez.

(A magyar cipőgyárosok egyesülete) alakuló közgyűlését március 18-án tartotta meg. Előbb a Moskovits Farkas nagyváradi cipőgyáros által kidolgozott alapszabályokat tárgyalta, aztán pedig az egyet vezetőket választották meg. Elnök lett Bretschneider Vilmos, titkár és pénztáros Neugebauer Sándor.

SPORT.

*. Oxford Budapesten. Az oxfordi egyetemi csapat szombat este érkezik Budapestre. Hogy az oxfordi csapat nemcsak sportbelileg kiváló, hanem társadalmilag is, annak nemcsak az a társadalmi mozgalom a bizonyítéka, amely nálunk megindult. Legutóbbi bécsi tartózkodásuk alatt az angol nagykövét, gróf Kielmannsegg helytartót s Metternich herceget állottak a fogadó-bizottság élén. Prágában a városi hatóság maga volt a vendéglátó, a bevonuló oxoniánokat a polgármester a városházán üdvözölte.

*. Bajnoki mérkőzés. A III. kerületi Torna- és Vívó-Egyesület és az Ujpesti Torna-Egyesület football-csapatát a II. osztályú bajnoksáért vasárnap délután 3½ órakor mérkőznek a III. ker. Határ-utcai (dunaparti) pályán. Belépődíj 40 fillér.

Nyitván.

1000 K.-t meghaladó fizetéssel és 1000 K.-n fölöli nyugdíjdermel bíró köztisztviselőket fizetésre való előjgyezés mellett

kaphatnak pénzkiöcsönt a Belvárosi Hitelegylet m. sz.-nél BUDAPEST, IV., ESKÜ-UT 5. SZÁM.

(Az e rovat alatt közöltteknek sem tartalmáért, sem alakjáért nem felelős a szerkesztőség.)

VIDÉK.

— (Tisztújító közgyűlés.) Nagyváradról táviratok: A város mai tisztújító közgyűlésén Beöthy László főispán elnökölt. A polgármesteri állásra ketten pályáztak: Rimler Károly főjegyző és Komlóssy József gazdasági tanácsos. Rimler 74, Komlóssy pedig 49 szavazatot kapott és így Rimler Károly lett Nagyvárad polgármestere. Az új polgármester meleg szavakban mondott köszönetet megválasztásáért. A választás eredménye nagy lelkesedést keltett. Főjegyzővé választották ezután Borde Ferenc adóügyi tanácsost, Darvassy Lajos katonaiügyi tanácsossal szemben. Tanácsosokká választották: Komlóssy József, Darvassy Lajos, Lukács Ödön, főjegyzőssé Dus László, főpénztárossá Hegedüs Géza ad-pénztárossá Jablonszky Emil, árszakértő elnöké Gram Károly első a kapitányra Pöpczy Gyula. A kisebb állásokban is régi emberek maradtak.

— (Szabolcsmege közgyűlése.) Mint Nyiregyházról jelentik: Szabolcsmege törvényhatósága báró Feiltsch főispán elnökölésével ma rendkívüli közgyűlést tartott, amelyen megyei közutak kiépítésére 800.000 korona kölcsön felvételét határozták el. A tisztviselők labkérlet telemtették.

TÖRVÉNYSZEK.

§§ A budapesti ügyvédi kamara közgyűlése. A budapesti ügyvédi kamara ma délután 5 órakor tartotta évi rendes közgyűlését dr. Györfly Gyula országgyűlési képviselő elnökelete alatt a kamara dísztermében, amelyet a nagy számban megjelent kamarai tagok zsutólóssal megtöltöttek. Dr. Györfly Gyula országgyűlési képviselő, a közgyűlés elnöke, magvas tartalmu beszéddel nyitotta meg a közgyűlést, amelyet zajos tetszéssel és tapsal fogadtak. A jegyzőkönyv hitelesítésére Környei Ede és Kósa Vilmos ügyvédekért kérte fel. Mielőtt a napirendre tértek volna, dr. Györfly Gyula kegyeletes szavakkal adózott Györy Elek emlékének. A közgyűlés felállva hallgatta meg a megemlékezés s jóváhagyólag tudomásul vette a választmányának intézkedését, hogy a megboldogultat a kamara költségén temettette el s előnk indítványára emléke jegyzőkönyvileg megőrzötték. Bejelentette, hogy a kamara választmányának üdvözlő iratára az újonnan kinevezett igazságügyminiszteri államtitkár, dr. Mohay Sándor meleghangú levélben mondott köszönetet. Mohay államtitkár levelét a közgyűlés éljénzessel fogadta.

A napirend első pontjának, az évi jelentésnek tárgyalása során dr. Balog Arnold indítványozza, hogy az évi jelentés híveivel a miniszter figyelmét a dunabalti járásbírósság egyesítésére. Dr. Rácz Géza felszólalásában kritika tárgyává tette az évi jelentést. Dr. Nyiri István a zugrázsátra nézve kér felvilágosítást, hogy miért hagyott ki a jelentésből. Dr. Pollák Illés kamarai ügyész megnyugtató felvilágosításai után az elnök a kamarai jelentést elfogadottnak jelentette ki. Dr. Róza Vilmos felszólalása után a dr. Zsigmondy Jenő választmányi előadó által előterjesztett zárszámadatok jövő évi költségelőirányzatot a közgyűlés elfogadta, és a számvizsgálóknak és pénztárnoknak a telmentvény megadását mellett jegyzőkönyvi köszönetet szavazott. Számvizsgálókkul kiküldtek: Vaskó Endre, dr. Balog L. Sándor és Vámosy Károly.

A választásokra a közgyűlés elnök javaslatára a szavazásra kitűzte péntek, szombat és vasárnapot és pedig pénteken, szombaton délelőtt 10—1-jig, délután 4—7-jig, vasárnap délelőtt 10—1-jig, amidőn a szavazás eredményének kihirdetésére kedd délelőtt 10 órájig tüztek ki.

A szavazatszedő-bizottság elnökévé a közgyűlés dr. Vámosy Károlyt, a három párt részéről alelnökül a reformpart részéről dr. Csetényi Adolfit, a régi közpárt részéről dr. Schreyer Samut, a közpárt részéről Balog Ignácot küldte ki. A szavazatszedő-bizottság tagjai lettek a régi közpárt részéről: dr. Balog Sándor, dr. Draskovics István, dr. Faragó Samu, dr. Fraenkel Sándor, Kósa Vilmos, Krausz Mihály és dr. Mihajlovics Béla. — A közpárt részéről: dr. Nagy Emil, dr. Oppler Emil, dr. Dobosy Ferenc, dr. Forstner Gyula, dr. Eisler Zsigmond, dr. Nagel Ferenc, dr. Hartmann Elek. — A reformpart részéről: dr. Kövér Soma, dr. Hámai Elemér, dr. Polláczek S. Sándor, dr. Kardos Dezső, dr. Szigeti Sándor, dr. Rácz Dezső és dr. Szerényi Simon.

Dr. Györfly Gyula elnök a választmányának nevében indítványozza, hogy a kamara választmányának 27 év óta tagja és a kamarának helyettes elnöke, dr. Friedmann Bernát tisztviselőtől megválván, ezen alkalmatért és odaadó, lelkiismeretes működéséért a közgyűlés jegyzőkönyvi elismerést és köszönetet szavazzon. Percegik tartó tapsvihár után Friedmann Bernát meghatva mondott köszönetet kártársainak elismerésükért és ragaszkodásukért. Az elnök lelkes éjténzés közben hirdette ki az egyhangu határozatot, mire a közgyűlés véget ért.

§§ Magyarellenes pap. A múlt év december 22-én a szatmári járásbírósság Ardelean György szamos-dobi görög-keleti lelkészét azért, mert híveit, akik a templomban magyarul énekeltek, kikérgette a templomból, tudvalevőleg hatvannapi fogságra és 200 korona pénzbírságra ítélte. A lelkész a templomban ezeket mondta hiveinek:

— Takarodjatok innen! Ne piszkoljátok be az Istenházát magyar szavakkal!

A felebbezési törvényszék ma foglalkozott ezzel az ügygel és a büntetését hétnapi fogságra és husz korona pénzbírságra szállította le.

§§ Postás-háboru. Szentes Ferenc postatiszt is és egyuttal házúr is Ujpesten. Szentirmay Géza pedig postafőtiszt ugyan, de nem házúr, hanem bérlő. És éppen a Szentes Ferenc házát bérelte ki Szentirmay s ez által meg kuszálta tette a kettőjük között fennálló jogviszonyt. Az egyik nagyobb ur volt hivatalos rang tekintetében, mint a másik; ez a másik azonban vagyonilag foglalt el külön pozíciót, mint az egyik. A rang, vagyon és jogdífferenciák azután egy összevissza bonyolultak, hogy a két postás előbb a saját illőttes hatósága előtt váltotta be egymást, később azonban Szentirmay Géza főtiszt a törvényszéknél is panaszt emelt, azzal vádolván Szentes Ferencet, hogy ez őt, a panaszot hatóság előtt rágalmazta alaptalanul. Ebben az ügyben tárgyalta ma a

felekkel Bauman bíró, és Szenes Ferenc védőjének, dr. Gleichman Lajos ügyvédnek védőbeszédje alapján a panaszost elévülés címén keresetlevél elutasította.

§§ Az inas sorsa. A *Frisz Ujság* múlt évi június 30-án a fenti cím alatt megírta, hogy *Kaum* József Lípót-utcai lakatosmester a legbrutálisabban módon bánták a műhelyében alkalmazott inasgyerekekkel, akiket koplattat, üt, ver. Ennek az állításnak az igazolására felhozza, hogy *Szabó* József munkás 16 éves *Ferenc* nevű fiát, aki szintén az embertelen lakatosmester inasa volt, úgy fölön ütötte, hogy a szegény fiu 78 napig fektött künn a Bethesda-kórházban s kevés időre azután, hogy szülői hazavitték, meg is halt. A budapesti sajtóbírósg ma tárgyalta ezt az ügyet *Zsitvay* Leó elnöklésével. A tárgyaláson vádlottként *Tarján* Vilmos hírlapíró jelent meg, aki az inkrimált cikket az elhunyt fiu atyjának elbeszélése nyomán írta. Tarján ma is elvállalta a cikkért a felelősséget s készen nyilatkozott állításainak valódiságát igazolni. A sajtóbírósg közérdek címén elrendelte a valódiság bizonyítását, mire kihallgatták az elhunyt fiu atyját, *Szabó* József munkást és *Gregár* István lakatosnancot. Mindketten megerősítették a cikkben foglalt állítások valódiságát. Miután a törvényszék konstata, hogy *Kaum* József lakatosmester ellen a fiu halála után halált okozó súlyos testi sértés vétsége miatt bünvádi eljárás is folyt, de ez az orvosszakértők véleménye alapján be lett szüntetve, a perbeszédre került a sor. Dr. Exner Győző, a panaszos ügyvédje kérte a vádlott megbüntetését, ezzel szemben dr. Káldor Gyula védő hivatkozott a lefolyt tárgyalás bizonyított adataira és felmentést kér. A törvényszék *Tarján* Vilmost felmentette a vád alól. Az ítélet ellen a panaszos íelebezzett.

TÁVIRATOK.

Osztrák parlament.*

Bécs, március 20. Képviselőház ma folytatta a közoktatásügyi vitát. A többi felszólalók közt *Pacsk* a cseh képviselők nevében rosszaságát és elhárborodását fejezte ki a közoktatásügyi miniszternek új középiskolák létesítése tárgyában tegnap tett nyilatkozata miatt és pártielei, valamint a délszlávok nevében kijelentette, hogy ők sohasem kívácsolnák politikai tökélet az egyetemek követeléséből, amely csupán kulturális szükségletből fakad. Azután a morva egyetem kérdésével foglalkozva panaszodott, hogy a csehek az iskolaügy terén mellőzik a németekkel szemben. A vita további folyamán több nemzetiségi középiskola ügyét tették szóvá.

Az *urakháza* mai ülésén a *bosnyák vasutakról* szóló javaslatot tárgyalta. Báró *Beck* tábornagynagy kiemelte a bogyó-arzanoi vasutnak stratégiai, valamint politikai és kereskedelmi politikai jelentőségét. Azután a ház ellogadta a törvényjavaslatot és áttért a kormánynak a triesti kivételes állapotokról szóló jelentésére. Miután *Koerber* miniszterelnök részletesen megokolta a kormány eljárását és azt hangoztatta, hogy a triesti tüntetők jórészt oly csöcselékből állottak, melyre az idegen tulajdon a legnagyobb vonzerővel van, a ház a kivételes állapotról szóló jelentést tudomásul vette s áttért a költségvetési provizórium tárgyalására.

Az új spanyol kormány.

Madrid, március 20. A miniszterek délután lefekték az esküt és azután összeültek tanácskozássra. Holnap délelőtt a régens-királynő elnöklete alatt minisztertanács lesz.

Madrid, március 20. Az új kabinet programja a következő pontokat foglalja magában: A cortex április 1-én újra összeül. A *spanyol bankról* szóló törvényjavaslatot újra tárgyalás alá veszik. *Munkaminisztérium* létesítése. A *fogyasztási adókról* szóló törvény módosítása és a *közgazgatás decentralizálása*. A *püspökök* számának *leszűkítése* 53-ról 49-re és anélkül összebírása a *kongregációk* ügyében. A *lelküismereti szabadság biztosítása* és az állam jogainak megvédése az *egyház beavatkozásai* ellen.

A délafrikai szabadságharc.

Páris, március 20. *Krigger* elnök a *Matin* közlése szerint a következőket mondta Henri de Houxnak, aki őt meglátogatta:

— Reményem és Istene vetett bizalmam változatlan. Isten nekünk fogja adni a végső diadalt. Az angolok békét, amnesztiát, kegyelmet és pénzbeli kárpótlást ajánlottak nekünk függetlenségünk árán, mintha a függetlenség kereskedelmi cikk volna. Az angolok a világ minden sarkával sem tudnák függetlenségünket megvásárolni. A nemzetközi választott bírósághoz és a kormányok lelkiismeretéhez folyamodtunk; eddig nem hallgattak meg bennünket, de azért nem vesztettük el bátorságunkat.

Ha majd isten maga fogja a kormányokat szólítani, úgy kénytelenek lesznek engedelmessé válni és Angliá mag fog hajolni isten szava előtt. Az angolok jogtalanul járnak el, mert nyereségvágyból az aranyerületek kedvéért indították meg a háborút. Hadseregét a csaták és a betegség megtizedelték; hódításuk nem halad előre, sőt ellenkezőleg hátramegy. Tisztelességes béke még lehetséges volna, mert a boer államok függetlenségük összeegyeztethető Délafrika békéjével. Ha nem hagyják meg nekünk függetlenségünket, sohasem lesz vége a háborúnak.

A kievi technikusok.

Fétevár, március 20. A pénzügyminisztérium a hivatalos lapban közölte, hogy a február 4-ikén bezárt *kievi műegyetem* a folyó iskoláév végéig zárva marad. A műegyetem elcséves hallgatóit *kizárják az intézetből*, de az intézet vezetésége belátása szerint újra megengedheti egyesek felvételét. A *többi hallgatókat* azzal büntetik, hogy *elvesztik a folyó évet*. A műegyetem bezárását és az előadások tartás szünetelését a tanulóifjúság nyugtalan magaviseletével okolja meg a közlemény.

Általános szavazati jog Belgiumban.

Brüsszel, március 20. Az általános szavazati jogról szóló törvényjavaslat e/só cikke, amelyet a képviselőház tegnap ülésén tárgyalta, így szól: „Hogy valaki községi választói lehessen, 1. született belga honosnak vagy törvényesen honosítottnak, 2. 21 évesnek, 3. fél év óta az illető község lakosának kell lennie.” — Egy módosítványban azt indítványozták, hogy községi választó szavak után tegyék oda: *nemi külsőség nélkül*. A ház elvetette először a módosított indítványt, azután az egyes paragrafusokat és ezzel az egész első cikket.

Khina.

London, március 20. A *Times* pekingi levelezője azt táviratozza tegnap kelettel, hogy az orosz követ *Csing* herceget rábírta annak a kötelezettségnek az elvállalására, hogy az észak-khinai szárazföldi és tengeri haderónál nem fognak idegeneket alkalmazni. A manduriai kizárólagos bányajogok tárgyában az orosz-khina bankkal folytatott tárgyalások az amerikai jegyzékek és Anglia és Japán tiltakozása óta szünetelnek. Manduria kiürítése tárgyában egyre folynak a tárgyalások és több jel arra vall, hogy ezek a kérdések nemsokára megoldást nyernek. Az a kártérítési összeg, amelyvel Khina Oroszországnak az okért a kiadásokért tartozik, amelyek a sanhaikvaniumszingvi vasut birtoklása idején fölmerültek, hír szerint 700.000 taelre rug.

Elbocsátott bányamunkások.

Hessen, március 20. A Ruhr vidékén lévő kőszénbányákban 640 bányászot bocsátottak el. Eddig összesen 1956 bányásznak mondták fel. A Dortmundi bányából vasárnap este szintén sok munkást fognak elbocsátani úgy, hogy a bányatelepen ezentul 20%-kal kevesebb bányász fognak foglalkoztatni.

Földrendés.

Innsbruck, március 20. Ma délelőtt 12 óra után három erős földrengés volt.

Közgazdasági táviratok.

Bécs, március 20. A pénzügyminiszter a galíciai *Károly* Lajos-vasut állami cimetekké átalakított részvényeinek konvertálása céljából a mai napon 4%-os, legkésőbb 1990-ig törlesztendő vasuti államadóssági kötvényeket adott el a törvényhozás jóváhagyásától feltétlenül 93-as árfolyamon egy konvenciómnak, amelynek tagjai: az osztrák postatakarépképzőintézet, a *Rothschild* S. M. cég, az osztrák hitelintézet és az osztrák földhitelezet.

Bécs, március 20. A vasipar-részvényirtásaság mai igazgatósági ülésén előterjesztették a mérleget, amely szerint az utolsó félévi tized eredménye 2-3 millió koronával csekélyebb, mint volt a múlt év hasonló időszakában. E hanyatlás a vaspiacon beállott depresszió és a szénbányák kedvezőtlen üzleti viszonyai következtében állott elő. A lefolyt félévben 222.000 métermázsával kevesebb volt a forgalom vasban és 1.400.000 métermázsával volt kisebb a szénforgalom. Keztranevez vezérigazgató bejelentette, hogy az osztrák vaskartell megújítása előreláthatólag nemsokára sikerülni fog és hogy a kartellnek létrejvetelét eddig az akadályozta, hogy a magyar vasgyárakkal nem tudtak megállapodásra jutni.

Bécs, március 20. (A *Budapesti Napló* telefonjelentése.) A mai határidő-forgalom eseménye a zabban beállott erős hanyatlás volt. E cikk árfolyama a hét kezdete óta állandóan esést mutatott, ma pedig az irányzat lanyhasága újabb 8000 mm.-nyi felmondás következtében még nagyobb volt, úgy hogy az árfolyam a jelenlegi határidőre 18. május-juniusra 12 fillérrel hanyatlott, egyébként az irányzat, noha New-York gyenge árjegyzéseket jelentett, tartott volt és a

zabban mutatkozó reakció az irányzat általában csak később gyakorolót annyiban kedvezőtlen befolyást, hogy buza és rozs 4, tengeri pedig két-három fillért vesztett. Kötöttetek: Buza május-juniusra 9.20—9.18, rozs tavaszra 7.56, május-juniusra 7.49—7.47, zab tavaszra 7.49—5.47, május-juniusra 7.62—7.55, tengeri május-juniusra 5.51—5.50. Buza tavaszra 9.21—9.23, repe augusztus—szeptemberre 12.80—13.—. Zár-lakor: Buza május-juniusra 9.16—9.17, buza tavaszra 9.20—9.21, rozs tavaszra 7.58—7.51, zab tavaszra 7.45—7.46 korona.

New-York, március 20. (Terménytőzsde.) (Zárlat.)

Gyapot: New Yorkban helyben 9.1/2 (9.1/2), márciusra 8.93. (8.96). Juniusra 8.84 (8.87). New-Oreansban helyben 8.9/16 (8.9/16). — *Petroleum*: Stand white New Yorkban 7.20 (7.20). Stand white Philadelphianban 7.15 (7.15). Refined in Cases 8.30 (8.30). Credit Balances at Oil City 1.15 (1.15). — *Zsír*: Western steam 9.80 (9.75). Robe és Brothers 9.95 (9.95). — *Tengeri irányzata szilárd*. — Májusra 66.1/2 (66.1/2). Juliusra 65.1/2 (65.1/2). — Szept-re 63.1/2 (64.1/2). Buza irányzata szilárd. — Píros ószi helyben 88.— (88.—). Márciusra 79.1/2 (79.1/2). Májusra 80.— (80.—). Juliusra 80.1/2 (80.1/2). Szept-re 79.1/2 (79.1/2). Gabona szállítási díja Liverpoolba 1.1/2 (1.1/2). — *Kávés*: Iair Rio 7. sz. 5.11/16 (5.1/2). Márciusra 5.10 (5.15). Juniusra 5.40 (5.45). — *Liszt*: Spring Wheat clears 2.85 (2.85). — *Cukor*: 2.15/16 (2.15/16). — *Ór*: 27.87 (27.62). — *Rész*: 12.—12.1/2 (12.—12.1/2). — (A zárójelben lévő számok a tegnapi árakat jelzik.)

Chicago, márc. 20. (Terménytőzsde.) (Zárlat.) Buza

irányzata szilárd. — Májusra 74.1/2 (74.1/2). Juliusra 75.— (74.7/8). — *Tengeri irányzata szilárd*. — Máj-ra 60.1/2 (61.1/2). — *Zsír*: Márciusra 9.87 (9.82). — Májusra 9.45 (9.40). — *Szalonna short clear* 8.65 (8.65). — *Sertésbús*: Májusra 13.35 (15.27). — (A zárójelben lévő számok a tegnapi árakat jelzik.)

Szerkesztői üzenetek.

— Kéziratokat nem adunk vissza. —

Bánatos. Egyformák az ilyen levelek. Aki színésznő akar lenni, nem mulasztja el az ilyen töprengetést. Az a kérdés már most, mi az igazság a dolgban s mi az ápitósz. Az ön valomása se különb a többinél.

— Színésznő akarok lenni! — így szokott kezdődni a vallomás —. Drámai színésznő, — mondja ön — a nélkül, hogy ehhez egyebem lenne a kimondhatatlan vágyánál. Szavainál tudok kissé, s midőn a színházban a drámai hősnőt látom játszaní, egész lelkem iorrongásba jön; szemeim lázasan égnek, egész valóm on izgatott remegés fut végig. Ez csak drámánál van és csak ha nő játszák. Sokszor érzem, hogy ezt én nem úgy játszának, nem ilyen hangsuílyal mondanám, s próbálgom is, de nincs, ki ítéletet mondana s azon kétséges helyzetben vagyok, hogy nem tudom tehetség-e ez, vagy csak egy senki által nem szeretett — családjá közt — de elhagyatottan élő fiatal lány képzeldőse?! Ennyi eszközrel rendelkezem. S elég-e ez? Elfogadnák-e a színtanodába ezekkel, mi talán egyenlő a semmivel? És — semmi külső csim nem áll a rendelkezésemre. Sem szépség, — sem csinos alak. Ugy-e, így nem ér semmit? Ugy-e, a szépség e pályához nem okvetlen szükséges, hiszen a drámai hősnők inkább a művészetükkel hódítanak. S aztán — a híres *Rejane* asszony is azt mondta: „majd széppé tesz a művészet mert az akarok lenni.” Ez a nagy akarat bennem is meg van. Tudom én, hogy a színész-pálya nem oly fényes, mint amilyenek látszik; hogy a virág, taps, ünneplés nem mindenkinek adatik meg s ha meg is, ahhoz még sok küzdés, tanulás, nélkülözés járul. Oh, hiszen én szívesen tanulnék, nélkülözés hosszú éveken át, azon gondolattal, hogy eredményesen bőven meg leszek ezért jutalmazva. Mert egy dicsőségteljes est, felgyér egy küzdelemmel! Ugy-e, ön is úgy gondolkozik? És ugy-e, azt gondolja ön is, hogy ily körülmények közt ki fogom tudni vívni az annyira óhajtott eredményt, a dicsőséget és belefoghatok az oly hön imádtott pályába?

Mi pedig minde nagy vágyakozás s tengerambíció ellenére is azt mondjuk, hogy ne kíváncsozzék a színpadra. Egyébként az eget orstromló tehetség érvényesülése előtt nem akadály a mi tanácsunk.

W. L. Budapest. Mindenesetre a legajánlatosabb, hogy ha személyesen fölmege audienciára a vallás-és közoktatásügyi miniszterhez. Az engedély sok nehézségbe fog ütközni, de elvégre is a miniszter megadhatja. A kérvény elintézése egy hónapot vehet igénybe.

Omega. 1. A törvény még mindig a királyi kabinetben van. Szentesítést még nem nyert. 2. Hivatalos titok. 3. Utóbb semmiféle munka nem jelent meg, mely a kérdéssel foglalkoznék.

Itéző. Igen, csak azok kapják meg.

R. S. Budapest. Örülünk, hogy cikkünk visszhangra talált önökben, bár sokkal inkább örülnék annak, ha egyáltalában meg se kellett volna írni. Az iskolapénz fölemelése brutális támadás a polgárság ellen s ha ilyen javaslatok a közgyűlés rostáján is keresztülmennek, — ha ugyan ez majd keresztülmegy — az csakugyan annak a jele, hogy a főváros törvényhatóságában nem a polgárság képviselője ül együtt, hanem a kerületi klikkeké.

B. I. Lehetséges, de csak úgy, ha ön a katolikus vallásra tér át. Mert az 1894: XXXII. t.-c. értelmében, a gyermekek, ha az iránt a szülők közt házasságuk megkötése előtt meggyőzés nem jött létre, nemük szerint, szülőik vallását követik. 2. Felekezeti-nékiülvő egy lehet, ha a mostani felekezeti való kilépését két tanu előtt az illetékes lelkésznel bejelenti s ezt a bejelentést ugyanezen két tanu előtt két hét múlva a lelkésznel megismélti. Ezen második bejelentés után, ugyancsak a tanukkal el kell mennie az illetékes közigazgatási hatósághoz s ott bejelenti, hogy felekezeti-nékiülvő kíván lenni. Ez esetben fia is, mint felekezeti-nékiülvő lesz anyakönyvezve.

Antalfi. Nem érdektelen a tárgya, csakhogy szörnyen cinikus. Fura férfítársaság az odafenn az égben. Nem gondolja?

Tévedés. 1. Latin és görög vagy görög-pótló tantárgyak, nevezetesen a magyar irodalom bővebb ismerete, görög remekirok magyar fordításban való ismeretése, a görög irodalom és művelődés története és rajz; (mértani és szabadkézi rajz). 2. Az osztályvizsga díja 80 korona, az összevont vizsgáé 120 korona.

Alliquis. 1. Igen, tartozik az egyházközség által kivetett bírátsági és tandíjat megfizetni. 2. Az egyházközség a felekezeti iskolákról szóló 1868: XXXVIII. törvényi cikk értelmében, a felekezeti iskolák fenntartására, hibeik anyagi hozzájárulását a saját képviselőik által meghatározandó módon és arányban igénybe vehetik. 3. Igen, jóvá kell hagyni teljes egészében a hatóságok által. 4. A kir. tanfelügyelőnél lehet panaszt emelni ellene.

F. S. (Csiklandós megismerkedés.) Sajnálattunkra, nem nekünk való.

F. J. Sajó-Szent-Péter. A siketnémák országos intézetének igazgatóságához kell folyamodni. Mellékletök: születési, illetőségi és szegénységi bizonyítványok.

Sz. M. Rózsavölgyi és Társa cs. és kir. udv. zeneműkereskedésben (IV. Kristóf-ter.) méltóztassék tudakozódni a kérdéses nótá iránt, mert mi nem ismerjük.

W. F. Rozsnyó. Születési és illetőségi bizonyítványokkal menjenek a lakóhelyükön illetékes anyakönyvi hivatalhoz, ott kibírderik s házasságukat megkötik.

B. M. Szendrő. Vas- és fémmunkások szaklapja. VII. Nemelejt-utca 63. Más éle szaklapot nem ismerünk.

L. F. Kőhényesd. Méltóztassék egyenesen a kisbirtokosok országos földhivatalához (V. Bálvány-utca 19.) fordulni, akkor közvetítő ügynökre nincs szüksége.

F. S. Sárosipatak. 1. Nem igen szoktak onnan válaszolni, nem is ajánljuk, hogy oda forduljon. Üres reklám az egész. 2. Igen, gyógyítható, de nem avval a gyógymóddal, hanem ha valamelyes specialista orvoshoz fordul. 3. Méltóztassék a Róna Sámuel egyetemi tanártől értesíteni, VI. Andrásy-ut 23. sz. a minden délután 2—4-ig rendel. 4. Olyan nevű orvos nincs a fővárosi cím- és lakjegyzékben.

D. J. Körös-Krivézác. Csak hirt jár, hogy ott olyan intézetet létesítenek, de azután hirtalpig megcáolíták.

Dr. M. J. Nagy-Szécsény. A budapesti szülészeti klinikán méltóztassék tudakozódni, onnan szivesen megküldik a tanfolyam prospektusát.

G. Gy. Budapest. Valamelyik képviselő útján a legbiztosabban kaphat jegyet a háznyári hivatalnál.

S. D. Kisháza. 1. Mindennemű ital értetődik alatta, tehát az is, amit házon kívül át hittel. 2. Az elfogadvány hátlapján.

Mars. Ha elmaradását kellően igazolni tudja, nem büntetik meg, egyévi önkéntességét pedig jogos követelheti, ha az iratai rendben vannak.

Aurum. 1. Még mindig tartja az árát. 2. Az a jövő világeseményektől függ.

Sz. L. Siklós. A mult választáson Kiss Lajosnak, aki szabadelvű programmal választatot meg, Csávolszky Lajos volt az ellentele, függetlenségi programmal.

U. B. Velecs. Nem kap ba asztást.

B. G. Torontál-Ozora. Levélét eljuttattuk a Lednyegyesülethez. A kért felvilágosításokat a legrovidebb idő alatt megküldik.

Szegédorvosok. Hatvanasát az első csak akkor mondhat, ha a másodiknak semmi érvényes mondanivalója nincs.

Vasuti hivatalnokné. 1. A kishirdetések útján kerestek írásbeli foglalkozást. 2. Legjobbann úgy, ha megkéri a kezét.

H. J. Jászberény. Oesterreichische Zeitschrift für Berg und Hüttenwesen, Bécs. Közlelbbi címét nem ismerjük.

Dombóvári leány. Patyolat, VIII. Rök Szilárd-utca 4. szám.

M. Zs. Eger. Csak az illetékes pénzügyi igazgatóság intézkedhetik. Ott kell az esetet följelenteni.

KÜLÖNFÉLÉK.

Dal.

— Bródy Mihály fordítása. —

A róza, mond, mért halovány,
Szomorú és törött?
Mi dúl a zsenge ibolyán
A seLYmes fű között?

A pacsirták a légebe fenn
Busan mért dallanak?
S a gyögyfűvekből édesem,
Mért terjed hullaszag?

A nap mogorván, komoran
Mért néz a földre le?
És a föld, mond, miért olyan,
Mint a sir éjjele?

Mért vagyok oly levert, beteg?
Mimó igézet ért?
Szemembe köny miért rezeg?
Mért hagyta el te, mért?!

Heino.

† **Fogadás az angol udvarnál.** A napokban adta első fogadó-estélyét a Buckingham-palotában az angol királyi pár. Már ez alkalommal is feltűnt a résztvevőeknek, hogy a különben olyannyira konzervatív angol udvari szertartások közé számos újítás csuszott be. Újítás volt például mindjárt az, hogy hagyomány ellenére, a nagy báli teremben tartották meg a fogadóestélyt. Újítás, hogy ezután a király tulajdon zenekera szolgálta a zenét. Bemutatóskor a király és a királyné senkinek sem nyújtotta kezét, csak meghajoltak és mosolyalá üdvözölték az illetőt, ha személyesen ismerték már. Újítás, hogy fiatal leányokat a fogadótársa meg nem hívnak, csupán csak az udvari bálókra. Mikor a vendégek a terembe léptek, nem szolgált nekik frissítőkkel, hanem csak a társaság felvonulása után vezették őket a büfethez, amely azonban éppen olyan dus volt, mint udvari bálók alkalmával szokott lenni. Viktória királynő annyira visszavonult a nyilvános életől, hogy az udvari társaságok egészen színiket vesztek; Edvárd király azonban lényessé szándékozik fejleszteni az udvari életet. Az udvari bálók és hangversenyek tekintetében kevés lesz az újítás, a hangversenyre való meghívás azonban ezután is nagyobb kitüntetészámba megy, mint az udvari bála való. Újítászámba mennek majd ellenben azok az ebédek, melyekre csupán a királyi pár személyes barátság lesznek hivatalosak s melyeket alkalmadtán egy kis tánc is követ majd. Azt is tervezi Edvárd király, hogy föleveníti a virginiawateri nagy pikniket. Az összes királyi kastélyokat átalakították; a Windsor-Castle biliárd-szobával és új dohányzó-szobával bővült. A Buckingham-Palace villamos világlátást kapott s a gyönyörű butorokat, képeket és egyéb műkincseket az eddiginél sokkal művészesebben rendezték el a termekben.

† **Réjane egy levele.** La Passarelle ötvenedik előadása alkalmából a Figaro az ünnepelt művésznek egy levelét közli, mely küzdelmesnek és örömtelennek tünteti Réjane fiatal korát. „A szívehez nőtt ez a szerep — írja a művész — mert sokszorosan emlékeztet engem arra, hogy én is átmentem ugyanazokon a megpróbáltatásokon, melyeken Jacqueline. Ráléptem minden térre, mely nőkre nézve hozzáférhető. Tizenegyes koromban, mikor hazatértem az iskolából, hozzáfogtam a festéshez, festettem legyezőket, hogy ezzel is könnyítsek anyám helyzetén, aki özvegy volt. Színes, aranyos legyezőket küldtem vissza a boltba, melyeket szintelen díszlet állapotban hoztatam el, és kaptam tizenkét darab legyező megaryozásáért — két és egyegyed frankot. Ez volt az aranyos nyomorúság kora. Nehogy a gazdag rokonok a munkámért kicsinylő lenézzel illessék az anyámat, nem mentem el soha személyesen az üzletbe, hanem bérszolgát küldtem, aki ugyanakkor, mikor bevitte a megfestett tizenkét legyezőt, egyúttal meghozta számomra a tizenkét festőtlen és a 2 frank 25 centim munkadíját is. A bérszolgá mindig a 25 centimot kapta fáradsága díjál, nekünk pedig megmaradt a két frank. Díszesen öltözöttünk és nékülözések közt éltünk. Szívesen kértünk tizenkét éves koromban egy váratlan örökséghez jutottunk. Anyám megvalósíthatta most már régi ábránd és tanítónővé képeztetett ki engem. Tizenöt éves koromban segédtanítónő voltam ugyanabban az intézetben, ahol iskoláimat végigjártam. Kaptam negyven frankot havonként és — reggelt. Szegény anyám hamar észrevette, hogy nem valami nagyon rangtam a tanítónői pályáért. Isten tudja, mért nem. Bizonyára nem éreztem magamban erre a pályára hivatást, Nemsokára el is kerültem innen és béleptem a

konzervatóriumba, ahol két gazdag vidéki leánykát mellékesen oktattam s különösen a tájszólásokról törekedtem leszoikatni. Az én mesterem pedig Régnier volt. Mikor először jósolta meg Régnier, hogy nagy művésznek leszek, akkor felekeztem meg életemben először a szegénység és nékülözés nyomászó határsárol. Szinte megkövültem állottam a gyakorló szinpadon az első jóslat után és, amly szempillantás alatt oly szépnek láttam a jövőt, amilyen szépnek látom most a multnak ezt a pillanatát...

† **Üzérkedés az angol koronázás körül.** Annak a palotasornak az ablak birtokosai, melyek előtt VII. Edvárd koronázási menete el fog haladni, valószínűsége spekulációkat rögtönöztek. Van kínálat és van kereslet, de mivelhogy a kereslet nap-nap után szaporodik, ezért a kínálat mindinkább visszavonul és bölcsen várokozik a maximális áremelkedésekre. Egyes háztulajdonosok, akik előre gondoskodtak arról, hogy a koronázás idejére ne legyen bérbe adva az utcai front, mostanság hatvan nyolevan söt száz-ezer koronás bérleti ajánlatokat kapnak s ök még mindig nem látják elérkezettnek az időt arra, hogy végérvényesen és felbonthatatlanul megkössék az üzletet. Érdekes, hogy nem csupán a legelőbbkelő angol családok keresnek a koronázás alkalmára ablakokat és ablaksorokat, hanem maga a király is. Edvárd királynak ugyanis annyi lesz az olyan vendége, aki nem részt venni, hanem látni akar, hogy ma már ő is azok közé tartozik, akik szaporítják a keresletet. S az angol háziurak nem hajlandók kedvezményes árat engedni át VII. Edvárd királynak azokat a helyeket, ahonnan legjobban lehet majd látni — VII. Edvárd megkoronázását.

† **Rádióanál.** Öt klogrammot hízott azóta az életben maradt iker, midta a testvérkéjét megölte az operáció, s nemsokára egészen egészséges lányka lesz belőle. Orvosa, dr. Doyen meghívására a Temps egyik munkatársa meglátogatta a minap. Epp sétáról tért haza a Bois de Boulogneból egy igralmas nővér kíséretében, akinek őrizetére és ápolására van bizva. A kis hinda leányka előtt még mindig nem mondják ki a Dódika nevet és bizakodnak abban, hogy majd csak ellelejt. Rádika a korához képest nagyon is komoly s nagyon szelid és lágy szívű. Sokat beszél Dodikáról s gyakran kérdi, hogy meddig marad még a testvérkéje a Déien s mikor gyógyul már meg? Jól tudja azt is, hogy már nem fogják többé úgy megbámulni, mint azelőtt, amikor a testvérkéjével még össze volt nőve s tudja hogy most már ő is olyan, mint a többi leányka. Jó étvágya van, pompásan alszik és általában jókedvű. Sokat beszél a „mamá"-járól is, de nem az igaziról, hanem Colman asszonyról, aki adoptálta. Arra a kérdésre, hogy nem volna-e kedve az igazi mamájához visszatérni Indiába, ahol a nagy tenger, a kék ég, a szép virágok és a nagy fák vannak, rendesen tagadólag felel. Párist, s nevezetesen a dr. Doyen házát semmiesetre sem akarja odahagyni. Ugy látszik, hogy a gyermek, aki eddig mindig nyugtalan, nomád életet élt s mindig csak kíváncsi, bámuló emberek előtt maga előtt, most kezd csak megismerni és megszeretni igazában az ő jelenlegi életét. És kezd hozzá szokni ahhoz a gondolathoz is, hogy nem maradhat örökké a Doyen házában, hanem iskolába kell majd járnia nemsokára és dolgoznia is kell.

Napirend.

Napirend: Péntek, március 21. — Római katolikus: Fájó. Szűz. — Protestáns: Benedek. — Görög-ország: (március 8.) Teoflakt. — Zsidó: Vendar 12. — Nap két: 5 óra 45 perckor. — Nyugszik: 6 óra 57 perckor. — Hold két: 3 óra 20 perckor délután. — Nyugszik: 4 óra 7 perckor éjjel.

A kereskedelmi miniszter fogad délután 4 órakor. Nemzeti Szalon tavaszi tárlata d. e. 9 óratól este 8-ig. Belépőjű 1 korona.

Az amerikai Múzeum. Ásványtár. Nyitva van délelőtt 9 óratól délután 1 óráig. Többi tarai 1 korona belépőjű mellett tekinthető meg.

Országos képtár az Akadémiában délelőtt 9—1 óráig. Iparművészeti múzeum zárva. Technológiai Iparmúzeum. Nyitva délelőtt 9—1 óráig. Meszopadaesági Múzeum (Kerepes-út 72.) délelőtt 9-től 1 óráig.

Földtani Intézet múzeuma zárva. Múzeumi könyvtár délelőtt 9 óratól 1 óráig. Akadémiai könyvtár nyitva délután 3 óratól 7 óráig. Egyetemi könyvtár nyitva délelőtt 9 óratól 12-ig és délután 3—8-ig.

Altkerti a Városligetben nyitva egész nap. Belépőjű 60 fillér.

Magyar Kereskedelmi Múzeum. Igazgatóság, kereskedelmi szakkönyvtár és keleti mintatár: V. kerület Váci-körút 32. szám alatt. Hivatalos órák: délelőtt 9-től délután 2 óráig. Hazai termékek állandó kiállítása és kereskedelem-történelmi gyűjtemény, továbbá a ház-ipari kiállítás (melyben az üzletvezetőség árustársakat is eszkozől) a városiégi iparszarnokban nyitva: délelőtt 9 óratól 12 óráig és délután 3 óratól 6 óráig. A külügyi kirendeltségek központi üzletvezetősége (Magyar kereskedelmi részvevőtársaság) V. Váci-körút 32. szám alatt.

REGÉNY.

A MI LENGYELÜNK

TÖRTÉNELMI REGÉNY NÉGY SZAKASZBAN

IRTA: JÓKAI MÓR.

(17)

— Kedves asszonyom, én ennek a nőnek köszönhetem, hogy a halálból megszabadultam; ő kerest fel a csataterén, mikor már a halottakkal temetni vittek. Azóta is folyton ápol, míg seemből felgyógyultam. Én ő neki holtig becsülője vagyok.

— No szép, szép; akkor hát itt maradhat. Menjen le a kocsihoz: ott kap ellátást. De kijárni a házból nem szabad.

Katka ugyan sietett elkotródni. Dáriósné asszonyág aztán helyet mutatott a fauteuilben Tihamérnak, maga a dívánra telepedett le.

Igazolnia kellett szigorú magaviseletét a markotányosné-kérdésben.

— Mivelhogy nem is képzelem, édes uram-öcsém, micsoda Zsodoma, Gomora lett ez a mi városunk ezek miatt a markotányosné miatt. Amióta itt van a nagy tábor koncentrálvá, az egész várost elárasztották ezek a cafrangosok. S még honvéddalítást viselnek, úgy hogy Klapka kénytelen volt proklamációt bocsátani ki, hogy ahol egy leányt honvéddalításban megkapnak, arról azt rögtön lerántásák: mert az csak lopott jószág lehet s az ilyen persont a városból zsuppon vigyék ki.*) Utóljára még azt a parancsolatot is kiadta a fővezér, hogy jövődőre ne legyen szabad több markotányosné tartani egy század honvédnek, mint csupánegy négyet; a többi a városból kikergettesék. Tehát a szerint harmincöt ezer honvéddel itt grasszál ezernyőszáz markotányosné! Hát nem szörnyűség ez?

— Megnyugtathatom asszonyomemet. Ó nem fogja szaporítani a markotányosnék számát, mert ő mint komorna fog leendő nőm szolgálataiba állni.

— Tehát még itt szándékozik uram-öcsém az esküvőjét megtartani a — papkisasszonyval?

— Mihelyt a szükséges előkészületeket megtették.

A nagyságos asszony és a kisasszonyai összenéztek: — micsoda keresztnyilazás volt az! — Gratulálók hozzá.

Tihamér engedelmet kért, hogy a szobájába távozhasson, hogy az uti porból, a harci fiútból tisztakozhasson.

— Majd hivatali fogjuk az ebédhez uram-öcsémét; de ő excellenciája hazakergette várunk. (Ez volt az előkelő vendég, a képviselőházi elnök. Dáriósné asszonyág csak előkelő jövővények számára tartá nyitva a házat, aztán meg írónak, akik az újságba cikket írnak az uriasztalnál élvezett lakomáról.)

Tihamér tapasztalható, hogy az urasági cselédség nem valami kedvező véleménnyel viseltetik az új vendégek iránt, akik paraszt-székkel jönnek s utibórondót nem hoznak magukkal.

A hős zászlótartó megérdemelte ugyan mai nap a babékoszort; de többet érne annál — egy tiszta ing.

Az inas bejött a szobájába nagy sebbel-lábbal.

— A ruhakereskedésből érkezett egy szolgáló két skatulyával a főhadnagy urhoz.

— Vegye át a Katka.

A Katka átvette a skatulyákat, az egyik Lippy Tihamér urnak volt címezve, a másik Angyalossy Natália urhölgynek.

Mind a kettőben fehérneműek voltak. Mellette volt a kifizetett számla. Negrotin volt a vásárló.

Eszébe jutott a lengyelnek, mikor Almássy Pállal együtt a komáromi piacon végigballagtak, egy ruhakereskedés előtt, hogy az ő védenecinek nincs váltani való fehérneműjök, s betét a boliba, ellátni őket a szükségessel.

Ilyen ötlete a gyöngéd figyelemnek csak egy lengyel agyában fogalmazhat meg. Ebben az órában, amikor még az ágyuk dörögnek, a csapatok dobörgéssel robnak végig az utcán, arra gondolni, hogy egy fiatal, egymáshoz tartozó párnak olyan öltözetre van szüksége, amelyben urali társaság előtt megjelenhet.

A Katka egy ezüst huszart nyomott a bolti-szolgá markába, amivel a cselédség bámulatát hódította meg. Nagy ideje annak, hogy Komáromban élő ezüst huszart láttak felbukkanni!

Negrotin a házelnökkel még hátramaradt a ruhakereskedésben. Maga is ruhát váltott. A magyar főr által pedig egy teljes lakájlibéria rendeltetett meg. A saját termeteről vétetett mértéket. Estig el kell annak készülni.

Még aztán arra is kiterjedt a figyelme Neg-

rotinnak, hogy egy borbélyműhelybe betérjen s meginváltja a magistert, hogy tegyen vizitet egy tisztúrná, akinek a homloksebe már több nap óta nem részesült ápolásban.

Ilyenformán meglehetősen délután jutottak el az urali szálláshoz, utközben feltartóztatva sűrű népcsoportoktól, amiknek közepette leikesült hazafi harsogtatá rekedtes hangon a diadalhírt: „Nagyszerű győzelem! Fut az ellenség! Minden ágyút elhagyták!”

A hölgyek az ablakba dűlve, élvezték a gomolygó sokaság hullámlásának változatait. Markotányosné volt közte elég.

Az országos nevezetesség és Negrotin megjelenése visszahívta a hölgyeket az ablak-rosztélykosfürdő. Nagyon örültek a szerencsének. Aztán Tihamér is előkerült, rendbehozott öltözettel s újra bekötött fejfelj.

Erdekes vendégek, a kik most jönnek a csatateréről. Ezekről sok feljegyezni való hírt lehet összeszedni. Hiszen az is nagyon mulattató, ha egy premiér-előadás után a résztvevett néző elmondja, mi volt a hatás, hogy játszottak a szereplők, mint fogadta a közönség az előadást? Hát még egy valóságos tragédia részletei menyire izgatók lehetnek, a hol igazi ágyukkal lönek s a karddal nem csak markurozzák a vágást.

Ebben a tárgyban Negrotin nem volt nyilatkozásra bírható. A katona megy előre s nem tudja, mi történik körülötte.

Natália után tudakozódott, a kit nem látott a társaságban.

A háziasszonyág felvilágosítá, hogy a kisasszony visszavonult a szobájába s ki akarja pihenni a fáradsalmait, azért nem jön elő az ebédre. Jó mentéség volt.

Az uticán még folyvást tartott az örömrivallás.

Az ebéd ideje itt lett volna már: alkonyodott is. A házi asszonyág mentette a késedelmet. A szakácsnének előbb a tábort elállási parancsoláságtól kell beszerezni a husi-illetékre való utalványozást, s csak ennek ellenében szolgáltatja ki a mészáros az igényelt husiletményt. Ez a mostani rend. A főoka a késedelemnek azonban egyéb volt. A legkedvesebb vendég megérkezétre vártak, a Komáromi Lapok szerkesztőjére, a ki megígérte a nagyságos asszony-nak, hogy amint a főkörmánybiztostól megkapja a mai nap buljetinjét, azt, mielőtt a nyomdába vinné, előbb ide fogja hozni és megismertetni. Ez megérdemi a levelelülést.

Mert mit az ország nagy államférfiai, mit a csatáért hősei? Azok köznapi alakok, de az újságíró, az a nemzetkövász élesztője, az az ünnepeit férfi.

Friebeisz Pista volt a neve a Komáromi Lapok szerkesztőjének. Az utolsó lapszerkesztő a magyar szabadságharcban. A többiek az erdőn voltak már.

Feljegyzésre méltó alak volt. Termete vastag, pocakos, arca duzzadt, haja, szakállá lángvörös, étvágya fenomenális.

Mikor benyitott az urali szalon ajtaján, mindenki felugrott a helyéről és elje sietett. Győzte a sok kezéztartást viszonzani.

— Diadalhírt hozok! Itt van a buljetin! A holnapi lap számára. Hanem előbb lássuk azt a májgombócot levest!

Az bizony elébbvaló az ácsi útközetnél!

Mind jó ismerős volt a jelenlevő urakkal. Nem volt az országban hírnevesség, akivel pertu ne lett volna. Harsány hangon beszélt, senkit szóhoz nem engedett jutni. Amig evett is, mindig beszélt. Tele volt diésőséges hírekkel. A kabátja újjából rázta ki a legfontosabb diplomáciai adatokat:

... Az angol követ megérkezett Fűredre s ott a magyar dandárvezérrel értekeznek.

... Odessát blokkolja az angol flotta.

... Ledru Rollin közeledik a francia hajóhaddal és százötvenezernyi hadsereggel Fiume felé, az oroszok kiüzésére Magyarországból.

... Kossuth ostromolja a török hadsereggel Eszék várát.

... Bem-egyesült Janku negyvenezernyi hadsereggel a muszkák ellen.

... Perzel hadsereget gyűjt a csángó-magyarok között.

... Dembinszky és Visoczky Alpárnál 25 ezer muszkát a moesárnyk szoritottak s fegyverlerakásra kényszerítettek, szabadon bocsátásukért fejkenként három aranyat követelnek.

... Tiszafürednél Görgey annyit muszkát fullasztott a Tiszába, hogy a malmok megálltak a hullák sokaságától.

... A zsidók emancipációja az országgyűlés által elhatározottat. (Ez is örömhír: a nagy-urali lakház melléktraktusát zsidó öszeres bérlé.)

Es ez mind olvasható lesz, nyomtatva, a holnapi Komáromi Lapokban.

Ezt mind elmondta egyfolytában a derék lapszerkesztő, a pulyakomb letisztogatása közben. Az igazi diplomata, Almássy Pál, mosolyogva hallgatá mindezt végig, ezzel a megjegyzéssel:

— És mindennek az elhiteléhez nem kell egyéb, mint jó gyomor és jó fantázia.

No hát, hogy megmutassa a derék lapszerkesztő, hogy az általa elírt fontos adatoknak reális alapja is van, kihuzott a zsebéből egy bőrből kötött Stambuchot s azt odanyújtá a korosabb házikisasszony-nak.

— Ezt egy huszár vette el egy cheveauger auditor-tisztól, akit a csatában levagott. En vettem meg tőle tizenkét pengő forintért, a kisasszony-nak ajándékozom emlékül.

Abban a Stambuchban ugyan nem voltak olvashatók sem az angol, sem a francia, sem a török intervenciók bizonyítékai; hanem igen squarellekkel diszített mondatok a szabadság diadala fölött. Tehát imé, az ellenség katonái is a szabadság eszméjét hordják kebleikben.

Hát hiszen ez igaz. A komáromi honvédhadsereg tisztjeinek nagy része német volt: Klapka a tiszti értekezleteken, a jelenlevők engedelmével, németül szónokolt, hogy mindenki megértse. A rendes hadseregből a szabadságharcosok táborába áttért serezedeknek csaknem egész tisztikara német volt. A bécsi német nép, a bécsi diákság, az aula rajongó hive volt a magyar szabadság ügyének, s résztvételét nemcsak patgató frázisokban, de vérhullató tettekben is nyilvánította.

Az ebéd vége felé a szerkesztő, kabátján könnytve, végre elővette a nagy nap tanujelét, a teljhatalmu kormánybiztos, Ujházy László és Klapka György fővezér kiáltványát — a dunántúli és felvidéki néphez.

Remeke az a forradalmi irálynak. Egyszer volt helyén, soha többet. Aminőt az üldözött szarvas kiálthat a szarvival agyonsebzett farkasnak diadalmamórában.

„Áldott legyen e nap, testvéreink és osztályosaink a szabadság és testvériségben.

Áldott, mert győzelmet és üdvet hirdetünk nektek.

Győzelmet, melyet a komáromi sereg folyó hó 3-ikán vívott ellenállhatlanul; csapat és vesztéséget, melynek hírére a sárgafeketéki nyomoru keblében megálland a léleket.

Ott panaszolják a szétvert zsoldosoknak maradványai Jesütött fővel már Pozsony vagy Bécs falai alatt rémült uraiknak futásukat és vesztésüket.

Mondhatják, vesztettünk.

30 és pedig többnyire 24 fontos ágyukat, többeket futás közben a Dunába is taszítva be.

5000 lötegyvereket.

30 teli lövész-kocsikat s azonkívül rakéta-készleteket.

Legalább ötven megrakott társzekereket.

2624 vágó-ökröket.

864 hízó-sertéseket.

35 mindennemű élelmickekkel és felszerelési-szerekkel terhelt hajókat.

Elhullottak s foglyokká lettek közülök ezrenkint.”

Ez adatok mind igen örvendetesek voltak az asztaltársaság előtt, de már a rájuk következő ócsárlása az ellenségnek és a diéskedés Almássy Pált kedvetlenül érinté, a végső felhívásnál pedig, mely a diadalhír kapcsolatán minden magyar férfit a harminc éven alól felszólít, hogy siessen Komáromba fegyvert fogni s az utolsó csepp vérig harcolni a szabadságért, egészen indulatba hozta, hevesen kifakadt:

— Hisz ez a felhívás valóságos mánia! Most is harmincöt ezer ember van már, csak harcoló, a városban; ha ehhez még új tizezrek gyülekeznek össze, ezeket nem tudjátok éielmezni, felruházni, fellegyezzeni; ha az orosz-osztrak hadseregek körül fogják a várost: egy hónap mulva a huszár-
rokov lovait fogják megenni, meg az urasági fogatokat.

— Az én fogatomat is! — kiálta fel rémülten a nagyságos asszony.

— Utóljára a kuttyákra, macskákra kerül a sor. Tetszeni fog?

Ezen már nevetett a szerkesztő ur. Ezt az ő gyomráról nem lehet feltenni.

— Aztán most még nyár van: a tiszték maguk is kinn hálnak a gyeppen. Eleget panaszkodnak is a midéntéle nyavalyákról. De majd mikor eljönnek a fagyos hónapok, hová szállásoljátok el a tengersokaságot?

— Leszedjük a házak tetejét s azokból csinálunk barakkokat, — mondá a szerkesztő.

— Az én házam tetejét is? — szörnyűködék Dáriósné asszony.

— S hol vesztitek a fűtőszert?

— Kivágjuk és behordjuk az egész ácsi erdőt. Ugy is utunkban van s az ellenség védelmére szolgál.

Almássy Pálnak sok természetes humora volt. Szerette a hetvenkedő embereket ugratni.

(Folytatása következik.)

*) Per Schub. J. M.

KÖZGAZDASÁG.

Ipar és kereskedelem.

A tőzsde közgyűlése. A tőzsdetanács *Kornfeld* Zsigmond főrendiházi tag elnöklésével ma délután teljes ülést tartott, amelyen megállapították az e hó 24-én tartandó közgyűlésen előterjesztendő tanácsi jelentést. Ezenkívül ismét ügyek elintézésével foglalkozott a tanács.

A Magyar Leszámlító- és Pénzváltó Bank ma délelőtt tartotta a rendes évi közgyűlést *Madarasi Beck* Miksa elnöklete alatt. A közgyűlés határozatképességének konstatálása után, először a közgyűlés jegyzőkönyvének vezetésére *dr. Györfly* Gyula jogtanácsost kérte fel. Az elnök aztán sajnálattal jeleni, hogy az igazgatóság egyik tagja *Holl* Frigyes, aki az intézet megépítője volt, agykorára való tekintettel az igazgatóság köteleiből kitépett, majd lájaldalommal emlékeztet meg *Wallo* Lajos igazgatósági tag és *Gró. Ráday* Gedeon felügyelő-bizottsági tag elhunytáról, akiknek emlékét a közgyűlés jegyzőkönyvében örökösíti meg. A betérjesztett évi jelentésből kiemeljük a következőket:

A lefolyt üzletévben az évek óta tartó üzleti pangás tekintetében javulás nem mutatkozik. A Nemzetgazdasági közgazdasági válság hazánkban nagyobb hullámokat nem vezetett ugyan, mindazonáltal elég erős volt arra, hogy a gazdasági viszonyoknak minden javulását csírájában elnyomja. A pangásnak legfőbb szimptomája a vállalkozási kedvnek ugyszó-ván teljes megbénulása volt, amely első sorban azt eredményezte, hogy a vállalkozást nem találó tőkék a pénzintézeteknél keresnek menedéket, a hazai bankok és takarékpénztárak betétállományát eddig nem észlelt módon megnövesztve.

A pénzintézetek a náluk felhalmozott tőkéket a nagy pénzbehelyezési folytán nem bírták eléggé lukrálni módon elhelyezni és így természetesen, hogy különösen tekintve, hogy a betéti kamatláb az egész évben 4 százalékos maradt, a kamatszámra eredménye a legutóbbi intézetnél, így a miénkénél is, az előző évvel szemben teljesen csökkent mutat.

A kamatszámolás kevésbé kedvező volta a szindikátusokban elhelyezett tőkék csekély jövedelmességét, melyet az értékpapírszámlánál elért kedvezőbb eredmény nem tudott ellensúlyozni, okozták együttvéve azt, hogy a lefolyt 1901-iki üzletév nyereség az előző évvel szemben csökkent mutat és hogy a nyereségelosztásnál ennek folytán az előző évnél 1/2 százalékkal kisebb osztalékot kellett javaslatba hozniunk.

Ami az áruosztályt illeti a lefolyt évben is azon voltunk, hogy bizományi üzletünk kiterjesztjük és egyéb üzletágainkat megnöveljük. Ennek köszönhetően, hogy üzletünk dacára a gyenge természetű, nemcsak hogy nem csökkent, de még emelkedést is mutat. Az összes gatonanemek forgalma a lefolyt évben emelkedő irányzat mellett kizárólag a hazai és az osztrák fogyasztás ellátására szorítkozott. Ennek kielégítésében kiterjedt bizományi üzletünk révén jelentékeny szerepünk volt. A vámkülönggödre emítésre méltó kivétel egy cikkben sem konstataható.

Egyéb vállalatunk normálisan fejlődnek. A mostoha közgazdasági viszonyok egyes üzletágaink jövedelmességében éreztetek ugyan hatást, de ezen hiányokat más ágazatokban elért jövedelmi többletek bőven kárpótlák.

A mérleg szerint az 1901-ik év folyamán a 203.979 korona 82 fillér előtelt hozzáadásával 1.952.120 korona 77 fillér tiszta nyereséget ért el a bank. A részvénytőke 6 százalékos kamatainak 1.500.000 korona levonása után marad 452.120 korona 77 fillér, melyre vonatkozólag az igazgatóság javasolja, hogy a tartalékalaphoz a minimum 6 százalék (12.407.05 korona) helyett 100.000 korona csatlósassék, máskül a tartaléktőke 1.329.161 korona 02 fillér külön tartalék hozzáadásával 5.935.954 korona 85 fillér ért el. Továbbá az igazgatóság alapszabályszerű jutaléka fejében 29.000 korona és a bank alkalmazottainak nyugdíjalapja javára levonások 20.009 K., együtt 58.120 K. 77 fillér 1/2% felülosztaléknál (2 korona részvényenként) 150.000 korona osztassék ki és a telti levonások után fennmaradó nyereségmaradvány 153.120 korona 77 fillér a folyó 1902. év számlájára vitessék elő. A közgyűlés a javaslatot elfogadta, a telti javaslat alapján az 1902. április 1-én esedékes 9. sz. részvényfelvétel 22 koronával (5 1/2 százalék) lesz 1902. március 21-től kezdve beváltandó.

A jelentés elfogadása és a lementvények megadása után az alapszabályok módosítása került napirendre. A közgyűlés kisebb stílisszerű módosításokkal elfogadta a bank által megindított jelzálogüzletre vonatkozó alapszabálykiegészítéseket, valamint a kötvények kibocsátására és az üzletvitelre vonatkozó határozmányokat.

Végül a közgyűlés a megüresedett igazgatósági tagsági helyre közfelkiáltással *Hegedüs* Sándort, felügyelő-bizottsági tagokul pedig *dr. Zsigmond* Jenőt és *Renner* Gusztávot választotta meg.

A Magyar Leszámlító- és Pénzváltóbank igazgatósága ma tartott ülésében *dr. Beck* Marcell, *Freudenberg* Rafaelt és *Havas* Emilt igazgatókká, *Gerő* Józsefet és *Neumann* Ödönt pedig igazgató-helyettesekké nevezte ki. *Róth* Miksa és *Vágó* József cégvezetői jogait ruháztatták fel, míg *Heiler* Béla a bank fiókjainak osztályát felügyelője lett.

A Magyar Általános Közszénbánya Részvénytársulat igazgatósága ma tartott ülésében az 1901. üzletév mérlegét megállapította és elhatározta, hogy a közgyűlésnek javasolni fogja, hogy az 1.765.194-95 koronát kitévő bruttó nyereségből 553.663-72 korona értékesítéssel leírassék. 147.000— korona általános tartalékra, 100.000— korona árnyalatartálékra, 50.334-86 korona az igazgatóság és tisztviselői jutalékára, 600.000 korona a részvénytőke 6%-os osztalékára fordítassék és a fennmaradó 209.196-81 korona az 1900. évről áthozott 684.651-94 koronával együtt, összesen 893.848-81 korona összegben új számlára vezetessék elő.

A mérleg a következő adatokat tünteti fel: *Vagyony:* Bányabirtok: Az összes bányabirtokok a borsodi, tati és esztergomi bányaszakokban 11.977.13-14 korona. Ingatlanok, felszerelések és anyagok leltára: 1. telkek, bánya- és kezelési-épületek, munkaházak, iskolák kórházak gépek, normál- és keskenyvágású vasutak, függő- és sodronypályák, braktégyár, keretüzemek felszerelések és leltárak Királdon, Sajószentpéteren, Tatódon, Dorogon Tokodon és Ebszényen 10.515.94-68 korona. 1. Üzemi anyag- és bányatekercztelek, erőkezelesek és fogvasztási-cikkok 1.083.350-91 korona. 3. Szén-, bricket- és mészkő-készletek: 264.600-53 korona. Összesen 11.861.916-12 korona. Pénztárak és értékpapírok: 1. Pénztári készletek a főpénztárban és a bányapénztárakban 108.968-42 korona. 2. Betétek pénztárunknál 955.454-93 korona. 3. Értékpapírok és külföldvények 452.415-68 korona. 4. Idegen leletek és óvadékok 134.792-66 korona. Összesen 1.649.752-69 korona. Adósságok: 1. Szénadók előlegek és egyéb könnlevésségek 2.243.168-66 korona. 2. Átmeneti adósság 351.555-30 korona, összesen 2.594.724-96 korona. Nyugdíjalap értékpapírokat és bankbetéteit 92.486-99 korona. elsőbbségi kölcsön arólyamkülönbözet-számla 1.370.650— korona. Végösszeg: 29.552.135-90 korona.

Teljes: Részvénytőke: 60.000 darab részvény a 200 korona = 12.000.000 korona 4 1/2%-os elsőbbségi kölcsön, 21.000 darab részkötvény a 500 francs aranyban = 12.000.000 francs = 11.424.000 korona. Tartalékok: Értékesítéssel tartálék 1.670.000 korona. Tartalékalap 832.000 korona. Kétes követelések tartáléka 40.000 korona. Összesen 2.542.000 K. Hitelezők: Nyit számlán 803.528-68 korona. Átmeneti hitelezők 92.638-34 korona. Hátralekötött bányászadók 18.713-30 korona. Fel nem vett osztalék 400 korona. E elsőbbségi kölcsönünk 1902. február 1-én esedékes függő kamatai és járuléka 304.361-36 korona. Idegen leletek és óvadékok 134.792-66 korona. Összesen 1.272.570-34 korona. Nyugdíjalap 104.382-29 korona. Nyereség- és veszteség-számla: Nyereség mint egyenleg az 1900. évről áthozott 684.651-94 korona betűadásával 1.759.183-17 korona. *Végösszeg:* 29.552.135-90 korona.

Nyereség- és veszteség-számla: Tartozik: Értékesítéssel leírások 68.663-72 korona. Elsőbbségi kölcsön kamatai és járuléka 561.328-56 korona Adók, üzleti költségek, fizetések és kamatok 686.583-01 korona. Tiszta jövedelm: Nyereség-áthozat 1901-ről 684.651-94 korona. Az 1901. év tiszta jövedelme 1.074.531-23 korona. Összesen 1.759.183-17 korona. *Végösszeg:* 3.665.758-85 korona. Követel: Nyereség-áthozat 1900-ról 684.651-94 korona. Adómentes kamatszám 42.168-30 korona. Bányaink bruttó hozama 2.988.943-61 korona. *Végösszeg:* 3.665.758-85 korona.

A Budapesti Villamos Városi Vasút Részvénytársaság ma tartotta *dr. Falk* Miksa elnöke alatt évi rendes közgyűlést, amelyen 36 részvényes 22.477 részvény képviselőiben jelent meg. A kormányt *Abonyi* Emil miniszteri tanácsos képviselte. Az igazgatóság jelentéséből a következőket emeljük ki: A házaat ókszerű kiegészítése és kibővítése érdekében kifejtett tevékenységre a társaságnak a kormányhatóság és a székesúváros közönsége elé terjesztett javaslatok és tervek és az ennek következtében köz tudomás szerint megindított tárgyalások szólnak és a tervek megvalósulása annál inkább remélhető, mert azokhoz a közforgalom általános érdekei illeszkednek. A legutóbbi üzembe helyezett mester-utcai villamosvasút szárnyvonalaként az új tisztes-közútvégi tervet vasútvonal közgazdasági bejárásai és engedélyezési tárgyaikat már megtörtölték és a kelő intézkedéseket is megtették, hogy ennek a vonalnak az építési munkálatait megkezdjék. Ugyancsak ezidén építik ki az Esküteri h. d. előt meg hiányzó dunaparti vonalrészt, melynek üzembetevőivel egyidejűleg rendezik be a körút és a dunaparti vasút rég kívánt körúrgalmát is. A Baross-utcai vonalnak az Egyetem-térről a Dunáig való meghosszabbításához a székesúváros közönség már hozzájárult. A bemutatott tervek még tárgyalás alatt. Állanak és orga tételhető vagy ennek a fontos forgalmi kérdések sikeres megoldásáért az összes illetékes tényleg előljárok segíteni. Nem kevesebb fontosságú az a villamos vasút, melyet a társaság a Podmaniczky-utcai vonalból kiágazólag egyrészt a Victoria-gőzmalomig tervez és amelynek kivétel a hatóságok előtt levő tervek szerint műszaki népszerűségek egyáltalában nem létezik. A társaság egyéb terveitől eltekintve a forgalom szabatosabb lebonyolítása érdekében is több rendbeli üdvös intézkedést tett. A lefolyt év május havában életbe léptették a budapesti közúti vaspálya-társasággal együttesen megállapított kölcsönös átszálló forgalmat a budai viszonylatokra nézve is. Az évi mérleg szerint az összes bevétel 3.106.557 korona 11 fillérre, a kiadások 2.241.997 korona 60 fillérre rúgnak. marad tehát a múlt esztendőről áthozott 24.436 korona 63 fillérrel együtt 884.996 korona 14 fillér. A leltársítás vonatkozólag az igazgatóság indítványozza, hogy a részvényeknek adandó 5% feleiben 574.030 korona helyzetessék ki, 14.536 korona 40 fillér tartaléka apba helyzetessék, 29.052 korona 95 fillér az igazgatóság jutalékára fordítassék, 10.000 korona az alkalmazottak nyugdíjalapjának adományozassék, 240.000 korona 2%-os felülosztalék fejében fizetessék ki, míg a fennmaradó 21.386 korona 72 fillér új számlára vitessék át. A szelvények 14 koronával, az

éveszeti jegyek 4 koronával kerülnek kifizetésre a holnapi naptól fogva. A közgyűlés a jelentést egyhangúlag tudomásul vette, a lementvényt megadta és *Brunauer* Endre részvényes indítványára az igazgatóságnak botjai *Hávós* József kir. tanácsos vezérigazgatónak jegyzőkönyvi köszönetet szavazott. *Falk* Miksa elnök az igazgatóság és vezérigazgató nevében megköszönte a bizalomnak nyilvánulását. Végül egyhangúlag újabb beválasztották az igazgatóságba: *Császár* Jenőt, *Hávós* Józsefet, *Schweiger* Mártont és *Vörös* Lászlót.

Államvasuti beruházások. Az 1902. évi átlami költségvetésben a m. kir. államvasutaknál kisebb kiadásokkal munkákra és leltárszaporításra felvett 740.000 koronából a *kis-celli*, *lovász*, *tóvisi* és *károlyvárosi* állomásoknak, valamint az *6-miskolci* felvételi épületnek a bővítése fog befejezteni, továbbá *Ujszegeden* a rakodó megállóhely, *Köröstarcsán* és *Gradeczen* a kiterő állomás építését kezdik meg. Bővítik a *mezőtelegyi* állomást, a *pápai* állomás váróhelyiségeit és a *szerepdi* felvételi épületet, végre befejezik a *kiskaponyagyszabeni* vonal egyik szakaszán végrehajtott pályaszínemeléssel kapcsolatos munkákat.

Az Adria M. Kir. Tengerhajózási Részvénytársaság gőzösök közül a *Zrínyi* tegnap Fiuméből Mar-seillebe, az *Adria* tegnap Marseilleből Fiuméba indult.

A Nobel Dynamitgyár-Részvénytársaság igazgatósága mai ülésén elhatározta, hogy az április 5-ére egybehivandó évi rendes közgyűlésén javasolni fogja, hogy a lefolyt üzletévre a tiszta nyereségből 90 koronát (22 1/2 százalék) fizessenek részvényenként. A múlt évben 80 koronát (20 százalék) osztalékot fizetett a társaság.

A newyorki tőzsde. New-Yorkból jelentik március 19-iki kelettel: A mai értéktőzsdén egyes ipar-terékek gyakori ingadozása bizalmatlanná tette a spekulációt, úgy, hogy az összes értékpapírok csaknem teljesen elhanyagolták. A kamatláb megrázkódtatása is utjab aggodalmat keltett a pénzpiac örvendő alakulása tekintetében. Realizációkra erősen hanyatottak az árólyamok. Később részben javultak. Zárlat szá-bálylatlan Részvénytorgalom 590.000 darab.

A Magyar Folyam- és Tengerhajózási Részvénytársaság igazgatósága közli, hogy rendes hajó-járatát a szentendrei duanagón át Budapest—Visegrad—Dömös között április esején a következő menet szerint indítja meg: *Felfelé:* Első menet április hó 1-én. Indulás Budapestről délután 2 óra 20 perckor. Erkezés Dömösre este 6 óra 20 perckor. *Lefelé:* Első menet április 2-án. Indulás Dömösről reggel 4 óra 45 perckor. Erkezés Budapestre reggel 7 óra 45 perckor. — Május 18-ától kezdve naponta már két járatot, a nyári szünidők alatt pedig naponta három járatot fog a társaság a lennteltelt vonalon fenntartani, úgy hogy az első gőzös délelőtt 6 1/2 órakor, a második délután 2 óra 10 perckor és a harmadik délután 5 órakor fog Budapestről elindulni és reggel 7 óra 45 perckor, illetve délután 3 óra 35 perckor és este 9 óra 35 perckor Budapestre visszaérkezni.

Fizetési képtelenségek. A bécsi *Creditoren-Verein* a következő fizetési képtelenségeket jelenti: *Kolofon* Ödön bórkereskedő *Nagy-Szent-Miklós*, *Fraun* Adolf vegyeskereskedő *Karlowitz*, *Loth* Aron kereskedő *Zaasa*, *Dieter* Ferenc Bécs, *Kolderon* Dávid és *Társas* cég *Tratnik*, *Zima* Ignác lt. kereskedő *Theresienstadt*.

Vetőmagvak. (*Mauthner* Ödön tudósítása.) Szagoru téli időjárásnak megfelelően a forgalom az elmentelthez képest erősen esőként, remélhető azonban, hogy melegebb idő beálltával az előbbeni éleink üzletmenet ismét visszatér. *Vörösherenag.* A készletek már mindenütt korlátotk, de a szükséglet is már meglehetősen gyengébb lett e cikkben alábbrendelt minőségeket kivéve, melyek ezidőszent kerestettek. Megfoghatatlan, hogy a fogyasztó közönség egy része még mindig gyengébb minőségekre reflexál, mikor pedig ily magot sokkal sürűbben kell vetni, azonkívül pedig gommagvakat is tartalmaznak. Ily gyegegaruk, melyek kifejlődve a maghozamra nemcsak minőségileg, de mennyiségileg is határozottan hatnak. *Lucernag.* Megbízható magyar (nem olasz) eredetű mag készletben van és nagyon ajánlatos a szükségletet ideje korán beszerezni, mivel teljesen ki van zárva, hogy a szűk készletek a szükségletet fedezzék. Ugyanez áll a *répamagra* is, melynek néhány taja már a legközelebbi időben valószínűleg igen korlátolt mennyiségű lesz. Imregránt lakok e héten is, úgy mint eddig, erősen kerestettek. — *Balticum* árban erősen hanyatott. — *Muharnag.* Az elmentelét 4 wagon lett ide elhelyezve, melyről azonban utólag ki-tűnt, hogy teljesen csiraképtelen mag. — *Francia perje* és *komocsin* a magasabb árak következtében nem fogyott oly erősen, mint eddig. — *Bükköny* készletek már erősen apadtak.

Jegyzékek 50 kilónként Budapestben árvo: *Vörös heremag* 45.—55.— K., *Lucernag* 62.—66.— K., *Muharnag* 13.—14.— K., *tavaszi búkköny* 8.—8.— K., *balticum* 11.—12.— K.

Szarvasmarhavasár. (A budapesti marhavasár-terti vásári pénztár részvénytársaság tudósítása.) Felhajtás: Vágómarhák, Magyar ökrök 1803 darab magyar tehén 562 darab, szerbiai ökrök — darab, szerbiai tehén — db, boszniai ökrök — db, boszniai tehén — db, bivaly 29 db, bika 172 darab, összesen 2327 db. Gazdasági marhák: legás- és hizalmi való ökrök 84 darab, lejáró tehén 170 darab, igazi bivaly — darab, tinó — darab, bika — darab, üsző — darab. Eladási árak ezen tudósítás zártág: vágómarhákért: Magyar hizott ökrök, legjobb minőségű 60.— K.-től 64.— K.-ig, kivételesen — K., 100 kilónként elő szuliban. középminőségű 52.— K.-től 68.— K.-ig, silányabb minőségű 40.— K.-től 50.— K.-ig, Magyar legelőmarha jobb minőségű 48 K-től 54.— K.-ig, kivételesen —

K-ig. Silányabb minőségű 40 K-től 46 K-ig. Tarka hízott ökr., legjobb minőségű 62.—K-től 64.—K-ig, kivételesen — K-ig, középminőségű 52 K-től 60.—K-ig, silányabb minőségű 44 K-től 50 K-ig. Szerb és boszniai ökr. legjobb minőség — K-től — K-ig, kivételesen — K-ig, silányabb minőség — K-től — K-ig. Bika jobb minőségű 52 K-től 64.—K-ig, kivételesen — K-ig, silányabb minőségű 40.—K-től 50.—K-ig, Bivaly 32 K-től 44 K-ig, kivételesen — K-ig, Magyar tehén 40.—K-től 54.—K-ig, kivételesen — K-ig. Tarka tehén 42.—K-től 64.—K-ig, kivételesen — K-ig. Mind 100 kilónként élő súlyban. Gazdasági marháért: Igas ökr. elsőrendű — K-től — K-ig, métermázsánként, kivételesen — K-től 850.—K-ig páronként, közép minőségű 56.—K-től — K-ig 100 kilónként 690 K-től — K-ig páronként, silányabb minőség — K-től — K-ig 100 kilónként, — K-től — K-ig páronként. Hízalmi való ökr. tehát 560 kg.-kint — K-től — K-ig. Fejőstehén keresztetett szűcs 140 K-től 220 K-ig darabonként, bonyhádi faj 230 K-től 320 K-ig darabonként, kivételesen — K-től — K-ig. Igas bivaly — K-től — K-ig páronként.

A főlhajtás vágómarhából 200 darabban nagyobb volt, mint a mult héten, de mivel a kereslet általában jobb volt, az árak változatlanul maradtak. Fialat, busos állatok könnyebben eladhatók, ellenben nehéz, goromba mustarökrökre, valamint silány minőségekre alig akad vevő. Jövő héten mintegy 150 db konzerv-ökröt fognak vásárolni. Jármas ökrök iránt a kereslet mérsékelt. Fejős tehének iránt kielégítő. Árak változatlanok.

Borjvásár. 1902. évi március hó 20-án. (A budapesti marhavasártéri vásár-pénztár részvételével.) Felhajtás: Belföldi élő borjú 647 db, leölt borjú 21 db, bécsi borjú — db, — db., növekedmarha 5 darab, bárány élő — darab, leölt bárány 1746 darab, Argyúreszek. — Belföldi élő borjú I. rendű 66-76 f.-ig, kivételesen — f., II. rendű 66-64 f.-ig, I. kilonként leölt borjú I. r. 66-76 f.-ig, II. r. — 66 — 64 f.-ig, I. kilonként leonvás nélkül. Rugott borjúkért — f.-ig, Növeked marha 52 f.-től 60 f.-ig, I. r. — f.-ig, középminőségű 46-50 f.-ig, alarendelt 40-44 f.-ig, I. kilonként, Bárány élő 7-16. k., leölt bárány 6.50-12.—K. kivételesen ár — k-ig páronként. Ugy a borjút, mint a bárányvásáron az irányzat élénk volt. A borjvásáron az árak 2-3 fillérrel kilogrammonként, a bárányvásáron páronként 1-2 koronával javultak.

Budapesti sertés-konzumvásár. A ferencvárosi petróleum-rakodónál lévő székesfővárosi sertés-konzumvásár árjegyzése 1902. évi március 20-án. Készlet 65 darab. Erkezett 626 darab. Összesen 691 darab. Eladottat 494 darab. Maradt 197 darab. Napi árak: 120-180 kilogramm súlyban 100-106 koronáig, 220-280 kilogramm súlyban 102-108 koronáig, 320-380 kgr. súlyban 98-106 K-ig. Oreg nehéz páronként 400-500 kilós 96-102 koronáig, Malac 72 fillér. Az irányzat lanyha.

Bécsi szurómarhavasár, március 20. (Saját tudósítónk telefonjelentése.) A mai vásárra felhozottak 4741 darab borjút, 1662 darab élő sertést, 2890 darab levágott sertést, 260 darab levágott juhot, 4189 darab bárányt.

A borjvásáron a hangulat lanyha volt. Az árak 4 fillérrel estek. A sertés piacon nyomott volt az üzletmenet a nagy kínálat következtében.

Eladási árak: Levágott borjú 68—86 fill., elsőrendű 88-104 fillér, legelője 106-130 fillér, élő borjú 74-92 fillér, elsőrendű — fillér, legelőrendű 92-104 fillér, fiatal sertés 88-100 fillér, kivételesen — f., levágott nehéz sertés 86-94 fillér, kivételesen — fillér, husra hizalt sertés — fillér, zsírra hizalt sertés fillér, könnyű sertés 100-102 fillér, elsőrendű süldő — f., élő juh — f., levágott juh 48-80 fillér, bosnyák silányabb sertések — fillér, kilogrammonként. Bárány 12—26 korona páronként.

Bécsi juhvásár. Március 20. (Saját tudósítónk telefonjelentése.) Az mai juhvásáron a főlhajtás 3196 darab juh volt. Elénk kereslet miatt az árak a mult hetiek voltak. Árak kilogrammonként: kiviteli juh 47-52 fillér, kivételesen — fillér, anyajuh 42-46 korona páronként.

A budapesti gabonaüzlet.

Budapest, március 20.

A mai üzletben 5000 métermázsza buza került a forgalomba tartott árakon.

Rozsban nem volt forgalom. Az árak változatlanok maradtak.

Zabot 5-10 fillérrel alacsonyabb árakon jegyezték.

Tengeri tartított árakon került a forgalomba.

- Eladott:**
- Buza. Tiszavideki: 100 mm. 78 k. 9 K. 60 f., 100 mm. 78-5 k. 9 K. 60 f., 300 mm. 78 k. 9 K. 55 f., 100 mm. 77.5 k. 9 K. 40 f., 100 mm. 76.5 k. 9 K. 25 f., 100 mm. 75.5 k. 9 K. 25 f.
 - Szarvasi: 1000 mm. 77 k. 9 K. 45 f.
 - Felsőmagyarországi: 250 mm. 76 k. 9 K. 20 f.
 - Édeskai: 2700 mm. 75.5 k. 9 K. 20 f.
 - Mind három hónapra.
 - Rozs: 100 mm. 7 K. 47 1/2 f.
 - Arpa: 2200 mm. 6 K. 12 1/2 f.
 - Zab: 100 mm. 7 K. 80 f., 100 mm. 7 K. 75 f., 300 mm. 7 K. 55 f., 100 mm. 7 K. 50 f., 1000 mm. 7 K. 47 1/2 f., 100 mm. 7 K. 47 1/2 f., 180 mm. 7 K. 47 f. ab hajó.
 - Tengeri: 1500 mm. 5 K. 27 1/2 f., ab Kőbánya, 200 mm. 5 K. 20 f. paritás ab Kőbánya.
 - Köles: 300 mm. 4 K. 60 f.
 - Készpénzváltás mellett.
 - A készru hivatalos jegyzése a budapesti áru-és értéktőzsde szokásai szerint készpénzben 50

kilogrammonként. — A minőség hektoliterenként és kilogrammonként.

B u z a	Kilós	Kilogramm áru		Kilogramm áru	
		K-től	K-ig	K-től	K-ig
Tiszavideki uj	76	9.25	9.35	9.00	9.05
"	77	9.45	9.45	9.10	9.15
"	78	9.30	9.45	9.10	9.15
"	79	9.40	9.60	9.10	9.15
Fehérmogyai	77	9.20	9.40	8.80	8.85
"	78	9.25	9.45	8.80	8.85
"	79	9.35	9.55	8.80	8.85
Posttrédei	77	9.20	9.40	8.80	8.85
"	78	9.25	9.45	8.80	8.85
"	79	9.35	9.55	8.80	8.85
Bánágti	77	9.15	9.40	8.80	8.85
"	78	9.20	9.45	8.80	8.85
"	79	9.30	9.50	8.80	8.85
Bácskai	77	9.20	9.40	8.80	8.85
"	78	9.25	9.45	8.80	8.85
"	79	9.35	9.55	8.80	8.85

Egyéb gabonafajták	Kilós	Kilogramm áru	
		K-től	K-ig
Rozs uj elsőrendű	70-72	7.46	7.56
" másodikrendű	60-62	7.36	7.46
Arpa elsőrendű	60-62	6.13	6.20
" ágostoni való	62-64	6.72	6.80
Zab elsőrendű	64-66	6.00	6.10
" sörözőre való	59-61	7.50	7.60
Tengeri búza elsőrendű	—	6.00	6.10
" másodikrendű	—	6.00	6.10
Repce elsőrendű	—	—	—
" másodikrendű	—	—	—
Köles	—	4.50	5.00

A határidőszűlt folyamán a következő kölesek

Ürtékelt:

Áprilisi buza 1902.	9.13-9.15-9.10-9.18-9.15
Májusi buza 1902.	9.12-9.11-9.16-9.13-9.14
Októberi buza 1902.	8.18-8.20-8.18
Áprilisi rozs 1902.	7.42-7.39-7.36
Áprilisi zab 1902.	7.36-7.30
Májusi tengeri 1902.	5.23-5.21-5.22
Augusztusi repce 1902.	—

Déli óraker a következő záróárakat állapították meg hivatalosan a tőzsdén:

Áprilisi buza 1902.	9.18	pénz	9.19	áru
Májusi buza 1902.	9.14	"	9.15	"
Októberi buza 1902.	8.19	"	8.20	"
Áprilisi rozs 1902.	7.36	"	7.37	"
Áprilisi zab 1902.	7.29	"	7.30	"
Májusi tengeri 1902.	5.21	"	5.22	"
Augusztusi repce 1902.	12.30	"	12.40	"

Délután fél 5 óraker zárul:

Buza áprilisi 1902.	9.14-9.15
Buza májusra 1902.	9.10-9.11
Buza októberre 1902.	8.17-8.18
Áprilisi rozs 1902.	7.35-7.36
Áprilisi zab 1902.	7.29-7.30
Májusi tengeri 1902.	5.20-5.21
Augusztusi repce 1902.	12.30-12.40

A budapesti értéktőzsde.

Jobb külföldi hírekre az általános irányzat javult, lemorzsolódtak. Kis sorsjegyekben élénk vételkedv mellett árfolyamok emelkedtek.

Élőtőzsde. Osztrák hitelrészvény 697.—698.2f. Magyar hitelrészvény 711.—712.50. Államvasuti részvény 677.—677.75. Közüti vaspályarészvény 642.—Villamos részvény 312.—korona.

A déli tőzsdén a következő értékekben volt forgalom: 4%-os jelzők-sorsjegy osztrák bélyegzés 131.50. Magyar hitelbank részvény 711.—712.50. Osztrák hitelrészvény 696.—697.75. Rimamurányi vasúti részvény 497.—498.50. Közüti vaspályarészvény 640.—641.—Városi villamosvasúti részvény 313.—Államvasúti részvény 676.75-677.—korona.

Ülőtőzsde. A 4 órai zárlatok maradt: Osztrák hitelrészvény 695.25. Magyar hitelrészvény 710.—Létszámító 446.—Rimamurányi vasútrészvény 499.—Osztrák-Magyar államvasúti részvény 676.50. Közüti vasúti részvény 641.—Villamosvasúti 313.—korona.

A budapesti terménytőzsde.

A terményüzletben a szezonserű hangulatnak megfelelően alakultak az árak és végül a terményüzleti árjegyzőbizottság hivatalosan a következő ár-folyamokat állapította meg:

- Jegyzések: Heremag: luerna magyar 45.—53.—korona, vörös aprószemű 42.—46.—korona, vörös erdőlyi — korona, vörös búsnágyi — korona, középszemű 47.—49.—korona, nagyszemű 50.—56.—korona. Disznózsír: budapesti: 56.—65.50 korona, vidéki — korona. Táblaszalonna: légszáritott vidéki — korona, városi 4 darabos 46.—47.—korona, 3 darabos 49.—50.—korona, üstölt — korona. Szilva: boszniai, szokás szerinti minőség 13.75-14.—korona, 120 darabos — korona, 100 darabos 17.25-17.50 korona, 85 darabos 20.—21.—korona, azonnali szállításra. Szerbiai szokás szerinti minőség 13.50-13.75 korona. 100 darabos 16.75-17.25 korona, 85 darabos 19.50-20.—korona. Szilvái: slaviniai 19.25-19.50 korona, szerbiai 17.50-18.—korona, azonnali való szállításra.

A bécsi értéktőzsde.

A konverzió keresztülvitelének hírére és arra a hirre, hogy a Rotschild pénzcsoport megváltotta a Károly Lajos-vasút részvényeit, a hitelrészvényekben élénk emelkedés mutatkozott.

A déli tőzsde csöndes, jól tartott hangulatban indult. Később couisse-papirokban, nagyon csöndes forgalom mellett igen csekély változás állott be.

Berlinre csöndes. Egy óra 30 percek: kedvetlen. Két óra 30 percek: csöndes üzletmenet mellett nyomott hangulat. Berlinre nagyon csöndes.

Bécs, március 20. (Magyar értékek zárata.) 4%-os aranyjárdék 119.90, Tiszai és szegedi kölcson sorsjegy 166.—, Magyar vasúti kölcson ezüsten 100.60, Magyar keleti vasúti állami kölcson 120.20, Magyar létszámító- és pénzváltóbank —, Rimamurányi vasútrészvény 497.50, Magyar koronajárdék 97.45, 4%-os Magyar földteherm. kölcson 97.20, Magyar hitelbank részvény 710.—, Magyar nyeregemény kölcson sorsjegy 205.—, Kassa-oderbergi vasúti részvény 373.—, Magyar keresek bank —, Magyar cukoripari 1470.

Bécs, március 20. (Osztrák értékek zárata.) 4 2/3%-os papírajárdék 101.65, 4%-os osztr. aranyjárdék 120.35, 1890-os sorsjegy 150.85. Osztrák hitelrészvény 442.—, Angol-osztrák bank —, Bécsi bankgyűléslet 462.50, Osztrák-magyar bank 16.28, Déli vasút 63.50, Dunagőzhajózási részvény 877.—, Dohányrészvény 297.50, Cászári és királyi arany 11.36, Német bankváltó 117.35, 4 2/3%-os ezüst járdék 101.35, Osztrák koronajárdék 98.15, 1864-iki sorsjegy 246.—, Osztrák hitelintézeti részvény 695.75, Unionbank 564.—, Osztrák Länderbank 427.—, Osztrák-magyar államvasút 676.25, Elbavölgyi vasút 470.—, Alpesi bányarészvény 293.50, 20 frank, arany 19.09, Londoni váltóár 240.10 Bécsi Tramway Ltt B. 283.25, Bécsi Tramway Ltt A. 237.25, Lipót kőbő 380.—, Az irányzat csendes.

Bécs, március 20. (A Budapesti Napló tudósítójának telefonjelentése.) A délutáni magánforgalomban a zárlatok a következők voltak: Osztrák hitelrészvény 696.—, Magyar hitelrészvény 710.—, Angol-Osztrák bank 287.50, Bécsi bankgyűléslet 464.—, Union bank 564.—, Länderbank 426.75, Osztrák-magyar államvasút részvény —, Déli vasút 68.50, Elbavölgyi vasút 471.—, Északnyugati vasút részvény 464.—, Dohányrészvény 498.—, Rimamurányi vasúti 393.50, Alpesi bányarészvény —, Májusi járdék 101.65 Magyar korona járdék 97.55, Török sorsjegy 112.50, Német birodalmi mária 117.41-43, Napoleond'or 18.11.

Külföldi értéktőzsde.

Berlin, március 20. (Üzleti tudósítás.) A mai tőzsde meglehetősen szilárd volt. Közép- és kohászati részvények javultak, első sorban kohumiak. Bankok nagyon csöndesek, árfolyamok változatlanok. Hitelrészvények javultak arra a jelentésre, hogy a hitelintézet fogja konvertálni a galíciai vasúti részvények. Járadékok üzleteltek. Az üzlet a második tőzsléteóban is a legzűkebb keretben mozgott. Magánkamatláb 2 1/2%.

Berlin, március 20. (Zárata.) 4 2/3%-os papírajárdék —, 4%-os osztrák aranyjárdék 103.25, Elbavölgyi vasút —, Magyar koronajárdék 98.25, Osztrák-magyar államvasút —, Kassa-oderbergi vasút —, Bécsi váltóár 55.10, Magyar vasút beruházási kölcson 101.25, Alpesi bányarészvény —, Disconto-Commandit 195.10, Általános vállalkozás —, Edison 137.—, Gelsenkirchen 164.—, Laura-kőbő 193.50, 4 2/3%-os ezüstjárdék —, 4%-os magyar aranyjárdék 101.10, Osztrák hitelrészvény 219.—, Déli vasút 18.75, Károly Lajos vasút —, Orosz bankjegy 216.35, 4%-os új orosz kölcson 96.80, Török dohányrészvény —, Olasz járdék 100.90, Magyar hitelbank —, Dnyamit Truszt 175.75, Harpeni 164.—, Az irányzat szilárd.

Berlin, március 20. (A Budapesti Napló tudósítójának távirata.) Esti forgalom. 4%-os magyar aranyjárdék 101.40, Magyar koronajárdék 98.25, Osztrák hitelrészvény 219.—, Osztrák-magyar államvasút 145.—, Déli vasút 18.60, Északnyugati vasút —, Elbavölgyi vasút —, Orosz bankjegy készpénz —, Buschtchradri —, Orosz bankjegy 218.35, (Ultimeo) Lombard —.

Paris, március 20. (Zárata.) Osztrák-magyar államvasút 725.—, 4%-os osztrák aranyjárdék 103.90, Osztrák Länderbank 471.—, 3%-os francia járdék 100.82, Ottománbank 566.—, 3 1/2%-os francia járdék 102.07, Alpesi bányarészvény —, Déli vasút —, 4%-os magyar aranyjárdék 101.60, Párisi bankrészvény 1020.—, Olasz járdék 100.40, Francia tőzszth. járdék —, Osztrák földhitelintézeti részvény —, Török dohányrészvény 325.—, Az irányzat tartott.

Frankfurt, március 20. (Zárata.) 4 2/3%-os papírajárdék 101.80, 4%-os osztrák aranyjárdék 103.—, Magyar koronajárdék 98.40, Osztrák-magyar bank 116.70, Déli vasút 18.70, Kibavölgyi vasút —, Londoni váltóár 204.55, Bécsi bankgyűléslet 118.50, Villamos részvény 121.—, 3%-os magyar aranykölcson 86.10, 4 2/3%-os ezüstjárdék 101.50, 4%-os magyar aranyjárdék 101.15, Osztrák hitelrészvény 219.50, Osztrák-magyar államvasút 145.—, Északnyugati vasút —, Bécsi váltóár 851.16, Párisi váltóár 812.83, Unio bank —, Alpesi bányarészvény 200.—, Az irányzat csendes.

Frankfurt, március 20. (A Budapesti Napló tudósítójának távirata.) Árfolyamok januárja. Esti forgalom Osztrák hitelrészvény 219.—, Német bank —, Disconto 194.70, Berini kereskedelmi bank 155.80, Gelsenkirchen 164.60, Harpeni 164.—, Laura-kőbő —, Olasz járdék —, Szilárd.

Hamburg, március 20. (Zárata.) 4 2/3%-os ezüstjárdék 101.40, 1890. sorsjegy 154.25, Déli vasút 18.75, 4%-os osztrák aranyjárdék 102.70, Osztrák hitelrészvény 210.—, Osztrák-magyar államvasút 145.—, Olasz járdék 100.70, 4%-os Magyar aranyjárdék 101.20, Az irányzat nyugodt.

Budapest-kőbányai sertéskereskedelmi csarnok jelentése.

Március 19. A sertésüzlet irányzata változatlan.

- A Hízott sertések ára: I. A Magyar elsőrendű: Oreg nehéz (páronként 400 kilogramm felüli súlyban) 98-100 fillér, Oreg közép (páronként 300-340 kilogramm terjedő súlyban) — fillér, Fialat nehéz (páronként 320 kilogramm felüli súlyban) 106-107 fillér, Fialat közép (páronként 251-320 kilogramm terjedő súlyban) 102-104 fillér, Fialat könnyű (páronként 250 kilogramm terjedő súlyban) — fillér, — II. Magyar szedett: Nehéz (páronként 280 kilogramm felüli súlyban) — fillér, Közép (páronként 240-280 kilogramm súlyban) — fillér, Könnyű (páronként 240 kilogramm terjedő súlyban) — fillér, — III. Romániai: Nehéz (páronként 320 kilogramm felüli súlyban) — fillér, Közép (páronként 250-320 kilogramm terjedő súlyban) — fillér, Könnyű (páronként 250 kilogramm terjedő súlyban) — fillér, — IV. Romániai eredeti (Stachi): Nehéz (páronként 240 kilogramm terjedő súlyban) — fillér, Könnyű (páronként 240 kilogramm terjedő súlyban) — fillér, — V. Szerbiai: Nehéz (páronként 280 kilogramm felüli súlyban) 102-104 fillér, Közép (páronként 240-280 kilogramm terjedő súlyban) 98-100 fillér, Könnyű (páronként 240 kilogramm terjedő súlyban) 96-98 fillér.

Sertésállomány 1902. március 18. napján volt készlet 32756 darab., 1902. március 19. napján felhajtás

tott 868 darab. 1902. március 10. napján elkészített 332 darab, 1902. március 20. napjára maradt készletben 32.292 darab,

Kivonat a hivatalos lapból.

Március 20.

Kinevezés. A vallás- és közoktatásiügyi miniszter Pogány Teréz okleveles tanítónőt a debreceni országos tanítói arvházhoz segédáranyának; a kolozsvári pénzügyigazgatóság Csiky Endre brassói pénzügyi igazgatási állandó díjokat iradakezelési gyakornokká; az ogulini pénzügyigazgatóság Knez András joghallgatót ideiglenes minőségű díjjalán adóhivatali gyakornokká; a nagy-kikindai törvényszék Nedomacszy Damjan nagykikindai lakost a nagykikindai törvényszék mellé a magyar-szerb nyelvekre nézve állandó hites tolmáccsá neveztte ki. A belügyminiszter Mayer Áron budapesti lakos, valamint kiskoru Erzsébet, Nándor, Irén, Margit, Jenő, Béla és Ernő gyermekei családát; névnek Marjatta, Hudetz Anna és János budapesti illetve gyékési lakosok családát névnek Hegedűs, Freschl Pál apostagi lakos családát névnek Fűredire, kiskoru Lövi Dezső főlegény házi lakos családát névnek Knechtberger Mátyás Henrik izsáki lakos családát névnek Pásztor, Weisz József budapesti lakos családát névnek Vajdára, Schlesinger Arnold budapesti lakos, valamint kiskoru Adél és Laura leányai családát névnek Szalaira, Gaschkes Lipót onodói lakos családát névnek Kertészre, Böhm Frigyes szerb-íttebei lakos, valamint kiskoru Ilona, Aladár és Imre gyermekei családát névnek Bálintra, kiskoru Bozsényik János és Rozália német-szolgányi lakosok családát névnek Bányásra kért átválttatását megengedte. Pályázat. A temesvári pénzügyigazgatóságnál pénzügyi szemlézői állásra 14 nap alatt, — a beszercebányai

adóhivatalnál adószíni állásra 2 hét alatt, — a lengyellői adóhivatalnál gyakornoki állásra 14 nap alatt, — a marosvásárhelyi törvényszéknek imokai állásra április 18-ig, — a csik-szent-mártoni járásbírósnál segédtelevizelői állásra 2 hét alatt, — az alsó-erdélyi járásbírósnál albirói állásra 2 hét alatt, — a segovári járásbírósnál albirói állásra 2 hét alatt, — a beregszászi pénzügyigazgatóságnál végrehajtói állásra 2 hét alatt, — a csepregi járásbírósnál járásbírói állásra 2 hét alatt, — a zilahi pénzügyigazgatóságnál fogalmazógyakornoki állásra 4 hét alatt, — a szilvágy-csehi adóhivatalnál ellenőri állásra 2 hét alatt, — a kis-körösi járásbírósnál televizelői állásra 14 nap alatt, — a kecskeméti adóhivatalnál gyakornoki állásra 2 hét alatt, — a lipótvárosi járásbírósnál televizelői állásra 14 nap alatt, — a brassyói járásbírósnál televizelői állásra 14 nap alatt, — a király-helmezi adóhivatalnál díjjalán gyakornoki állásra 14 nap alatt, — a sepešvári pénzügyigazgatóságnál három pénzügyi szemlézői állásra 14 nap alatt, — a bécsi katonai földrajzi intézetnél egy II. oszt. műmesterei állásra április 15-ig.

Időjelzés.

Az Országos Meteorologiai Intézet hivatalos jelentése. Budapest, március 20.

Az Északi tenger felett mély depresszió fejlődött, minek következtében Németország partjain viharos szelek vannak. A maximum Dél- és Kelet-Európát borítja. Európában különben az idő derült és enyhe. Hazánkban tulnyomán derült száraz és enyhe idő uralkodik.

Kilátás: Nyugatról terjeszkedő borulással enyhe idő várható, az ország nyugoti és északi részein elvetté esővel.

Vizállás.

Table with columns for location (e.g., Danube, Tisza, Duna, Tisza) and water level measurements for various stations.

Advertisement for 'Az Olympos' featuring Greek-Roman mythology. Includes text: 'Az Athenaeum irod. és nyomdai r.-társulat kiadásában megjelent: Az Olympos. Görög-római mythologia. Függetlenül a germán népek istentana. Szerző: Dr. GERÉB JÓZSEF.'

Advertisement for 'Zálogház' (pawnshop) services. Text: 'Zálogházól veszek lecsúdulákat. Eladok 13 intos ezüst evőkészletet 12 személyre 140 forint, 6 sze mélyre 65 forint kezdő és feljebb. Mindenemű finom ezüst tárgyak barokk és francia stílusban. Nagy raktár arany-érmék 6 forint 40 kr. arany ferdő-érmék 12 forint, arany női érmék 9 forint kezdő 12 darab masszív evőkészlet 8 forint 50 kr. Képes jegyzéssel bérmentve és ingyen. Grünberger A. Béla örökös. Budapest, Harisbázár Váci-utca 30. I., em. 23.'

Advertisement for 'Biztosító szerkezet vasuti jelző-készülékek számára' (insurance device for railway signaling). Text: '11271. számú Biztosító szerkezet vasuti jelző-készülékek számára című 1898. novemb. 1-ől kelt magyar szabadalomra vevők vagy engedményesek kerestetnek. Szíves ajánlatok „W. L. 1621” alatt Mosse Rudolfhoz, Bécs, I., Seilerstätte 2. kértetnek.'

Advertisement for 'Dr. Garai Antal' (Dr. Antal Garai) medical services. Text: 'Dr. Garai Antal orvos, sebész, szemész és szülés-tudor, volt csász. kir. oszt. főorvos. RENDEL: naponta d. e. 10 óráig egész délután 6 óráig, este 7 óráig 8 óráig. Díjazott levelekre legmagyobb figyelemmel választottuk és fizetésre költjük a gondoskodva lenn. Nőknek külön váróterem. Ugyanott megjelent és a szerző: Dr. GARAI ANTAL-nál megrendelhető NÉPSZERŰ UTIRUTÓ (már a 15-ik kiadásban megjelent) a némi betegségek és azok északi gyógykezeléséhez című könyv, volt ára 2 forint 50 kr., most csak 90 kr. A könyv 100 becsomagolva lesz elküldve, 1 forint beutalás mellett bérmentve vagy 90 kr. utasvéllettel.

Advertisement for 'Eljárás átnyomatot fölületek előállítására' (process for copying documents). Text: 'Johann Rottachnak Bécsben kiszolgáltattott és a Gesellschaft für graphische Industrie-re Bécsben, átruházott 11392. számú „Eljárás átnyomatot fölületek előállítására” című 1897. dec. 29-ől kelt magyar szabadalomra vevők vagy engedményesek kerestetnek. Szíves ajánlatok „W. C. 1761” alatt Mosse Rudolfhoz Bécs, I. Seilerstätte 2. intézendők.'

Advertisement for 'HATSEK INACZ MEGYEI TERKEPEINEK RÉSZLETES JEGYZÉKE' (Map of Hatsek Inacz county). Text: 'Méretek 1:500,000. Sz. Egyes térkép ár 42. Bihar ... 60 fill. 43. Bekés ... 20 ... 44. Csongrád ... 40 ... 45. Arad ... 40 ... 46. Torontál ... 60 ... 48. Temes ... 60 ... 49. Szabolcs-Szatmár ... 60 ... 51. Hunyad ... 60 ... 52. Székely ... 40 ... 53. Alsó-Fehér ... 40 ... 54. Torda-Aranyos ... 60 ... 55. Kolozs ... 60 ... 56. Szolnok-Doboka ... 40 ... 57. Beszterce-Naszód ... 40 ... 58. Maros-Bihar ... 40 ... 60. Udvarhely ... 40 ... 61. Nagy-Küküllő ... 40 ... 62. Kis-Küküllő ... 40 ... 63. Harghita ... 40 ... 64. Brassó ... 40 ... 65. Háromszék ... 40 ... 66. Fiume város és keleti része ... 40 ... 67. Fiume m. ... 40 ... 68. Zágráb m. ... 40 ... 69. Varasd ... 40 ... 70. Kőrös ... 40 ... 71. Belovár ... 40 ... 72. Pozsega ... 40 ... 73. Verőce ... 40 ... 74. Szarajevó ... 40 ... 75. Petervárad ker. ... 40 ... 76. Bródi kerület ... 40 ... 77. Gradiskai ker. ... 40 ... 78. Magyarország átvezető térképe ... 40 ... 79. Ogulin-Szalaini kerület ... 40 ... 80. Lika-Otocacs kerület ... 40 ... 81. Magyarország átvezető térképe ... 40'

Advertisement for 'Dinamit Nobel részvény-társaság' (Dynamite Nobel share company). Text: 'MEGHÍVÓ szombaton, 1902. április hó 5-én d. e. II óraker a társaság irodájában, Bécs, I., Schaulergasse 2. tartandó XVII. rendes közgyűlésre. NAPIREND: 1. Az igazgató-tanács jelentése, a mérleg bomtatása, 2. A felügyelő jelentése, a mérleg-számla jóváhagyása. (Alapszabály 32. §.) 3. Az 1901. évi tiszta nyeresemény hovatfordítása iránti határozat. 4. Az igazgató-tanács tagjainak, két felügyelő-bizottsági tag és felügyelő-bizottsági póttag választása. A t. részvényes urak, kik a közgyűlésen résztvenni akarnak, felkértem, hogy részvényeiket az alapszabályok 26. §-a értelmében legkésőbb f. évi április 2-ig a társaság bécsi irodájában, vagy a bécsi bankjegyszállítónál Bécsben elismervény mellett letegyék. Bécs, 1902. március 19-én. Az igazgatóság. (Utánnomás nem díjaztatik.)'

Advertisement for 'STANDARD életbiztosító-társaság' (Standard life insurance company). Text: 'Edinburghban (Angolhon.) Alapított 1825-ben. Magyarországi fiók: Budapest IV., Kossuth Lajos-n. 4. Évi bevétel ... 30,000,000. Kiutalt nyereseményrészek ... 170,000,000. Vagyon ... 240,000,000. Halálesetek folytán kifizetve ... 454,000,000. A Standard kötvényeinek nevezetesebb előnyei: Kétségtelen biztonság. Alacsony díjak. Szabad világhátvények. A kötvények érvényben tartása díjfitések elmuasztásánál. Tökésítés és előre megállapított visszaváltási érték. Megtámadhatatlanság. Feltétlen fizetés énygilkosság esetében egy évi fennállás után. Szabad háborubiztosítás népfelkelők részére. Díjtáblázatok kívánatra küldetnek.'

Advertisement for 'Legnagyobb világhírű cipőáruház Budapestben' (Largest world-famous shoe store in Budapest). Text: 'Áruházam megtekintésére meghívom a t. közönséget, a hol a leg-ivatosabb és legtartósabb cipőt kaphat. Tisztító borkőben min den bevásárlásnál ingyen. Tartósságáért irásilag jót. Allok. Leány-, su-, gyermekcipő az ár nagyság szerint. Szines bőr egyenlő áru a feketé-től. 10 frtnyi bevásárlásnál franco küldöm. Női cipők: Zerge bőrből cugos vagy fűzős lábbeli ... 3.- Zerge gombos keztyűszárral ... 3.30 Vix, calb, fűzős vagy betétes, előállal talppal ... 3.60 Feltűnő elegáns box-calb angol bakancs ... 4.- Zerge fekete vagy szines dupla keresztcsattal ... 2.20 Pincércipő, alacsony sarok ... 1.20 Lastin, szivalaku, 16 cm. magas, selyem cuggal ... 2.60 Házicipő, szines bőrből ... 1.- Szegényeknek és munkásoknak férfi borjúbőr 2.80, női zerge 2.50. Gyár saját háromemeletes házamban 80 lakóval, hol több 100 munkást foglalkoztatok. Konkurencia ki van zárva. Védők megrendelésnél olyant küldök, mintha az illető kiválasztotta volna. Árjegyzék több 100 divatos ábrával bérmentve és ingyen. Nem tetszés esetén a cipőt kicserélem vagy a pénzt visszaadom. BUDAPEST, Agulár Dávid Erzsébet-körút 6/N.'

Színházak, szórakozó helyek.

M. KIR. OPERAHÁZ.

Péntek, 1902. március hó 21-én.
Gilion Marion vendégfelléptével.

A hugonották.

Nagy opera 4 felvonásban. Zenéjét szerzte Meyerbeer. Szövegét írta Scribe. Fordította Nádaskay L. Személyek:

Valois Marg.	Kobler	De Nangis	Gilion
Valentino	Vasquezné	Saint Bris	Kornai
Urban	Payer	De Nevers	Beck
Marcell	Ney D.	Tavannes	Dalnoki

Kezdeté 7 óraker.

NEMZETI SZÍNHÁZ.

Péntek, 1902. március hó 21-én.

A b o r.

Paraszvígjáték 3 felvonásban. Irta Gárdonyi Géza. Személyek:

Barnaes Imre	Gyenes	Eszter	Gerő L.
Matyó	Rózsahegy	Göre Gábor	Ujházi
Barnaes	Alszeghy	Görénő	Demjén
Szanyognó	Györgyné	Durbint	Vizvári
Rózi	Ligeti	Kácsa	Faludi
Mihály	Gabányi	Bigo	Narcisz

Kezdeté 7 1/2 óraker.

MAGYAR SZÍNHÁZ.

Péntek, 1902. március hó 21-én.

Először: F i f i n.

Operett 3 felvonásban. Irta és zenéjét szerzte dr. Schwimmer Aurél. Személyek:

Pitkins	Sziklai	Hopkins	Mátrai
Mary	Lányi	A felesége	Sziklainé
Harry	Ráthonyi	A leánya	Mezei
Turtle Sam	Szilágyi	Kitty	Tomasányi
Michel	Palásthy	Brown	Delli
Fifin	Pedák	Betty	Almásy

Kezdeté 7 1/2 óraker.

VIGSZÍNHÁZ.

Péntek, 1902. március hó 21-én.

Kuruc Feja Dávid.

Színmű 4 felvonásban. Irta Fényes Samu. Személyek:

Feja Dávid	Pethes	Ráskayné	Haraszthy
Fejáné	Hunyady	Demeckzy	Vendrei
Judit	Nógrádi	Szeneczy István	Mátrai
Gábor lantos	Balassa	Citő Péter	Rónaszéky
Esze Tamás	Hegedűs	Lányi Samu	Bihari
Böske	Varsányi	Caraffa Antonio	Fenyvesi

Kezdeté 7 1/2 óraker.

NÉPSZÍNHÁZ.

Péntek, 1902. március hó 21-én.

Blaha Lujza asszony mint vendég

Egy görbe nap.

Énekes bohózat 3 felv., dalokkal és táncokkal. Irta Csicsery Bors és Tsa. Zenéjét részben szerzte Barna Izsó. Személyek:

Borsszem J.	Dezsió	Tarjagos	Szerdahelyi
Wewrowshegy	Németh	Dicsőfi	Delli
Leona	Kracsnányi	Sanyaró Vendel	Ujvári
Izolda	Dory M.	Tolyás Dániel	Szabó
Kraezhuber	Kovács M.	Hombár	Horváth
Kraeznahubay	Szirmai	Rendő	Tollagi
Monokles báró	Sümei	Tüzöltő	Kenedich
Mokány Berci	Kis M.	Elsa	Harmath
Bukovay	Kovács K.	Juci	Blaha

Kezdeté 7 1/2 óraker.

URANIA SZÍNHÁZ.

Péntek, 1902. március hó 21-én.

A szultán birodalma.

Irta és felolvasza: ifj. Hegedűs Sándor. Kezdeté 7 1/2 óraker.

Kiselejtezzünk

1902. március 25-ig tetemesen leszállított áron nász és alkalmi

A j á n d é k

a legfinomabb és művészes kivitel Ortner Rezső és Tsa Porcellán fest. gyár

Teréz-körút 32. Vigyázat Sarok-üzlet!

Legfinomabb minőségű porcellán, rendkívül szép festésű dús arannyal, legerősebb tűzálló 6 személyes teljes készletet.

Étkező finom	frt 5.50	Kávé modern	frt 2.25
Étkező modern	„ 6.75	Kávé eleg.pococó	„ 4.25
Étkező pococó	„ 8.75	Tsa finom szép festésű	„ 3.50
Étkező renaissance	„ 9.75	Tsa pococó díszarany	„ 4.50
		Nocsa szorv.tálalóval	„ 4.25
		Üvegkészlet.ívéséttel	„ 8.50

Étkező 12 személyre 15 frt, 20, 25 és 35 frt. Majolika függőlampák potom olcsó 5 frt 50

Vidéki megrendelésnél kérjük a vasut-állomás megnevezését.

FŐVÁROSI ORFEUM

Nagymező-utca 17.

(Minden este)

Luna asszony

nagy víg operette, Lincke Pál-tól Milla Barry mint vendég, Mariót Zeiga, Christoff Károly, Strasser Artur, Bandmann Károly, Bauer Roza, Lánam Lisett, Paulet Ilka, Brammer Gyula

és a kitéző márciusi program.

A Műteremben reggel 5 óráig Városi Elek cigányzenekara hangverseny.

!! UJDONSÁG !!

CEKACO
Sz. 142 EF és F szűrke

LEGFINOMABB TOLL írda és le-velőzéro

Rendkívül tartós és erős!
Legfinomabb és finom hegygyől!

Kapható minden jobb írószer-bizletben.

CARL KUHN & Co. in WIEN ALAPITTATOTT 1843.

INGYEN

és bérmentve küldi

Weiner Mátyás

női divat-áruhaza Budapest, VI., Andrassy-ut 3. sz. nagy tavaszi- és nyáriminta-gyűjteményét mely a legszebb gyapjú- és mosókörmék dús választékát tartalmazza. Minták megrendelésénél kívánatos az óhajtott minőség megjelölése.

Ismét kapható

Weissenbacher-féle cognac!

Ezen kiválóhírű és valódi tiszta borpárlat egész és nagy készletét, a Weissenbacher-féle csodótömegű megvásárolták Hankus Imre salgótarjáni és Cservenyák György b.-gyarmati gyógyszereszek s annak árusítását megkezdte az eredeti üvegekben, mint literenkint legnagyobb mennyiségig. Vegyírásgálati eredmény: Hazai legjobb és legtisztább borpárlat! Megrendelések intézendők Salgótarjánban: HANKUS IMRE gyógyszerészhez Budapest: Róaktár Lux Mihály drogistánál Musum-körút 7. sz. Felvilágosítással és árjegyzékkel szolgálnak a tulajdonosok és a rőraktáros.

Színházak heti műsora.

	M. Kir. Operaház	Nemzeti színház	Vígyszínház	Népszínház	Magyar színház
Szombat	Onegin	Jó falusiak	A feleség	Az új földesur	Fifino
d. u. Vasárnap este	—	Vörös talár	Kuruc Feja Dávid	A falu rossza	—
	A denevér	Pogány Gábor	A feleség	Az új földesur	Fifino

Gáz-izzófény 3 k.
Spiritus-izzófény 6 k.
Petroleum-izzófény 10 k.
Acetylen-izzófény 3 k.

Vidéken képviselők kerestetnek Részletes árjegyzék ingyen.

Általános Világítási Vállalat Gondos és Márer Budapest, V., Váci-körút 54. sz.

Jégvermek megtöltését helyben Általán Ószegben, vidéken waggonokba rakva, vagy kedvezményes áron hajóba rakva, ugyisintén helybeli vevők napi jégvákságleteinek szállítást, esetleg kőveléll ellenében is elvállalja

a „Budapesti kristály-jéggyár“ tulajdonos FINÁLY ZSIGMOND Budapest, III., Szt.-Endrei-ut 15. sz. TELEFON 43-38.

Eddig elvállalt jégverem töltések: Holzer Ede méráros, Goldschneider Károly szaktani gyáros, Santas faélglyágyár Budapest, Boocsi cemenagyár Beocsi, Gof Wimpfen Simon uradalmi Erd és Batta; Weisz Berthold orsz. képv. Sáros; és Hirsch d'Importation de céme Normandii Sylvania; Oestreicher és Hirsch national célmezési szőlőkészítő Pflanz-Gesellschaft Barnek József baronk hialál Budapest-Kelenföld.

Látványosságot képező, keveset használt butorok vétele által.

1 Schidmayer-féle harmonium, 1 remek barokk cím balon, 1 teljes barokk hálszoba dupla belga márványtal 250 frt. 1 nagy 3 ajtó barokk kredenz. 2 nagy búf-fel-székény rózsaszínű márványtal, 1 ebédasztal barokk lábalkal, 6 borsék, 1 nagy díszített barokk ebédlő diván, 1 nagy szőnyeg, 1 és valódi gobelin kőpél 355 frt. 1 nagy aranyozott francia garitúra legfinomabb francia szövetből, 1 nagy aranyozott barokk tükör, 1 aranyozott asztalka peltissel 200 frt. 1 barokk uri irasztal, 1 barokk uri fotel, valódi bőrrel 1 kanapé, 4 fotel uri garitúra szőnyegből 160 frt. Szmirna, valódi perzsaszőnyegek, képek híres mesterektől, valamint mahagoni és dísz díszbutorok magdele olcsó árban adának el. Keveset használt butorok kedvező áron azonnal, készpénzzel és mellett vétetnek, esetleg comissió eladása is előgadatnak.

Butorraktár Szerencsen-utca I. I. em. sz. Andrássy-ut mellet, Váci-körút sarok.)

11/1902. szám.

Versenyárgyalási hirdetmény.

A m. kir. földmivelésügyi miniszter ur rendelére a Béga hajóző-csatorna Nagybecskerek és Tittel közötti szakaszán létesítendő écskai és bégatorkolati kamara-zsilipekhez és duzzasztó-művekhez 1902. évben szükséges:

255.7 m³ **zuzott, vagy folyamkavics**
 4798.1 « **kőhányási** és
 1864.3 « **kőrakat** és **kőburkolati I. o. terméskő** szállításának vállalati uton való biztosítása céljából

1902. évi április hó 5-én délelőtti 10 óraker

az Alsó-Béga hajózási m. kir. kirendeltség hivatalos helyiségében (Nagy-Becskerek, Váralja-u. 835. sz.) nyilvános zárt ajánlati versenyárgyalás fog tartatni.

A kellően bélyegzett „Ajánlat közzállításra“ felirattal ellátott és öt pecséttel lezárt borítékba helyezendő ajánlatok, melyekhez a megajánlott összeg 5%-ának megfelelő bnatpénznek készpénzben, vagy óvadékképes értékpapirokban valamely m. kir. adóhivatalnál történt letételeit igazoló pénztári elismervény is csatolandó, 1902. évi április hó 5-én d. e. fél 10 óráig ugyanott nyujtantók be.

Az ajánlatok az alulírott hivatal által kiszolgáltató ajánlati iven ugy az összes anyagokra, mint az Écskán, vagy a Bégatorkolatnál szükséges anyagra külön-külön is tehetőek.

A m. kir. földmivelésügyi miniszter ur részére fenntartatik azon jog, hogy bármely ajánlatnak összes, vagy csak egyes tételeit fogadja el.

A vonatkozó szerződés és szállítási feltételek alulírott hivatalnál a hivatalos órákban betekinthezők.

Nagybecskereken, 1902. március hó 14. Alsó-Béga-hajózási m. kir. kirendeltség.

„AZ ANKER“

élet- és járadékbiztosító-társaság. Magyarországi vezérképviselőség: BUDAPEST, VI. ker. Deák-tér 6. szám (Anker-udvar), a társaság saját házában. Alapították 1858.

Összes vagyon 138 millió korona
 Biztosítási állomány 505 millió korona
 Eddigi kifizetések 232 millió korona

A nyereményrészesüléssel biztosítottak vegyes és haláleseti biztosításoknál A osztálykeret szerint — ugy mint 20 év óta állandóan — az évi biztosítási díj 25%-át kapják készpénzben kifizetve, míg a vegyes és takarékpénztári biztosításoknál B osztálykeret szerint (évenként emelkedő osztalék) a biztosítás kezdete óta befizetett összes díjak 30%-a, ugymint a biztosítási tartam

3 éve után.	4 év után.	5 év után.	6 év után.	7 év után
9%	12%	15%	18%	21%

fizetett ki készpénzben.

Előnyös kiházasítási és vegyes biztosítások. Prospektussal és felvilágosítással szolgál a fenti magyarországi vezérképviselőség, (hová ügynőköské iránti ajánlatok is intézendők), valamint a társaság ügynökei.

